I
137961 a
Incunabel

M.S.

ad H.g.n.I.6.   76

Enee Siluij. Seneñ. Cardina lis Scte Sabine. Hiſtoria bo- hemica. Notabilis ꝛ Iocūda. A principio gētis. vſqꝫ ad Ge orgiū poggiebratiū. Ladiſlai Regis ſucceſſorē. porrecta. Ad Illuſtriſſimū dn̄m Alfonſum Regem Aragonū cōſcripta.

76

I
137961a

Incunabel

BIBLIOTHE. UNIVERSIT. VINDOBONENSIS.

Prefacio Enee Siluij Tytuli
Sce Sabine Sce Romane ec
cleſie Cardinal' Sen̄· de origie
bohemoꝝ Ad illuſtriſſimū pnci
pem· ⁊ dominum Alfonſum re-
gem Aragonum·

Nteritura eē queqꝫ na
ſcunť· atqꝫ hoies in pri
mis· q̄s ea de cā morta-
les appellāt· oēs norūt: plurimi
dānant· Nam cur hoiez natura
finxit· cui negata immortalitate
ſpaciū breuiſſimuz vite indulſit
cornicib⁹ ⁊ ceruis q̄ꝝ nihil inť-
erat lōgiſſimū largita ē euum:
Sꝫ cui de nature opib⁹ pmiſſū·
quā nihil eē aliđ· q̄ꝫ deū l' dei de
cretū dixerim: Ego illđ mihi p-
ſuadeo· niſi mors introiiſſꝫ in or
bē terraꝝ ex duob⁹ alterū fuiſſe
neceſſariū· aut terre· ſ· quā inco
leremͮ āplitudinē· ſine fine pa-
tuiſſe: aut hūanaꝫ generationeꝫ
interdictā· Nā q̄s mūdi ambit⁹
hoies capiat· i horas abſqꝫ mor
tis piclo naſcētes: Tot pterea
calamitates hoiez circūſiliūt: vt
mori ſaci⁹ ſit· q̄ꝫ vitā producere
miſerā Optabāt fortaſſe vtcūqꝫ
viuere· q̄s vite alteri⁹ adempta
ſpes· Serui· ⁊ hmōi hoies· mor
tē ſibi aliqn̄ cōſciuerīt· At hom
xpiano· q̄ deum fabricaſſe mōm
ꝯſtāter credit· nec dubitat illum
gubnare q̄ ꝯdidit· iniq̄tateꝫ q̄ꝫ
oēm ab eo alienā putat· ſacri ve
teres nouiqꝫ ſmōes fidē faciūt·
q̄ aīas ex corpib⁹ excedentes· in
alia loca meare tradūt· in q̄s p̄-
mia p bn̄factis· ſupplicia p ma-
lefactis expendāt· quāuis i hac
mortali vita· et viros bonos in
adūſis rebus oppreſſos· ⁊ iniq̄s
hoies ſepe nūero blandis fortu-
ne afflatibus in ſublime raptos
cernimͮ· lꝫ in omi gēte q̄ ſub ce-
lo eſt h̄ videre bohemia tn̄ teſti
monio ſatis fuerit· In q̄ nr̄a eta
te reiecta romane ecclie obediē
tia· ꝯculcata penitū religione· ſa
cerdotib⁹ xpi occiſis· fanis ſan-
ctoꝝ dirutis· ſine fide· ſine bōis
morib⁹· in latrociniis· in adulte
riis· in omni ſpurcicia viuentes
aduerſus potentiſſimos reges·
innūerabiles ppl'os· ꝑitiſſimos
duces· ſtructiſſimos exercit⁹ in-
uicti pſtiterunt· ex q̄bus pleriqꝫ
ad h̄ eui puenere deliciis afflue-
tes· pleriqꝫ cum diu ex arbitrio
vixiſſent· nō morbo· nō gladio·
ex hac luce· ſed nature neceſſita
te ſenio ꝯfecti abierunt: vt ſi ni-
hil aliud q̄ꝫ pn̄tis vite curſū aīo
voluas· beatos iudices· qui tot
victoriis potiti· apud ſuos ciues
cariſſimi· inter opes quamplu-
rimas inoffenſi morbis· q̄ꝫtum
homini lꝫ euū produxere Con
tra vo infelices dicas ac ſuperl
odioſos fuiſſe· q̄ pro lege patꝝ
cuſtodiēda· pro veritate· pro iu
ſticia· pro honeſtate· aut in exi-
lio pauperes obiere: aut in me-
dio vite curſu rapti· āte ora ſuo-
rum miſerabili cruciatu necati

ſunt. Sed veriſſima eſt xp̄iane
religionis aſſertio. que poſt vi-
tam hui⁹ ſeculi. patere alterã aſ
ſerit. his qui religioſe vixerīt io-
cundã ⁊ beatam: reliquis mole
ſtam ⁊ infelicem. Cui ſentẽtie ⁊
iudei ⁊ ſaraceni ⁊ gentiles. ⁊ ip
ſi quos philoſophi ꝯſentiũt: q̄s
veri conſcios ⁊ humãe vite ma-
giſtros putant. Nemo homo ē
cui nõ inſit aliq̄d boni: ⁊ id de⁹
in terra ⁊ in hac tranſitoria vita
remunerat. Neq3 eniȝ mole ma
loꝝ obſtãte celeſtem cõferre lu-
cem poteſt. Uitia apud inferos
plectunt̃ Uiris bonis quis ter-
ra clauſa eſt celum patet. Pere-
grina in terris virt⁹: ī celo ciuis
Ziſcha igitur. Ciaccho. ptaſco
quos felices bohemi credidere
tot prelioꝝ victores. tanto impe
rio preditos. coranda quoq3 et
Jacobell⁹ quibus vt apoſtolis
xp̄i. aut angel' e celo miſſis. po-
puloꝝ aures patuere. cũ proco-
pijs pugna ceſis. cum Joanne
ac hieronimo conſtantie in ma-
gna ſynodo igni dãpnatis. apd̄
inferos penas dãt temerate re-
ligiõis: in eternũq3 dabũt. Eoſ-
q3 procul dubio rochezane ſeq̄-
tur. et qui ei auſcultãt. diuine le
gis temeratores: niſi ante finem
vite ſue reſipuerunt. Uiri cõſtã
tes. qui vel exilium vel carcereȝ
vel cedem. p teſtamẽto xp̄i forti
ter ꝑtulere. cũ rege ſuo ī celo re
gnãt. ex aliena victoria triũphã

tes: q̄ꝝ mīta milia bohemia tu-
lit. Nã ſicut huſſitaꝝ īſania. bo-
hemicũ nomẽ labefactauit: ita
⁊ fortiũ viroꝝ conſtãtia illuſtra
uit. Nec paucia eſt. q̄ tp̄e noſtro
plures xp̄i martires q̄3 bohemia
ꝓduxerit. Inter q̄s euiteq3 fu-
iſſe nõ ē ambiguũ. nobilib⁹ pa-
rẽtib⁹ ortũ. quẽ captũ ab huſſi-
tis. admotũ ignib⁹. pedes pri-
mũ. deinde tibias. mox gen ua
coxaſq3. poſtremo reliq̄s corpis
ꝑtes exuri paſſũ. q̄3 illoꝝ īſanie
cõſentiret. Admirãda ſunt que
tẽpeſtate nr̃a int̃ bohemoſ emer
ſere. ſiue pacẽ ſiue bellũ r̃cẽſeas
Mihi vero dũ valitudis cauſa
in balneis viterbiẽſibus ago. p
cul ab negotijs curie. haut idi-
gna cura viſa ē. res bohemicas
ſcribere: atq3 hominib⁹ nr̃is ex
barbaris q̄ ꝑtim vidim⁹ ꝑti vo
auditu accepim⁹. digna memo-
ratu nota efficere. Sũt eñi mul-
ta q̄ in ꝯmũi noſſe ꝑutile eſt. Et
dũ cogito cui⁹ potiſſimuȝ nomi
dedicẽ. tu p̄m⁹ occurri q̄ ſeculũ
nr̃m nõ doctrina ſoluȝ ac bonis
morib⁹. ſȝ ſplẽdore q̄3 reꝝ geſta
rũ exornas: ⁊ q̄ſi clariſſimũ q̄d-
dã ſid⁹ illuſtras. Tibi ꝗ bohẽi-
cã hyſtoriã ꝺdico Nã tuo nomi
ni inſcripta. facile cũ reꝝ tuarũ
noticia q̄s doctiſſimi celebrarũt
ad poſteros transferet̃: nã ego
ab origie gẽtis in hãc vſq3 etatẽ
ſi de⁹ dabit ꝓducã. In q̄ ⁊ ſi ve
tera digna ſunt memoria. illu-

ſtriora tñ noua exiſtimo: ꝙ̄ tum
certa tū admirabilia ſunt. Nec
mea ſnīa regnū vllū ē. in ꝙ̊ euo
nr̄o tot mutatões. tot bella. tot
ſtrages. tot miracl'a emerſerint
ꝙ̄t bohemia nob̄ oñdit Hec ego
tue maieſtati libēs pandā. Va-
le: ⁊ qḋ ab hoie deditiſſimo tibi
mittit̄ quodcunqꝫ eſt legito bo
niqꝫ ꝯſule.

Explicit prefacio. Incipit hyſto
ria bohemica. Et primo de ſitu
regionis bohemice. de flumibꝰ
eiuſdē ⁊ ciuitatibꝰ Ac de bohe-
moꝝ moribus . Capitulū. i.

Bohemia in ſolo bar
barico trās danubi-
um ſita. germāie por
cio eſt: aq̄lonis flati-
bus tota ferme expoſita. Cuiꝰ
ad orientē vergens latꝰ. morau̇i
obtinēt ⁊ Sleſitaꝝ natio: ſeptē
trionē ydē Sleſie ac Saxones
ꝙ̄ ⁊ Miſnenſes ⁊ Thuringi ap
pellant̄. Ad occidētē adu̇oca-
toꝝ terra ē baioarioꝝꝫ regio.
meridionalē plagā tū baioarij
tū auſtrales hn̄t ꝙ̄ ripas danu-
bij vtraſqꝫ accolūt: nec alia bo-
hemie. quā theutonū terra ꝯiū-
git̄. Regionis longitudo latitu
doqꝫ pene parē formā rotūdam
ferūt: cuiꝰ dyametꝝ triū dieꝝ iti
nere expedito pateat Silua vni
uerſaꝫ claudit. quā veteres hir-
caniā vocauere: cuiꝰ ⁊ greci ſcri-
ptores ⁊ latini meminert̄ Flu

mina ꝙ̄ terraꝫ irrigāt vniu̇ſa in
albim exonerant̄. Hic in monti
bus exoriēs ꝙ̄ bohemiā morau̇i
amqꝫ diſterminat. mediā ferme ꝓ
uinciā ꝑlabit̄. ꝑmo in occidētē
deinde in ſeptētrionē v̇ſus. vbi
prouinciaꝫ relinq̄t. ꝑ anguſtias
montiū ⁊ abrupta ꝯualliū pre-
ceps ſaxoniā petit: quā duas in
ꝑtes dirimēs i occeanū fert̄ ibiqꝫ
a rheno flumīe equo terraꝝ ſpa
cio diſtans. Qḋ pleriqꝫ germa-
nie t̄minū. ſarmaciqꝫ q̄ndā di-
xere: ſꝫ nr̄a etate oderā fluuiū ꝙ̄
Sleſiam interſecat. ⁊ ipſum vi-
ſcellam pruthenoꝝ amnē ger-
mania ꝓtergreſſa albim i alueo
ꝯtinet Amnes alij ꝙ̄s bohemi
memorāt. orlioze qḋ aq̄lam ſig-
nat. egra ꝙ̄ ex noie opidi qḋ al-
luit vocitat̄. ī terra aduocatoꝝ
exoriēs apḋ littomericiam albi
miſcet̄. ſꝫ cūctos multauia exce
dit. ꝙ̄ metropolim regni pragaꝫ
influit: hic ſaczanaꝫ ⁊ luſmicuꝫ
⁊ miſā ⁊ albi ſecū trahit. Opi
da toto regno mēorabilia. Pra
ga regi pōtificiqꝫ honeſta ſedes
neqꝫ mior neqꝫ ignobilior etru-
ſca florentia. tris in ꝑtes diuiſa:
ꝙ̄s noia indidere. ꝑuaꝫ pragaꝫ
veterē. ac nouā Parua ſiniſtrū
latꝰ multa vie flumīs occupat:
colliqꝫ ꝯiūgit̄ i ꝙ̄ ſita ē regia. ac
ſancti Uiti pōtificale auguſtūqꝫ
templū. Uetꝰ praga in plano ia
cet: vniu̇ſa magnificis opibꝰ ad
ornata. Int̄ ꝙ̄ ꝓtoriū ⁊ foꝝ ⁊ le-

tam curiā ⁊ collegiū imꝑatoris
caroli mirifici efferť laudibꝰ Jū
giť aūt minori prage lapideo pō-
te q̄tuor ⁊ viginti arcuū. Nouā
ciuitatē a veteri fossa disiungit
profūda vtrīqꝫ munita muro: ⁊
inquā facile flumīs aq̄ deriuare
pōt. Hec qꝫ ciuitas āpla ē ⁊ ad
colles vsqꝫ ꝓtendiť. quoꝝ alteruz
scti Caroli. alteꝝ Scē katheri-
ne appellāt: terciū vissegradum
in arcis modū ediſicatū: vbi
⁊ collegiū ē. cuiꝰ ꝑpositū ⁊ can
cellariū regni ⁊ ꝑncipē vocant.
Post pragā litemesce. altera in
bohemia pōtificalꝭ ciuitas vici-
na morauis. cuthna qꝫ haut puī
nois hēť. vbi argēti inexhauste
vēne suffodiunť. quāuis nr̄a eta-
te sepiꝰ capta exhaustaqꝫ fuerit:
⁊ ī ipsas argēti fodinas pluuia-
les aq̄ deriuate. Nec buduiciū
ꝯtēnere oportet. q̄ splēdidum ⁊
munituz hz etiā nomē Glagen-
uerdiū. Raduū. luna. et vtraqꝫ
broda. altera bohemica. altera
theotonica. Budinge Colonia
Litomericiū. Poggiebraciū. et
qḋ virginis dotale dicūt. greziū.
pōs insup ⁊ diutina obsidione
memorabilis pelzina. zaziorūqꝫ
ciuitas. ⁊ si bohemie ꝯderīl igla
uia. q̄ iter ē in morauiā. Postre-
mo arx hereticoꝝ asilumqꝫ tha
bor. memoria nr̄a ex ruinis alte
rius hausche. difficili loco ꝯdi-
tū opidū. ⁊ ab Sigismundo ce
sare ciuitatis honore donatum

Gelida prꝭ regio. pisce atqꝫ
armētis habūdans. cū volucre
ferisqꝫ. frumēti ferax. Sicera ꝓ
vino vtiť: illi ceruisiā vocāt. q̄si
ex cerere factū Ager toto regno
optimꝰ. Circa zazium. colles. a
pud litomericium. ꝯsitu vineis.
Vinū qḋ nasciť acerbum: dicio
res ex austria atqꝫ hungaria in
portato vtunť. Sermo genti et
dalmatis vnꝰ. Mos vetꝰ in hāc
vsqꝫ diē ꝑuať. Jn tēplis ꝑmone
theothonico plebes docent. in
cimitherijs bohemico. vbi secla
riū ꝑsbyteroꝝ collegia sunt. aut
monachoꝝ ꝑdia possidētium.
Solꝭ mēdicātibꝰ libertas fuit. q̄
vellēt ligua ꝑplm istruere. Que
res palā indicat regionē ipsam
oli theothonicā fuisse: sensimqꝫ
subintrasse bohemos. Qḋ stra-
bonis testimōio ꝯfirmare lz: cu
ius hec ꝟba septimo ꝯmētario
inuenies. Senones. sueuoꝝ na
cio. vt supius dixi. ꝑtim intra ꝑ
tim ex siluā hitat. getaꝝ ꝯtermi
na gēti. Sueuoꝝ q̄dez gēs am-
plissima. e rheno siqdez vsqꝫ ad
albim ꝑuenit fluuiū: coꝝ etiam
porcio trās albi loca depasciť.
quēadmodū emundoꝝ ⁊ loco
sargi. Hec strabo Plebs toto re
gno bibula. ⁊ vētri dedita: sup-
sticionūqꝫ sequax. ⁊ auida noui
tatū. Quotiēs cretēsc vinū. cau
pones venale ꝑponūt: inuenies
quāplures. q̄ iuramēto adacti.
nunqꝫ cellā vinariaz egrediunť.

niſi ex hauſto dolio Idē efficiūt
in electis ytalie vinis. Qui pau
lo excel ūt. atq; inꝰ plebes. no-
bilitatemq; medij ſūt. audaces.
vſuti. ingenio vario. lingua ꝓci
piti. rapinaꝝ auidi ſūt: qbꝰ ni
hil ſatis eſſe poſſit. Nobilitas
glie appetēs. belli ꝑita. ꝑiculorū
ↄtēptrix. ac ꝓmiſſi tenax: q̄uis
eiꝰ ingluuiē explere difficilimū.
At vniuerſū ſilꝰ ſi expēdas ꝑlm
nō eſt q̄ religioni aduerſet. Sꝫ
profecto in om̄i gēte. q̄lis rector
talē inuenies ꝛ ꝑlm Quō aūt.
ꝛ vn̄. h gēnꝰ hoim in germaniā
venerit. ſcripſi iā pridē integer-
rimo et ꝓſtantiſſimo pri. dn̄ico
Cardinali firmano. tue ſerenita
amiciſſimo: Id h loco repete
re n̄ grauabor. qn̄ hyſtorie quā
teximꝰ omnino quadrat.

De origine gentis bohemorum
Capitulum .ij.

Bohemi ſic̄ ceteri mora-
lium. originem q̄ vetu
ſtiſſimā oſn̄dere cupien-
tes: ſclauoꝝ ſe ꝓlē aſſerūt Scla-
uos aūt inꝰ eos fuiſſe. q̄ pꝰ vni-
uerſale diluuiū ↄdēde famoſiſ-
ſime turris babel auctores hn̄t:
atq; ibi dū lingue ↄfuſe ſūt. ſcla
uonos. i. vboſos appellatos. ꝓ-
priū ydeoma ſumpſiſſe Relicto
deinde cāpo ſennaar. ex aſia in
europā ꝓfectos. eos agros oc-
cupaſſe. q̄s nunc bulgari. ſerui.
dalmate Croaci ꝛ boſnēſes in-
colūt Nondū ego quēpiaꝫ legi
auctorē. cui fides. adhibēda ſit.
q̄ tā alte ſue gētis initium reddi
derit: hebreos excipio. oim mo-
ralium ꝓmos. Multi ex germa
nis ſatis ſe nobiles arbitrantur
ex romanis ortos Romani ex
theucris originē ducere. glorio-
ſiſſimū putāt. Frāci q̄. ꝛ germāi
fuert. troyanū ſe ſanguineꝫ eſſe
dixerūt. Eadē britannis glā ſa-
tis ē. q̄ brutū quendā. exilio pro
fectū. generi ſuo ꝓncipiū dediſ-
ſe affirmāt. At bohemi longe al
cius orſi ab ipſa ↄfuſionis tur-
re ſe miſſos iactitāt Ceterū. nec
q̄ tunc ꝓncipes fuerint. nec quē
regē habuerint. nec cuius terre
cultores extiterint. nec ſub q̄ du
ce nec quibus periculis in euro
pam venerint. nec quo tempore
tradunt. Fuiſſe illic ſclauonos
aiunt. dum labium vniuerſe ter
re confuſum eſt. Uana laus. ac
ridenda. Quod ſi q̄ bohemos
imitari velint. nobilitateꝫ gene-
ris ex ipſa vetuſtate querentes.
non iam ex turri babilonica. ſꝫ
ex archa noe. atq; ex ipſa delicia
rum paradiſo: primiſq; parenti
bus. ꝛ ab vtero Eue. vnde om
nes egreſſi. facile ſibi principia
vendicabunt. Nos iſta tanq̄ a
nilia deliramenta pretermitti-
mus. Omnes reges ex ſeruis or-
tos: oēs ſeruos ex regibꝰ. ſcripſit
plato Ueram nobilitatem ſola

atqꝫ vnica virtꝰ gignit. Multa
ſunt que de bohemiſ vera ac me
morabilia traduntur: ad ea nu
gis obmiſſis. feſtinat calamus.

De Zechio. Primo duce bohe
mie. Ca. iij.

Zechius croatinuſ haut
obſcurris parētibꝰ ortꝰ
gētem bohemicā cōdi
dit: q̄ homicidio domi ꝑpetrato
iudiciū vltionēqꝫ fugiēs. in eā
regionē venit. cui nūc bohemia
nomē ē: ac mōtem incoluit che
zip vocatū. qđ vocabulū latine
reſpiciēs. interp̄tat̄. Surgit em̄
ex medio cāpoꝝ eq̄re fluuios in
tuēs. q̄ p̄cipui bohemiā irrigāt
albim. mltauiā. atqꝫ egrā. Ter
rā incultā fuiſſe tradūt. nemori
bꝰ atqꝫ ſentibꝰ aſperā: feriſqꝫ q̄
hōinibꝰ aptiorē. Credimus id q̄
dem. Nam priſci germani. qui
ea loca tenuerūt. paſtoralē vitā
agētes. agroꝝ culturā neglexerīt
ac more nomadū alimoniam ex
pecoribꝰ trahētes: domeſticū in
carris tollētes inſtrumētū. quo
cūqꝫ ſors tulit et opinio. cū ſuis
armētis cōuertebant̄. Non aſſē
timur bohemoꝝ hiſtorie. que ze
chium iſtū. omnēqꝫ familiā ſuā
nā frat̄ cognatiqꝫ. fuge comites
erāt. glādibꝰ ac ſilueſtribus po
mis tātum vitā duxiſſe affirmat
oblitterato iam tū glādium vſu
nec poſt diluuiū ex his fuiſſe ho
minibꝰ victū crediderim. Illud
mihi pſuaſibiliꝰ fuerit. zechium
paucos iueniſſe cultores. q̄s lac
te ac venatu viuētes. arare terrā
triticū ſerere. fruges metere. ve
ſciqꝫ pane docuerit: atqꝫ ita ſibi
rudes hōines ac pene feros. ad
vſū micioris vite redactos ſub
iecerit. Nec rurſus apđ me pō
dus habet oīa tū fuiſſe ꝯmunia
atqꝫ tā viros q̄ feminas iceſſiſ
ſe nudos. Neqꝫ em̄ illa regiōis
tēperies ē. vt hominē aſſeruare
nudū queat ex dalmacia veniē
tē. vbi nō ꝺfuit veſtis vſus. niſi
fortaſſis in argumētū q̄s aduex
erit adamitaſ. q̄ nr̄a tēpeſtate a
pud bohemos emerſcre. ꝯmu
nione reꝝ oīm̄. nuditateqꝫ gau
dētes: q̄s breui deletos conſtat
Zechio frat̄ fuit nomie. lech
es. pauptatꝭ ⁊ exilij comes. Hic
vbi germanū agris ditatū. bo
buſqꝫ potētē aīaduertit. ad oriē
te pfectꝰ in magna cāpoꝝ plani
cie ſedē collocauit: poloniamqꝫ
nomē ex loco ꝺdit. Nā phanici
es. ſclauonica līgua pole nomi
nat̄. Cuiꝰ heredes in numeroſā
mltitudinē breui coaluerūt: ac
ruſſiam. pomeraniā. caſubiā
qꝫ. ſui generis hominibꝰ ipleue
rūt. Zechij q̄ familiā. bohemoſ
id ē. diruuos appellāt. mirū imo
dū germinātes: nō ſolū puinci
am a ſe dictā. Sꝫ morauiā luſa
ciāqꝫ repulſis veteribꝰ incol̄ occu
parūt. Dū vixit Zechiꝰ nihil te
mere. nihil tumultuoſe actū: eiꝰ
iperio ſine controūſia obtēpera

tū· At eo vita fūcto· cuȝ ſibi ꝗſqꝫ
pꝛincipatū vēdicaret· diu ſeditōi-
bus agitata ꝓuīcia ē· ſine pꝛinci
pe· ſine certa lege· iuditio tantū
multitudīs gubnata· Poſtrēo
cū potētiores ībecilles oppꝛime-
rēt· ſerū atqꝫ incertū eſſet popu-
lare remediū· ex re viſuȝ ē recto
rē aſſumere: q̄ omnib⁹ p̄ſidens
inbecilles ac potētiores pari iu
re gubernaret·

De Croco· ſecundo bohemoꝝ
duce· Cap̄· iiij·

ERat ꝑ idēȝ tp̄s apd̄ bo
hemos vir noīe Croc⁹
iuſticie opiniōe īſignis
ac ꝓpterea magne apd̄ vulgus
auctoꝛitatis· hūc ſibi pꝛincipem
delegūt: ſummāqꝫ ei rerū ꝯmit-
tūt· Cui⁹ tāta moderatō fuit vt
nō alit̄ q̄ꝫ pater· a ꝓuincialibus
colerēt· Necqꝫ eīm ad ſuā volup
tatē: ſed ꝓ ſubditoꝝ vtilitate· ac
quiete· ꝓuinciā rexit: ferocemqꝫ
populū· nō tā imperio· q̄ꝫ beni-
uolētia q̄etū ꝯtinuit· Hic arcem
apd̄ ſtēnam cōdidit quā de ſuo
nomine crocauiā noīauit· Mo
riēs autē tres filias reliq̄t· Bꝛe
lam que caſtellū bꝛelū exedifica-
uit: herbaꝝ ac medicine peritaȝ
Therbā ſiue therbizam· augu-
rem ⁊ ſoꝛtilegam Terciaȝ libuſ
ſam: que vt natu minoꝛ fuit: ita
diuinaꝝ humanarūqꝫ rerū ſciē-
tia maioꝛ·

De Libuſſa· filia Croci· q̄ plu-
rib⁹ ānis rexit bohemiā· Ca· v·

LJbuſſa autē veluti vna
ex ſibill̄ habita· poſt obi
tuȝ patris fauente ꝑplo
plurib⁹ ānis ꝓuinciā gubnauit
⁊ ꝓuſq̄ꝫ Praga edificarēt· arceȝ
viſſegradēſeȝ cōmuniuit: fuitqꝫ
ſuū iperiuȝ patrib⁹· plebiqꝫ· iu ꝯ
gratū· Poſtremo nō crudelita-
te aliq̄· nō tyrannide· aut ſecoꝛ-
dia vſa· ſed rectū iudiciū faciēs
popularē fauoꝛē amiſit· Contē-
debāt coꝛā ea· duo ex optimati-
bus· de poſſeſſiōe agroꝝ· Sen-
tencia ex bono ⁊ eq̄ dc̄a: poten-
cioꝛ humilioꝛi damnatꝰ· Ille tā-
q̄ꝫ iniuria eſſet potētioꝛē in iudi
cio ſuccūbere: populares appel-
lans· idecoꝛū eſſe· indignumqꝫ
ait· tm̄ ꝑplm̄· tot ꝓceres· tm̄ iperi
um· vni⁹ femine ſubeſſe arbitrio
Ad cui⁹ vocē excitata mltitudo
muliebre regimē accuſare· vici-
naꝝ gētium moꝛes in medium
adducere: viruȝ qui ſibi domi-
netur expetere· Libuſſa· īdicto
ſilentio· deſideriū ſe populi ani-
aduertiſſe dicit· neqꝫ ſe illos eo
fruſtraturam: imperium ſub-
ditis· non ſibi· poſt patris obi-
tum tenuiſſe· Jubet ad dieȝ po-
ſterum redeant· Obtemperatū
eſt: itum: atqꝫ reuentum·

De Primiſlao tertio bohemoꝝ
duce· Capi· vj·

LJbuſſa· in cōcione vbi
adeſſe mltitudinē īdit
Ego vob̄ inq̄t bohemi

in hanc vſqꝫ diem. placite. mol-
literqꝫ. vt mulierib⁹ mos ē. ipe-
raui. nulli quod ſuum eſſet eri-
pui: nullum leſi. Matrem experti
eſtis: non dominã. At vob̄ meũ
regimen ingratum. More hu-
mani igenij mecũ agitis. Nihil
diu placet homini. Pium. iuſtũ
qꝫ principem. deſiderant popu-
li magis. q̄ꝫ ferunt. Eſtote ergo
iudicatu meo liberi: virum qui
vobis preſit. qꝫ ſuo arbitratu
capita veſtra iudicet. ſicut opta
ſtis. dabo Jte. equum meum al
bicantem ſternite. atqꝫ in cãpos
late patentes adducite. liberuꝫ
effrenemqꝫ ibi dimittite: ſequen
tes eum quocũqꝫ ierit. Curret
equus aliq̄ꝫdiu: deniqꝫ ante vi-
rum ſubſiſtet. in mẽſa ferrea co-
medentem. Jlle mihi ꝯiunx erit
vobis princeps. Gratus ſermo
ꝯcioni fuit. Emiſſus equus. de
cem milia paſſuuꝫ ꝑcurrit. Po-
ſtremo ad flumẽ breli. ante ora-
torem conſtitit. nomine. Primiſ
lamũ. Secuti proceres. popula
reſqꝫ. poſtq̄ꝫ ſtantem equum. et
aratori blandientem. adulãtẽqꝫ
viderunt. accedentes propius.
ſalue inquiunt bone vir: quem
nobis ſuperi dederunt principẽ
Solue boues: atqꝫ aſcẽſo equo
nobiſcum venito. Libuſſa te vi
rũ. bohemia ducẽꝫ poſcit. Agrũ
colere. gregem paſcere. naui re-
gere. texere. ſuere. edificare: mł-
ti ſe ignorare fatent̄. Magiſtra

tum in vrbibus agere. regeꝫ ge-
rere. gentibus ac natõnibus im
perare. quod eſt difficilimũ. ne-
mo ſibi a natura negatum dicit
et ſi pleriqꝫ ſiue laboris odio.
ſiue ocij amore. oblatis regnis
abſtinuere. Primiſlaus quãuis
agreſtis: nuncios benigne exci-
pit: facturũqꝫ poſtulata reſpon-
dit. Tanta ē mortalibus regnã
di cupido: nemo ſe regno indi-
gnum putat. Solutos boues.
vt fabuloſa eſt omnis ãtiquitas
eleuatos in aera ferunt: et in al-
tiſſimam preſciſſe rupis ſpelun-
ciã delicuiſſe nũq̄ꝫ poſtea viſos
Stimulum vero quo boues vr-
gebantur. terre defixũ. mox frõ
duiſſe. ac tris coruli ramos emi-
ſiſſe. ex quibus duo ſtatim exa-
ruerunt. tertium in arborẽ eiuſ-
dem generis proceraꝫ excreuiſ-
ſe. Non recipio ad me. veri iſti-
us periculũ: apud auctores iſta
querantur. Vidi tamen inter ꝑ
uilegia regni. lr̄as Caroli q̄rti
Romanorum īperatoris. diui
Sigiſmundi patris: in quibus
hec tamq̄ꝫ vera continent̄ Ville
qꝫ illius incole in qua hec geſta
creduntur libtate donant̄: nec
plus tributi pendere iubentur.
q̄ꝫ nucum illius arboris exigu-
am menſurã. Sed nec mihi ca-
rolus fidem facit: Nã reges ple
rumqꝫ creduli ſunt. nec q̄cq̄ꝫ nõ
verum putãt. qđ generis ſui cla
ritatem aſtruit. Primiſlaus igi

tur audita legatōe·in verso vo
mere·pane caseoq3 apposito·vi-
am q̄si grādem facturus· cibuz
ſumpſit·Ea res bohemoꝝ ani-
mos cōfortauit: mēſam ferreaz
de q̄ Libuſſa vaticinata fuerat
in vomere ꝯgnoſcētes·Stupen
tes·edentem circumſtant·satuꝝ
equo iponūt·iubētq3 feſtinare·
Inter eūdē· quid sib vult ſtimu
lus frondens interrogāt: ⁊ cur
duo rami mox aruerūt: Ille qui
diuinādi peritia calleret· tris ſi-
bi liberos naſcituros ait· ex qb⁹
duo funere in maturo deficiant
terciū nobiles fructus editurūz
Qd ſi ager totus exaruiſſet an-
te vocatōz· gen⁹ ei⁹ maſculinuz
ꝑpetuo regnaturū fuiſſe: cū ante
tp̄s accerſitus ſit·eam ſpez adē-
ptam·Interrogat⁹·cur nam cal
ceos· querno robore factos· ſe-
cum afferet· ſeruandos in arce
viſſegradēſi reſpōdit· oſtenden
doſq3 poſteris·vt ſcirent omnes
ꝑmum qui ꝑncipatum inter bo
hemos accepiſſet· ex agro fuiſſe
vocatū: neq3 inſoleſcendum eē
qui ex humili fortuna ſolium a-
ſcēderit·Seruati calcei diu apd
bohemos·religioſe habiti·ac ꝑ
ſacerdotes templi viſſegradēſis
ante reges delati·dum pōpa co
ronatōnis educitur Cum viſſe-
gradū appuliſſet Primiſla⁹ igē-
ti fauore plebis·atq3 honore ex-
ceptus eſt: Libuſſamq3 ſibi ma
trimonio iunxit· Nec diu mora
tus·pragenſe opidū·aggere at
q3 muro cinxit: De cuius nomi
ne duz diſceptaret·iuſſit Libuſ
ſa ex artificibus· qui primo oc-
currerit·rogari quid ageret: ac
ex primo verbo ei⁹· vocari oppi-
dū Interrogat⁹ faber lignari⁹
quiſpiam: limen ſe agere dixit·
qd bohemice: praha dicit· Inde
q3 nomē vrbi datum· Sed cor-
rupto vocabulo· poſteri pragā
dixere·Exinde leges ꝯdite·qui
bus bohemi longo tempore vſi
prouīcia pace ⁊ ocio fruēs ·opi
bus aucta eſt·Et Libuſſa caſtel
lum libus edificauit·non longe
ab albi flumine: qd morienti ſe-
pulchruz fuit·Qua mortua·im
perium ad Primiſlauz ſolū re-
dijt·qd viuēte ꝯiuge eius maxi
me ꝯcilio adminiſtrauit: femina-
rū q̄ illa viuēte plurimū poterāt
aucts extincta·

De puella Valaſca q̄ ꝑncipatū
bohemie·more Amazonuz·ſep-
tēnio potēt obtinuit· Ca·vij·

SEd fuit int' ꝟgines que
Libuſſe miniſtrare ſole
bant·Valaſca puella i-
gēti ſpūs ·⁊ amazonice gētis·q̄
clauculū accerſitis comitib⁹ herā
inquit o ſorores ꝑdidimus·que
nos a viroꝝ ꝯtumelia vīdicauit
nec paſſa ē ſuire viris: Iꝫ·viri eiuſ
dē imperium ſbire·nos regiaꝝ
honore fūgebamur·Nūc iuguz
aſperū ⁊ miſerrimū ferre oportet·

Niſi libertatē nobiſ ipſe vēdicē⁹ viliſſima mancipia ſum⁹. Quod ſi vobis id animi ē. qd mihi: facile pſtinā auctez obtinebim⁹. Ego ſecretorꝫ libuſſe cōſcia. therbize q̄s ſortes noui. herbarꝫ vires ñ min⁹ q̄s brela calleo: qd tres ha buere ſorores h̄ m̄ ſoli datū ē. Aſ ſiſtite audēti: vob impiūi viros polliceor. Probāt ſingule vala ſce ꝯſiliū: iurāt. poculū recipi unt q̄ virile gen⁹ odirent. Inte rea loci p̄miſlaus ꝟginez ſibi p ꝗtez ſanguineū miſtrare potū videt. Territ⁹ ſomno ac maluz qd erat futurꝫ ſuſpicat⁹: p̄mores terre admonet ne tm̄ licencie fe mineo ſexui p̄beat. Mos enim ꝟginib⁹ erat eq̄s aſcendere. fati gare curſu. flectere i girꝫ. haſta ꝯtēdere: geſtare pharetrā ⁊ ar cū ſagittare. iaculari. venari. ni hil officiȷ viril' omittere. Quod pri miſlao tū piculoſū tū bonis ad uerſuz morib⁹ videbat. At pce res ridere p̄ncipē. femineū ſexū nil auſurꝫ magl' credere. Mira ri tantomagl atqz amare puel las. q̄nto agiliores ac doctiores dicerent. Valaſca monere inter diu noctuqz ꝯſpiratiōis ſocias ſpē bonā facere. audaciaz auge re. pocul' atqz carmib⁹ mentes earꝫ a virorꝫ amore auertere: die tim plures allicere. puinciā vni uerſā veneno inficere. Ubi naz ꝟginū ac nuptarū ſatis cōueniſ ſe arbitrat. mādat oib⁹ ſuos vi

ros. parentes. germanos filios mares oēs ſomno vinoqz ſepu tos nocte occidāt: armiſ eq̄ſqz arreptis. in campuz ꝓdeāt non lōge a praga mōſtratuz. Patu rat ſcelus. virorū q̄s tuz impatū erat interficit. veniūt in campū armate femie. pſtratoqz virorū exercitu q̄ pricidas inſeq̄bant: ducem in arce viſſegradēſi obſi dent. Quā cū expugnare nequi rēt. caſtellū ſibi haut pcol inde i prupto vndiqz colle. naturaqz munitiſſimo edificant: qd dieui zum appellāt. q̄ſi ꝟginū caſtrū. Dienize eāqz eorꝫ ligua ꝟgineſ nūcupant. Res viſa patrib⁹ plebiqz pnicioſiſſima. tū ꝓpter admiſſū ſcel⁹. tū q illarꝫ exēplo reliq̄s adduci femias ꝟebant: ⁊ hoſtē cuiqz domi eē formidabi le fuit. Hortant itaqz p̄ncipem puellas bello coarceat. ſe cū co pȷs affuturos ꝓmittūt. Primiſ laus ſe a dȷs admonitū ait. pe rituros oēs q̄ puellas armis la ceſſant: tp̄s aliud expectandum Illi ſpreto ꝯſilio. coacto ſine p̄n cipe exercitu. caſtra ad dieniſuz ponunt: puellaſqz cingere obſi dione pgūt. Valaſca nil territa in maiori diſcrimie maiorez ad hibet aīm. comites ne mente la bant. plena fiducia hortat. ad ueniſſe tp̄s affirmat q̄ toti bohe mie leges iponāt. videre ſe oēs ꝓuincie optimates in ſuā ꝑtatez veniſſe: vires tm̄ accuāt victoriā.

in manibꝰ eſſe· Necꝫ nouum vi
ros mulieribꝰ obediſſe· amazo-
nes ſibi aſiam vectigalē fecisse:
pugnaſſe ad troyam· theſei atqꝫ
herculis arma contempſiſſe Si
ꝯſilium atqꝫ animꝰ mulieribus
adſit· viros haut q̄qꝫ deeſſe: nul
liꝰ bohemi cōſilium ſuo p̄ferre·
Ubi ꝑſuaſaȥ m̄ltitudinē aniad
uertit· palātes hoſtes· et nil tale
verētes· aggredit̄· Fit trepida-
tio totis caſtris· Mox feda orit̄
fuga· inſtāt v̄gines· viroſqꝫ paſ
ſim trucidāt· Necꝫ alit̄ pugna-
tū eſt· q̄ꝫ ſi muliebres viri aīos·
viriles femīe induiſſent· Pauci
ex ea pugna euaſert̄: q̄s veloci-
tas eq̄ꝝ nō ſua v̄tꝰ· a morte re-
demit· Singulari audacie in h̄
ꝑlio ſeptē puellas fuiſſe memo-
rant· Maladā Nodeā Suata
ciā Vlorastā Radgaz Zaſtanā
Triſtanā· Reginam ſua manu
ſeptem viros interemiſſe· Spo
lia ingencia capta· p̄mia ꝓ meri
tis reddita· ſeptem q̄ v̄tute p̄ſti-
terāt torq̄bꝰ aureis atqꝫ armill̄
donatas· valaſcā veluti deā ha
bitā· Necꝫ poſt id ꝑlium bohe-
mis aduerſus puellas audaciā
fuiſſe· Ille ꝓpl̄are agros· abdu-
cere p̄das· rape occidere· villas
incendere· potentiā in dies au-
gere· fingere interdū ſe viroꝝ
amore teneri· Amatorias ep̄las
nobilibꝰ adoleſcentibꝰ mittere·
deteſtari faſtū atqꝫ īſolētiā vala
ſce· ſimulare fugā· rogare in ſil

uā potēti manu venirēt· ac ſe ra
perēt· Iuuenes q̄ puellaꝝ faci-
nora magis admirarent̄ q̄ꝫ odi
rent· victi blandicijs captiqꝫ nō
nullaꝝ ſpecie· erant cm̄ plereqꝫ
pulcherrime· impata faceſſunt·
Sed ingreſſi ſiluas· inſidijs cir
cūuenti trucidantur· Alij noua
fraude in arce vocant̄· Valaſcā
velut ꝑ traditionē ꝯprehenſuri
Qui mox intromiſſi· ad vnum
necant̄· Ubi iā nulla fides v̄gi-
nibꝰ eſt· ꝯmentū inauditū exco
gitant·

De puella Sarca· quō doloſe nobilē Stiradū deceperit· mortiqꝫ tradiderit· Ca· viij·

Sarca erat inter puellas
admodū honeſta facie
ſꝫ aīo impuro· ⁊ ad om
ne ſcelus ꝑato· Hāc in altiſſimo
nemore ſtrictis pedibꝰ ac mani-
bus arbori alligant· tubāqꝫ ve-
natoriā· ac vaſculū medone ple
num iux̄ ponūt: Ipe in inſidijs
haut ꝓcul deliteſcunt· Solebat
hac iter ſepe facere Stiradꝰ no-
bilis eques· inter bohemos opi
bus ⁊ auctre potens: ⁊ q̄ puella
rū tyrannidē p̄ceteris abhorre-
ret atqꝫ ꝑſeq̄ret̄· Is ḡ cum ſiluā
pro ſuo more venaturꝰ intraſſꝫ
puellāqꝫ vinctā ꝯſpicatus eſſet:
miſerabundꝰ q̄d ſibi ea res vel-
let ꝑcontat̄· Cui Sarca Noſti
inq̄t· quot ſcelera his ī regiōibꝰ
Valaſca ꝑpetrarit dū ſibi potē

ciam· regnumqꝫ vendicat· Ego
quoqꝫ pariter in furorem acta:
inſaniam eiuſdem aliq̄diu ſecu
ta ſum· Peccaui fateor· penituit
me tū tot ineptiaꝝ deniqꝫ: cogi
tauiqꝫ quo nam modo ſceleſtaꝫ
relinquere vitam poſſem· Sta-
tim ab iiqua diſcedere domina
Sed dum comitem fuge quero
prodita captaqꝫ huc deducor:
hic de me ſtatuerat ſuppliciū ſan
guinaria carnifex· Interea duꝫ
ligor dumqꝫ mihi vltima verba
dicuntur: vt auditus eſt tuoruꝫ
canum latratus· atqꝫ hinitus eq̈
rum· ille mee latine ſalutem pe-
dibuſ queſiere· At ego te vir cla
riſſime quem vnum perſida tur
ba metuit· per nobilitatem tuaꝫ
oro miſerere īfelici femīe· Solue
me obſecro· atqꝫ abducito: aut
ſi hō non placet· iugula me poti⁹
q̄ꝫ hic viuam deſeras· Nāqꝫ vbi
abieris· mox aderit iniqua vir-
ginum cohors· meqꝫ diris lace-
rabūt modis: Iuuat tua manu
perire· Stiradus lacrimis mo-
tus muliebrius· puelleqꝫ forma
captus· equo deſiliens vincula
ſoluit: rogatqꝫ medonis vaſcu-
luꝫ· ſimulqꝫ tuba apppoſita q̈d ſi
bi velint· Tum ſarca· medoneꝫ
inquit optimum carnifices attu
lerunt· quo in tercruciandū vte
rer· hūc iam leta ſecuraqꝫ bibaꝫ
⁊ hauſto ſumpto· quod r̄liquū
fuit Stirado ꝓpinauit: qui pa-
riter bibit· Erat autem pot⁹ ſua
uiſſimus· queꝫ bohemi ex albo
melle cōficiūt· ſed q̄ꝫ muliebriſ ſa
lubre· herbis ⁊ carminibus ad-
hibitis· taꝫ viro peſtilens· Qui
mentē Stiradi prorſus aliena-
uit· Exide· tuba hec inquit mea
fuit duꝫ venarer· quā mihi mor-
tue ad collum ſuſpendere ſtatu
erant peſſime· quaſi venatricis
ſignum· Inflabo vt intelligant
me viuentem: ſuiſqꝫ manib⁹ ere
ptam eſſe· Moxqꝫ tuba cecinit·
Valaſca vbi ſonituꝫ audiuit· ex
compoſito cuꝫ armatis puellis
adeſt· Stiradum incautū capit:
comites eius obtruncat· Ferūt
dum hec agerentur· audituꝫ to-
ta ſilua ingentem veluti ridenti-
um ſtrepitū· vbi dum eſſꝫ homi
num ſolitudo· creditum demo-
nes de puellarū facinore ac fal-
lacia cachinatos: illaſ vero iſtru
cto exercitu Stiradum cathenis
vinctum· in conſpectu arcis viſ-
ſegradenſis deduxiſſe· ibiqꝫ ꝓ
ſpectante bohemorum principe
nobilem virū rote ſupplicio· qđ
eſt inter germanos attrociſſimū
ac miſerrimū· peremiſſe· Poſt
hec iam plane r̄gionis dominas
viros ſibi aſciuiſſe· ex quorū cō
plexu nouis fetibus rēpublicaꝫ
ſuſtentarent· ſanxitumqꝫ lege· vt
nate femine diligenter aſſerua-
rentur: maſculi dextri oculi erue
rentur· amputarentqꝫ pollices·
ne viri facti arc⁹ tēdere aut ar-
mis vti valerent· Ideqꝫ aliq̄diu

factitatũ· Septẽ ãnis ea peſtĩ bo
hemiam aflixit: tributariaq; ma
gna ex pte ꝓuincia virginibus
fuit· Qui detrectauere īperium
ītra menia clauſi: nuſq̃ exire au
dentes· magnis īcomodis acti
ſunt· Deniq; cum neceſſaria de
eſſent· eoq; pducta res videreť
vt coactos fame dedictõnẽ face
re oporteret· tumltuare pñcipẽ
adeũt· dirũ puellarum bellũ de-
plorant· ignauiã ducl accuſant·
malle ſe feminis obedire q̃ peri
re inedia dicũt: aut populũ tue-
atur· aut meliori cedat· pbris et
cõtumelijs minias adiciũt· Pri-
miſlaus tot anguſtijs circũuen
t⁹· cũ non tam armis· quã ſorti-
bus valeret· plebem paucos ad
huc dies expectare hortať: id ſi
faciant puellarum excidium im
minere· Paret multitudo· Ipe
medio tpe ſcribit Ualaſce· iniuſ
ſu ſuo optimates ꝓuincie arma
in eã ſumpſiſſe: placere ſibi eos
ſubijſſe penas· Se illam filie lo-
co amare: neq; inuidere princi-
patum· que ꝯiugis ſue Libuſſe
diſcipula extitiſſet· Imperiũ vir
tuti ſue deberi: que bohemiam
virili audatia bello attriuiſſet·
Senium ſuum regno ineptum
neq; filio impuberi gubernatõ-
nem credendam· monere vt ar
cem viſſegradenſem ex manib⁹
ſuis accipiat· ſic bohemiam to-
tam in poteſtatez eius venturã:
filio quã velit partem faciat· Si

bi priuato q̃d reſtat etatis· viue
re libeat: atq; in agrum reuerti
quem reliquiſſet inuitus· Pote
ſtatem quam ſibi femina tradi-
diſſet: iure optimo ſe femine re-
ſtituere· Capitur Ualaſca ſuis
artibus: miſſaq; puellarum co-
horte tradi ſibi arcem poſtulat·
Intromiſſe virgines: apd prin-
cipem opipere epulãť· Interea
proſilientes ex inſidijs iuuenes
armati· puellas omnes trucidãt
nec morati caſtellum dicuizum
cũ exercitu petũt· Ualaſca re co
gnita· furore amens· cũ paucis
obuiam egreditur: cõſertoq; p-
lio priuſq̃ comites aſſint· dũ ſtre
nue pugnat· inter cõſertiſſimas
hoſtiũ turmas occiditur· Sub-
ſecute virgines· vbi dominaz ce
cidiſſe cognoſcunt· non tam ſpe
victorie· quã vltionis ardore cer
tamen inſtaurant· Pugnatum
eſt aliq̃diu· nunc huc· nũc illuc
victoria inclinante: ad extremũ
infeliciter preliantes femine· ce-
ſis q̃ pluribus· fuge ſe cõmiſe-
runt· Subſecuti hoſtes· vno ag
mine· victores cũ victis caſtellũ
irrupere· ꝓotiriq; arce· quicq̃d
feminei ſexus inuentum eſt· fer-
ro extinxere: atq; hoc pacto ma
gnanimi iuuenes dominatu fe
mineo bohemiam liberarunt·
Ualaſca inter feminas clariſſi-
mas numerãda· pl⁹ auſa q̃ ſer-
ui ſno ꝯgrueť: īſepulto cadaũe
iacẽs· ferl ac volucrib⁹ eſca fuit

De nimiſlao quarto ac Mnata quinto· Vorcio[que] ſexto Necnō Vinſlao ſeptimo Bohemorum ducibus· Capitulum·ix·

PRimiſlao ex libuſſa tres filij nati·duo inmaturo rapti funere·tercius morienti ſeni heres·dict⁹ nimiſlaus noīe: q̄d nihil excogitans interp̄tat̄·Fuit enim ſtupidi ingenij· ⁊ p̄rſus iners: inter ſcorta ⁊ cōcubinas ocio marcens·Molliciem eius fortuna ꝯfouit: q̄ pacem illi perpetuam dedit· nullo vicinoꝝ arma mouente·nec ſeditionibus ſtudēte populo: quē diutina virgiuum bella prorſus extenuauerant·Huic mnata filius ſubſecut⁹ eſt·Mnatam vortius Cui duo fuerunt filij·Vinſlaus ⁊ Vratiſlaus·Inter quos moriens ꝑtit⁹ eſt terrā·Vinſlao praga ⁊ ducat⁹ bohemie ceſſit·Vratiſlao lucēſis principat⁹: q̄ poſtea zacenſis dictus eſt·

De grezomiſlao· qui ⁊ neclam dictus eſt Octauo bohemoruꝫ duce Et graui bello q̄d geſſit cū patruo ſuo Vratiſlao Ca·x·

EX Vinſlao nat⁹ ē Grezomiſlaus· q̄ ⁊ neclam dictus eſt·viuum timoris ⁊ pacis exemplū·Cuius ignauiā in animo voluens patruus·optimū inſtrumentū ad ſubigendū ſibi bohemiaz ratus: arma mouens plura aduerſus euz bella feliciter geſſit·Quib⁹ magnificatus ⁊ auct⁹·vrbem cōdidit inter duos montes mechyā ⁊ pubecham·quaz de ſuo noīe Vratiſlauiam nuncupauit·Nec[que] cōtentus priorib⁹ victorijs·nouū nepoti bellū indidit: capitalem penā interminans·q̄ gladij longitudinē equantes in prelio deeſſent·Jubꝫ quoq[ue]·purpuratos ſuos falcones atq[ue] accipitres ſecum afferāt·quos humana carne paſcere velit: non ad pugnā ſed ad cedez iturus·Poſtremo ſe nulli etati ꝑſurū dicit·ipſoſq[ue] lactentes pueros ab vrbe matꝝ rapi atq[ue] ꝯfodi mandat·mammaſq[ue] mulieꝝ pullis equoꝝ ſugendas tradi Inſolens ſane ac ſupbiſſim⁹· et fortaſſe crudelior q̄ ſi viciſſet·Parte alia·neclam vir muliere corruptior·trepidare atq[ue] pauere·nihil conſilij nihil ſpei habere·vltimaz vite ſue diem aduenisse putare·non gladium intueri·non milites affari poſſe·alieno tn̄ ductus concili·o ſe pugne interfutuꝝ dic̄·Et accerſito clam ſclercio nobili equite·figura corpis ſibi q̄ perſimili·animi v̄o fortitudine ⁊ corporis robore diſimilimo·Fuit eñ manu promptiſſimus· ⁊ audaci animo·atq[ue] in primis rei bellice peritiſſim⁹·Hūc ſuis armis indutū·ac inſignib⁹ p̄ncipalib⁹

honeſtatum· ꝙ pauciſſimis rem
ſcientibus· dare ducis munia iu
bet· Multa interim vatum pre-
ſagia· feminaruꝫ quoq· ſpiritu
vt aiunt phitonico imbutarum
vaticinia exquiruntur· Ex qui-
bus vna placãdos deos hoſtia
reſpondit: ſic enim victoriam re
promitti· Cui neclam· plus reli
giõi ꝙ armis fidẽs· ceſo quẽ ſor
tes deſignauere iuuenẽ· morem
geſſit· In alia parte mulierẽ fu-
iſſe tradunt· q̃ preuigno bellum
petituro· Vratiſlaum in pugna
cauſarum· maioremq populi p
tem cum eo interituram· pdixe-
rit· poſſe tñ euadere iuuenem· ſi
ſibi crederetur Adoleſcẽti ſe cre
dere· atq ipata facturum reſpõ
denti· iuſſiſſe vt pergeret· qñ re-
manere domi capitale eſſet· pri-
mũ qui obuius fieret occidere·
atqꝫ vtraſqꝫ aures cadenti am-
putare· ⁊ in pera recondere Ex
in· gladio inter priores equi pe-
des ſignum crucis in terram fa
cere· qua deoſculata· equum a-
ſcendentẽ fugã maturare· Pu-
gna in campo cui thuſco nomẽ
eſt cõmittitur· concurrunt acies
magnis vtrimq viribus ac cla-
moribꝰ certatur· Stat belli for-
tuna diu anceps· multi hinc at-
qꝫ inde vulnerantur· proſternũ
tur· occiduntur· Ad vltimuꝫ bo
hemi qui non pro gloria· aut ã-
pliãdo imperio· ſed pro vita p
focis· pro areis pro vxoribus
ac liberis in aciem veniſſent· de
ſperatione in virtutem verſa· au-
dacibus animis inuicto robore
preliantes· victoria potiuntur·
non ſine Sclercij magna laude
et ſumma gloria· cuius in hoc
bello· tum ars· tum virtus· plu-
rimum valuit· Occiditur tamẽ
inter preliandum· et vt iuſſerat·
in eo campo ſepultus eſt· vbi p̃
lium geſtum· ſuaqꝫ morte· vitã
ducis· ⁊ patrie liberationem ob
tinuit· Parte autem alia· duce
proſtrato· ꝙ pauciſſimi euaſere
Aiunt adoleſcentem qui nouer
ce iuſſioni paruerat· domum re
deuntem· vxoreꝫ ſuam quẽ vni-
ce amauit· interemptam reperiſ
ſe· ambabus carenteꝫ auribus
pectuſq confoſſam· et quas ho
ſti amputauerat aures· coniugi
ſue fuiſſe· ſtupenteꝫ triſtemq co
gnouiſſe· Tantuꝫ preſtigia poſ-
ſunt· aut veneficarum carmina
mulierum·

De Infidelitate durigi· q̃ Vra
tiſlai filium ſibi cõmiſſum inter-
fecit· penamq condignam rece
pit· Cap· x·

BOhemi parta victoria·
occiſo vratiſlao· terram
eius ferro atq igne de-
uaſtant: iuuentumq Vratiſlai
filium inpuberem· principi tra-
dunt· Qui miſertus etatis· pa-
truelem educandum duringo·
ad egram fluuiũ imperium poſ

ſidēti· Vratiſlao gratiſſimo q̄n
dam comiti· tradidit· Qui ceca
cupidine captus· tāqꝫ initurus
principis gratiam· puero qui ſu
per egram· qui tum glatie con-
ſtrictus erat· per fracto gelu pi-
ſces querenti· gladio caput ab-
ſtulit· ſecumqꝫ pragam deferēs
vbi ad neclam introductus eſt
proferens cruentum caput· ſoli
um inquit tuum hodie firmaui
aut perire hoc· aut te oportuit·
Securius in vtrāuis aurē poſt
hac dormies: emulo regni ſbla-
to· Motus haut aliter quā erat
princeps tā diro ſpectaculo: per
fidiaz ait nulla benefitia vincūt
Vt alceres puerū · nō vt occide-
res· credidi· Te neqꝫ meum im
periuz· neqꝫ amici memoria· ne-
qꝫ innocentis pupilli miſeratō
retraxit ab ſcelere At mihi quie
tem parare voluiſti· Cui ergo
meriti hec ſumpto p̄mia· Ex tri
bus mortibus· quam malueris
optionez habeto· aut gladio te-
ipſum confodito· aut laqueo ꝑ
ſtringito guttur: aut ex viſſegra
denſi rupe preceps ruito· Duri
nigus accepta ſententia· in alni
arbore que proquinqua fuit· ſe
ſe ſuſpendit: alnus poſtea quā-
diu remanſit· arbor duringa di
cta eſt·

De Noſtirico nono· et Borſi-
uoio decimo bohemorum du-
cibus· Qui ⁊ vltimus pagano
rum ducum fuit· et tandem cuꝫ
vxore ſua fidem chriſti ſuſcipiēs
baptizatus eſt·

Capitulū· XII·

Necdam vtro moriēs· no
ſtiricum maiorem natu
filium· heredez inſtituit
Dipoldo prouintiam ſurimen-
ſem teſtamento dimiſit· Noſtiri
co Borſiuoius filiꝰ ſucceſſit· vl-
timus paganorum ducum· qui
tamen ⁊ ipſe imperante Arnul-
fo ceſare· a beato methodio mo
rauorū archiepiſcopo· cū Lud-
milla cōiuge· ad baptiſſimi gra-
tiam perductus eſt: Nongente
ſimo et nonageſimo quinto an-
no· poſt chriſti ſaluatoris noſtri
ortum· Ludmilla ſancta mulier
habita· etiam miraculis claruiſ-
ſe fertur·

De ſitu morauie· Et Suatoco-
pio· penultimo Rege eiuſdem
Qui et primus chriſtianus int̄
Reges Morauie fuit·

Capitulum· ·XIII·

Svatocopius eo tempo
re morauis imperabat
chriſtane religionis cul
tor: et dignus cuius memoriam
ad poſteros referamus· Mora
uia trans danubium iacet· Cui
ad orientem hungari· poloniqꝫ

regnum poſſident· morauа di-
iuncti amne qui nomen regio
ni dedit· occidentem ſolem bo-
hemi excipiunt· auſtriales meri
dianꝫ: ſeptentrionale latus Sle
ſite occupant· Ager vini frumẽ
tiq; ferax· Gens rapinis aſſue-
ta: nulli tutum iter niſi armato·
potentioriq; prebet· Hic miſtos
annos regnatum· Vngari· bo
hemi· ruſſani· poloniq; · mora-
uorum principi paruerunt: prin
ceps ipſe romano imperio· Ca
put regni ciuitas · volegraden-
ſis· Suatocopius regum penul
timus· cuꝫ aliquamdiu feliciter
regnaſſet· tandem Arnolfo im-
peratori tributum pendere recu
ſans· ꝯmiſſo prelio· cuꝫ ſuos ca-
dere animaduertiſſet· clam ſeſe
pugne ſbtraxit: atq; vt erat mu-
tata veſte· incognitus· ſalutem
fuga queſiuit· Cumq; ad mon-
tem veniſſet· cui Sambri nomẽ
eſt· abiectis armis· equo dimiſ-
ſo· pedibus iter fecit· et tanq̃ vi
ator inops· vaſtiſſimam ingreſ-
ſus heremuꝫ· tam diu pomis ar
borum· atq; herbaruꝫ radicibꝰ
vitam ſuſtentauit· donec tris he
remi cultores obuios habuit: q̃
bus ſeſe adiungens· vſq; ad ex-
tremum vite perſeuerauit inco-
gnitus· pacienter ac ſedato ani
mo icõmoda queq; ferẽs· Vbi
vero obitus affuit: accerſitis he
remitis· nondum inquit q̃s fu-
eriꝫ nouiſti· Rex ego morauoꝝ

prelio victus· ad vos confugi· ꝛ
regiam vitam· et priuatam· exp
tus· morior· Nulla regni fortu-
na eſt tranquilitati heremi pref
ciẽda· Hic ſecurus ſõpnus· dul-
ces herbarum radices· atq; vn-
das efficit: ibi cure atq; pericu-
la nullum cibum· nullum potũ
non amarum reddunt· Quod
vite mihi fata dederũt apd̃ vos
felix peregi: in regno quicquid
eius tranſactũ eſt· mors veriꝰ q̃
vita fuit· Sepelite me hic poſtq̃
anima corpus liquerit: morauí
amq; deinde petẽtes· filio meo
ſi ad huc viuit hec nunciate· At
q; his dictis vita exceſſit· Arnol
fus interea victoria potitus re-
gnuꝫ morauie Suatocopij filio
quem de ſacro fonte leuauerat·
poſſidendum reliquit· Is ab he
remitis edoctus de fortuna pa-
tris· quem cecidiſſe in prelio exi
ſtimauerat· corpus eius ex here
mo defoſſuꝫ· volegradum retu-
lit: atq; in ſepulchris maiorum
condidit· Fuit autem Suatoco
pij filius quanq̃ chriſtianorum
ſacris imbutꝰ· minus tamen q̃
decuit ſacerdotes dei veneratꝰ·
Qui venationeꝫ aliquando fa-
cturus· archiepiſcopo Metho-
dio imperauit· ne ante ſuum re-
ditum diuina perageret· Expec
tauit Methodius ad meridieꝫ
vſq;: tandeꝫ negligi rem diuinã
veritus· deo ſacrifitium cepit of
ferre· Interea reuerſus p̃nceps

vbi ſe neglectum animaduertit
ſacram ingreſſus edem · multi-
tudinem canum intromiſit : tu-
baſq; clangere iubens · ad alta-
re vſq; progreſſus · ꝯuitia m̄lta
ingerens · vix manus a violatio
ne ſacerdotꝭ abſtinuit · Ob quā
rem · paucis post dieb⁹ Metho
dius in bohemiam fugiēs · regē
extra eccleſiam fecit : regnoq; ſa-
cris interdixit Quo facto · non
ſoluʒ archiepiſcopalis ſedes in
morauia defecit : ſed in ſeipſo q̄-
qʒ regnum extinctum eſt · Mor
tuo nāq; paulopoſt excōmūica
to rege · imperij morauoꝝ partē
theutones ac bohemi · partē po
loni atq; hungari diripuerunt ·
Methodius in bohemia aliq̃
diu moram traxit · deinde Ro-
mam ſe contulit : vbi fratrem ſu-
um cyrillum ꝯperit · qui bapti-
zato quondā Suatocopio · mo-
rauis xp̄iana ſacra crediderat ·
multaſq; alias Sclauorum gen
tes ad fidē xp̄i conuerterat · Re
ferunt Cyrillum cū Rome age-
ret · Romano pontifici ſuppli-
caſſe : vt Sclauoruʒ lingua · eius
gentis hominib⁹ q̄ʒ baptizaue
rat · rem diuinā faciens · vti poſ-
ſet · De qua re dum in ſacro ſe-
natu diſceptaretur · eſſentq; nō
pauci contradictores : auditam
vocem tanq̃ de celo in hec ver-
ba miſſam · Omnis ſpiritus lau
det dominum : et omnis lingua
confiteatur ei Indeq; datū Cy-
rillo indultum ·

De Spitigneo vndecio ac Vra
diſlao · duodecimo behemoruʒ
ducibus · ¶ Cap · xiiij ·

Borſiuoius autem · con-
iunxq; Ludmilla · xp̄ia
nam veritatem ample-
xi : fidem catholicam inter bohe-
mos magnopere ampliarunt ·
Ludmilla filia fuit comitis ſlam
borij caſtelli bizenie · q̄d poſtea
melinca dictuʒ eſt Ex qua tulit
Borſiuoius duos filios · Spiti-
gneum · et Vradiſlaum · Prim⁹
patri ſuccedit : Sed moriens ſi-
ne filijs · fratri principatum reli
quit · Coniux Vradiſlai · drabo
nucia · mulier audax ⁊ ad ſcelus
prona : duos pariter filios viro
peperit · Vēceſlauʒ ⁊ Boleſlaū ·
Prioreʒ Ludmille tradidit edu
candum : alteruʒ ip̄a enutriuit ·
Alumpni ex nutricibus imitati
mores · Venceſlaus pietateʒ co-
lere · manſuetudinem pre ſe fer-
re · xp̄iana ſacra venerari : elargi
ri multa pauperibus · nulli no
xius eſſe · Boleſlaus ydolorum
ſectari culturam : honores ambi
cioſe querere : adulterari · rape-
occidere · i ſcelera cūcta ꝓbabi ·

De ſancto Venceſlao martire ·
tertiodecimo · Et fratre ſuo Bo
leſlao · q̄rtodecimo · bohemoruʒ
ducibus · ¶ Cap · xv ·
Pater ſuprema ordinās
Ludmille · cui⁹ integri-

tatem prudentiaq; optime noſ-
ſet· quouſq; liberi adoleuiſſent·
gubnatorez pu[er]icie dimiſerat· Id
egre drabonucie fuit· Tymā ⁊
Symonē nefarios hōies ſbmit-
tens· ſocrum in caſtello thetim
ſtrangulari iuſſit· Ipſa deinde
imperium accepit· In omnes
crudelis· in chriſtianos ſeuiſſi-
ma et intollerabilis· ac propte-
rea Venceſlao etiam filio īfeſta
cui preferre fratrem non dubita
uit· De Venceſlao hec referun-
tur· Potus cibiq; parciſſimum
fuiſſe tradūt· corporis maieſta-
te decorum· virginitatem ad vl-
timum vite ſeruaſſe: diuina in
templis offitia· diurna noctur-
naq; nunq; neglexiſſe· Et nocti
quidem tempore nudis pedib9
ſuper glaciem ac niuez iter agē
tem· vim frigoris minime ſenſiſ-
ſe: podium vero eius comitem
cum calligatus obriguiſſet· iuſ-
ſum veſtigia Venceſlai pedib9
pmere· cōcaluiſſe· Poſtera die
cruenta ſancti viri veſtigia inuē
ta· Iniiſſe eum populo perurgē
te· adhuc viuente matre· princi-
patum· Duci vero curmēſi· nul-
la iniuria laceſſito· cum exerci-
tu in bohemiam ingreſſo· atq;
agros vaſtare conanti· arma-
tum cum copijs occurriſſe: vo-
catoq; in colloquiuz· ſingulare
certamen obtuliſſe· Accepta ab
aduerſario conditione· vbi ma-
nus conſeri debuit· angelos viſos

qui Venceſlaum protegētes· ar
ma miniſtrarent· territuz ea no
uitate curmenſem· ex equo pro
lapſum veniam petiuiſſe: bohe-
mum libenter humiliato peper
ciſſe· monuiſſeq; ne diceps alie
na cuperet· Similem angelorū
comitatum vidiſſe aiunt im-
peratorem· cū Venceſlaus ado
leſcens in eius curia obſeruare-
tur· eamq; obcauſam brachium
ſancti Viti dono ei dediſſe· ī cu
ius honore kathedral' edes in
praga conſtructa eſt· Ferunt tūc
bohemiam ſub epiſcopo Rati-
ſponenſi fuiſſe· ac propterea cuz
Venceſla9 Volgāgum pſidem
q poſtea inter ſanctos relat9 eſt
ad cōſecratōnē ei9 baſilice ſum
mis pcibus inuitaſſz· reſpondiſ
ſe pontificē· coram deo iam iam
templum ſuum dedicatum eſſe
qd futuram metropolidā cerne
ret: miſſurū ſe tamen· qui ſua vi
ce Venceſlao ſatiſfaceret· Cre-
uerat iam Venceſlai nomen: mi
raq; populi caritate atq; admi-
ratōe celebrabāt· Sz qnto cete-
ri acceptior erat· tāto acrius in
ſe odium fratris matriſq; con-
citabat· ac propterea licet dimit
tere ſeculū· ⁊ in monachum ton
deri deſtinaſſet· nō potuerūt infe
lices anime· ſancti viri ꝓpoſitū
expectare: ſed ipacientes more·
piam pncipis intentōem ſcelere
pueniūt· Fit conuiuiū apd Bo
leſlaum· matre iubēte: vocatur

venceſlaus. Qui et ſi mortē in-
ſtare predixerat. facta tamē cū
ſacerdote de peccatis ſuis ex mo
re xpiano cōfeſſione. fraternam
domū ingreditur: ibiq ſtatim
Boleſlai manu pcuſſus interijt
Dicat aliquis homicidā ſuiipſi
us venceſlaū fuiſſe: negetq ce
lo dignū. qui certe ſe morti ob-
tulerit. Nos gotthorū inſtante
procella plurimas Rome fuiſſe
puellas legimus. pudicicie ſue
vim inferri timētes. et ne in ma
nus hoſtiles inciderent in tibe-
rim ſeſe pcipitauerit: que poſtea
miraculis choruſcantes. ſancto
rū honores meruere. Venceſlai
ſanctitati qua die ceſus eſt. xpm
deū teſtimoniū pſtitiſſe. memo-
rie pdiderunt. qui regi dacie p
viſum apparēs. ſuo martiri edē
conſtrui mandauit. Ipſum autē
venceſlaū multis miraculis cla-
ruiſſe. atq inter ſanctos mres
ab eccl'ia receptū tradūt: drabo
nuciam paucis poſt dieb' fatis
ſuis trahentibus. vlcionēq pa-
ricidij exigentibus. hiatu terre
apud arcem pragenſem abſorp
tam. Boleſlaū multis ſceleribus
nobilitatū. morbo abſumptum
duos filios reliquiſſe: boleſlaū
paternum nomē referentem et
Stratiquatem.

De Boleſlao. Quintodecimo bohemorū duce. Cap. XVI.

Boleſlaus imperio poti
tus: patrui magis q pa-
tris emulator extitit. Religionē
enī xpi extollens. viginti eccl'ias
erexit. Huic ſoror fuit Milada.
eximia ſpecie virgo: ſacris imbu-
ta lr̄is. et multa pollens eruditi
one. Que cū Romam orōnis
cauſa petiuiſſet. a Joanne pon-
tifice maximo benigne excepta.
ipſius auctoritate monaſteriū
ſancti Georgij in arce pragenſi
conſtruxit. ibiq ſacerdos cōſe-
crata eſt. Eadem q ſancti Viti
edē. a venceſlao fundatā. in pō
tificalem eleuari obtinuit. Diti-
marus natione ſaxo. et opinio-
ne ſanctitatis inſignis. primus
ibi epūs cōſecratus. cui adelber
tus ſucceſſit. nobili genere apd
bohemos natus Stratiquas.
Boleſlai frater flicto ſecio apd ra
tiſponā baioarie ciuitatē. in ce-
nobio ſancti Emerāmi. mona-
ſticā vitam elegerat. Quē pra-
gam forte aduenientē aggreſſus
adelbertus. pontificalē ei kathe
dram offert. qui cum eſſet regis
frater. ex rege natus. facile ipſm
ſub religione ptinere poſſet: nā
ſibi nō eſſe facultatē eiuſdē regē
de plebis. que rapinis et adul-
terijs aſſueta. ius faſq omne cō
tempneret Stratiquas munda
nas dignitates. quaſi malas pe
ſtes effugiendas eſſe reſpondit.
monaſteriū ſibi et preſentē vitā
ſuauē pſtare. et futurā pmitte-
re meliorem. in eo ſe viuere mo
riq velle. Scribunt auctores

Adalbertū his auditis ꝓpheti-
co ſpiritu plenū Stratiquati di
xiſſe. Poteras modo pontifica-
li honore cū ſalute defungi. At
quod nunc recuſas. in pernicē
tuam vehementer expetes. Abi
iſſe deinde Romā. ac cū fratre
ſuo beate vite Gaudētio in mo-
naſterio ſancti Alexij tā diu de-
lituiſſe: donec iuſſu pōtificis ma
ximi ſuas oues repetere iuſſus
eſt. Quibus cū eſſet prorſus in
gratus. in hungariā ꝓfectum.
regem Stephanum baptizaſſe.
quē inter ſanctos relatū aiunt.
Exinde poloniā ingreſſus gau-
dentium fratrē. in eccl'ia gnezen
ſi predicaturū euangeliū. ponti
ficem ordinaſſe. Poſtremo pru-
tenos adijſſe: apud quos dum
xpi legem p̄dicat. gladio ceſum.
martirio vitā finiſſe. Interea
Stratiquatē mutato ꝓpoſito.
pragenſem eccl'iam popoſciſſe.
nec repulſum. fraterno. regio-
qꝫ fauore adiutū. Sed dū apd
maguntinum archipreſulē agit
ſacris de more imbuendus. int
duos epiſcopos iacentem pro-
nū. dyabolico ſpiritu arreptū.
tamdiu vexatum. donec animā
exalauit: adeodato natione teu-
tonico. eccl'iam ꝯmiſſam.

De Boleſlao ſextodecimo bo-
hemorum duce. Cap. XVII.

b Oleſlaus duobus et tri
ginta annis imperiū po
titus. ex vita deceſſit: re
licto ſucceſſore filio ſui nominis
Boleſlao tertio. Huic Meſcho
polonorum princeps. Cracouiā
per fraudem eripuit. Bello de-
inde orto. vaſtatis agris. indu-
cie demū dicte: ſtatutumqꝫ vti
ambo duces apud Cracouiam
conuenirēt. Boleſlaus accepta
fide eo pergit. atqꝫ in conuiuio
captus. luminibus priuatur. co-
mites eiuſdem crudeliter neca-
ti. exceptis vriſbuicenſibus inſi-
diarum conſcijs. ſceleriſqꝫ parti
cipibus. Qui dum reuerſi: tāqꝫ
magno ex periculo euaſiſſent:
publicā fidem atqꝫ iuſiurādū
et iura hoſpicij a polono viola
ta q̄runtur. Ubi fides habita.
Ianurem Boleſlai fratrem. do-
lo necare conantur. Cocharē
inter vriſbuicenſes conſilio opi-
bus et auctoritate maior. adole
ſcentem ſub ſpecie venatiōis in
ſiluam tractum. ad ſtipitem ar-
boris alligatum. ſagittis confo-
di iuſiſſe. fama eſt. diuū Johan
nem baptiſtam. ab eo precibus
exoratum. hirſuto tegmine ſa-
gittas excepiſſe: vxoremqꝫ eiuſ-
dem per viſum cōmonuiſſe pe-
riclitanti viro opem ferret. In-
terea famulum principis Due-
ram nomine. ex periculo prola-
pſum. proditiones ipſo expoſu
iſſe. illū tanta nouitate cōmotū.

correptis mox armis in ſiluam procurriſſe: captiſq; proditorib⁹ atq; occiſis·ducem ſaluum ꝛ̄du xiſſ. In eo loco vbi hec acta ſūt monaſterium ordinis ſancti Benedicti·quod veliſcam appellat constructum: et aram maiorem ibi ſitam· vbi arbor religatū ianurem tenuit· Meſcho autē coacto exercitu·lōge lateq; bohemorum populat⁹ agros· pragā deniq; obſidione cinxit·eamq; biennio fame laborantem obtinuit: excepta arce viſſegradenſi que i fide ianurl māſit·

De Udalrico· ſeptimodecimo bohemor duce·

Ca· XVIII·

Fuerat et alt Boleſlao frater Udalric⁹ nomine: quem pater hinrico impatori nutriendum dederat· Js audita Meſchonis pditōe: clam ab imperatore dimiſſus·caſtellum die nizum natura et arte munitum ingreditur·· Exin collecto rapti milite· colles occupat· qui prage ſupereminent: tubaſq; clangere iubet· Mox alta voce·preconem pragenſibus nūciare victos prelio polonos ·fugam cepiſſe: victorem principem cū exercitu adeē· Qua voce accepta polonorum preſidium quod vrbem tenebat · metu perculſum exceſſit: pragenſes aucti animo inſecuti·ꝯplures in fuga captos necauere· Meſcho cum paucis in poloniam ſe recepit· Udalricus pragam igreſſus germano ſuo·ſiue proditorib⁹ ſuggerētibus·ſiue qḋ etatis bñficio illum ſibi pferri verebat· effodi oculos iuſſit· Multa huius facinora referuntur: ptim reprehenſione ptim laude digna· Int̄ cetera et illud narrat·redeūtem ex venatōe· puellā vidiſſe in villa quadam·iuxta puteum veſtimenta lauātem nomīe Bozzenam· qḋ beatricē interptat·elegantē forma· ⁊ moribus ſupra q̄ par eſſet agreſti venuſtis·captum ſpecie ⁊ alloq̄o modeſto· q̄uis amici aduerſarentur·ꝯiugem accepiſſe: Bizetiſlaum ex ea natū. Js cum adoleuiſſet· Juthaz imperatoris octonis rufi filiā· que apud Ratiſponam in monaſterio nutriebatur· quamuis nunq̄ vidiſſet ſola fama cōmotus· vi rapuit: ſoluſq; cum illa ad patrem perrexit: comitibus velocitatem eius inſequi nequeuntibus· ab imperatore ex fuga retractis atq; occiſis· Non impbauit pater factum· ſed āmirat⁹ audatiā· tāti ſe filium genuiſſe gauiſ⁹·matrimoniū cū rapta in morauia celebrari mādauit: tanto pſtātiorē filiū eſtimans·q̄nto nobili⁹ ē·iperatoris q̄ villici filiam amaniſſe. Jmpator ea ꝯtumelia mot⁹ iureiurādo affirmat exercitū in bohemiā ductum terram malis affectum· ſibiq; ſedē

in medio regni collocaturum·
Statimqꝫ cum exercitu Bohe-
miã inſtar torrentis cuncta ſecũ
rapiẽtis·ingredit̃·Cõtra vdal-
ricus·filiuſqꝫ·caſtra mouẽt· Iã
duo exercit⁹·ad iactũ teli cõue-
nerant·Tũ Iutha cuius ex in-
iuria bellũ ortuz crinibus ſpar
ſis·ſciſſa vnguibus facie·victo
periculorum magnitudine mu-
liebri pauore·auſa telis ſeſe im-
ferre volantibus·inter primas
acies proſiliens·patris alloquuz
priuſqꝫ furor ardeat amplior·ex-
poſcit·Quo ĩpetrato·fateor in-
quit pater·iuſtuz te bellum mo
uiſſe·cuius filia rapta eſt:illũqꝫ
pena dignum·qui te cõtempſit·
niſi compuliſſet amor·cuius ce-
ca concilia ſepe veniam merue-
re·Sed age obſecro·pone ante
oculos quez armis inſequeris·
Gener tuus·mihi maritus·cui
tantope iraſceris:⁊ fortaſſe ne-
pos tuus·eius filius·in ventre
meo conceptus eſt Parce oro fi
lie·parce nepoti:patrem illi·mi
hi virum·dimitte Non eſt dege
ner maritus·nec ſolui conſum-
matum matrimonium Roma-
na eccleſia ſinit:nec tibi victorie
poteſtas ẽ·Vtriqꝫ vires·vtriqꝫ
belli artes ſuppetunt: mars du-
bius caſum reſpicit Ne obſecro
pater·mei cauſa tantam miliciã
morti obicito:parce·cui ego pri
or leſa·peperci Illacrimat⁹ pa-
ter·audita filia: facturumqꝫ ſe
quod illa vellet·niſi obſtaret iu
ramentum·Tum iutha·⁊ ma-
ritus inquit meus iureiurando
aſtrictus eſt·theutoniam armis
laceſſere Sed vana religio·que
ſceleri locũ facit·Cum crimini-
bus ſacramenta non addunt·
Expromiſſorem maleficij·diui-
na maieſtas odit:factorem ext-
minat·Inueni tamen ſi libet vi
am·qua te ſimul ꝓmiſſo·viroqꝫ
ſoluam·Veniet cum patre ge-
ner ad pedes tuos·veniam cõ-
miſſi petet:te regez·te dominuz
profitebitur·Neqꝫ impedimen-
to erit·quo minus ſedem in me
dio bohemie colloces:ibiqꝫ iuſ
dicas·Poſtremo curiã tuam in
theutonia petens·villas aliqs
quas iuſſeris inter equitanduz
maritus diripiet Placuit impe
ratori conſilium filie·atqꝫ in ei⁹
verba fedus ictuz·exercitus cõ-
ſalutati·⁊ in boleſlauia que vm
bilicum tenere bohemie credit̃·
ſedes imperatoris lapidea erec
ta:perpetuum rei monumentuz
principibus terre inſigne datuz
imperialis aquile·Exin Biſetiſ
laus morauiam ex paterno in-
dubio rexit·polonoſqꝫ·qui ma-
gnam eius partez occupauerãt
bello deleuit·eorũqꝫ multa mi-
lia ligatis poſt tergum manib⁹
in hungariam venundandos
miſit·

De Biſetiſlao decimooctauo·
bohemoꝝ duce· Ca·XIX

d Um hec agunt. Anno
post xp̄i ortū tricesimo.
ac milleſimo Boleſlauſ
apud Cracouiā excecatus. inte
rijt: Vdalricꝰ quoq̄ frater eius vita
functꝰ ē. Qua re cognita ianure
⁊ ipſe cecꝰ. pragā veniens. duca
tū gentis ſuopte ingenio. nepo
ti dimiſit. Biſetiſlaꝰ ea re animo
auctꝰ. quis multa iniuria laceſ
ſitus exercitū in hūgariā duxit:
magnāq; inde predam retulit.
Quinq; ei ex Iutha fuerunt fi-
lij. Spitingneus Vratiſlaꝰ Cō
radꝰ. Jaronurꝰ. ⁊ Otto. quo-
rum fiducia plenꝰ. etiā polonoſ
vlturꝰ auū. pulſare bello non ti
muit: cracouiāq; armis captaʒ
fundiꝰ euertit Gneſenium quoq̄
metropolitacaʒ vrbem diripuit.
multorūq; martyꝝ ſacratiſſima
inde corpa aſportauit: ⁊ crucem
aureā. ccc. penſantē libras. Qđ
cum imꝑator heinricus eiꝰ no-
minis ſecundꝰ. accepiſſet. indi-
gnatꝰ iuſſu ſuo poloniā vaſta-
tam eſſe: Biſetiſlaum aut reſar
tiri polonis damna. aut bellum
expectare iuſſit. Ille nihil ſe im-
peratori niſi tributuʒ debere re-
ſpondit a maiorıbꝰ inſtitutum.
Pendebat autē dux bohemie
Romano imꝑio quotannis. L
⁊. xx. boues. et argenti puri. cl.
marcas: id ſe neq; neglexiſſe ha
ctenꝰ. neq; neglecturū. Si quid
āplius iuſſerit imꝑator. a bono
⁊ eq̄ recedere: ſe libertati gentiſ
nihil detracturū. Imꝑator hijs
auditis. ex Ratiſpona in bohē
miā copias traducit: Othardo
ſaxonum duce ex altera pte cū
exercitu pperare iuſſo. Ingreſ-
ſus ſiluā qua bohemiā cingi di-
ximus. pciſis arborıbꝰ iter inter
ceptū repiens: milites viā ſecu-
ribus apire iubet. Magnꝰ h la
bor eq̄ti. Erāt eni vaſte magni-
tudinis arbores. multaq; rube
ta incidēda. priuſq; iter pateret
Ob quā rem. cum iam ope p-
acto ad interiora perueniſſent.
nec hoſtis in conſpectu vſq; da-
ret: feſſi ac ſitibundi proiectis ar
mis flumina petunt. Biſetiſlaꝰ
ex inſidijs prodiens. palantes
atq; inermes aggreſſus: ſtragē
haud prauā effecit. Imꝑator re
pentino cōmotꝰ malo. multis ſuo
rū deſiderātibꝰ. fuga ſalutē pe-
tit. Othardꝰ vo iā fines bohe-
mie ingreſſꝰ. ſeptētrionalē pui-
cie ptē lōge lateq; ꝑplatꝰ. hijs
cognitis. cū pda domū reuertit
Procopiꝰ comes Biclinienſiū
cū pte copiaꝝ aduerſꝰ eū miſſꝰ.
fortuna paꝝ pſpera vſus. tanq̄
pecunia corruptꝰ. effoſſis oculis
manibus pedibuſq; obtrūcatis.
in flumie bidine demerſus: nec
tn̄ eo pacto. q̄es bohemie data
Nā ſequēti anno heinricꝰ Im-
pator. ⁊ Othardꝰ. maiorıbꝰ col
lectis copijs redeūtes. tranſmiſ
ſa ſilua ferro ac flāma cūcta va-
ſtarūt: Biſetiſlaū armis diffidē

tē intra prage menia clauſum· obſederit Seuer⁹ tūc ep̄atuz vrbis gerebat· iureiurādo impatori obnoxius· ex cui⁹ indulto pontificali ſede p̄erat· Is noctu cū plurib⁹ ad heinricū cōfugit: obtinēdeq; vrbem viam oñdit· Quare fract⁹ aīo Biſetiſla⁹· errati veniā pecijt· dicte ſūt paci leges q̄s voluit imꝑator· ꝛ trium annoꝝ tributū penſū: Sleſia ſb ānuo tributo · auri triginta · argenti· cl· marcaꝝ· bohemie p̄ncipi tradita· Secūdo ꝛ q̄nquageſimo anno· p⁹ milleſimum a xp̄i ſaluatori aduentu· pace cuz imꝑatore ꝯpoſita· Hungariā ſibi ſubigere Biſetiſla⁹ aggredit̄ cuius ꝓplus ſuis vtens legibus Romanoꝝ imꝑiuz ꝯtemnebat Sz ingreſſ⁹ hoſtilē prouinciaz· mox ardenti febre corrept⁹· vltimū inſtare diē intelligēs· vocatis bohemie p̄moribus· Spitigneū p̄mogenitū· ſucceſſorē ſuuz deſignat· reliq̄s filios morauia int̄ eos diuiſa· pere fratri iubet atq; hijs demādatis· vita decedit· q̄rto kl̄n· maij· Corpus eiuſ pragā trāſlatū apd̄ parentes ſepultum·

De ſpitigneo decimonono bohemoꝝ duce· Cap· XX

SPitigne⁹ vt p̄mum regnū potit⁹· oēs theutonici generi boheīa excedere iubet: nec mr̄i ꝑtātez manēdi facit· Exinde morauiaz infeſtis petens armis · frēs bello aggredit̄· Vratiſla⁹ audito germani aduētu· relicta i Olomucio ꝯiuge · ad regē andream in hūgariam ꝯfugit· Cunrad⁹ et Otho fratri ſe dedūt· Uxor vratiſlai capta· aliq̄; diu in vinculiſ hita· Poſtremo ſuadēte Seuero ep̄o dimiſſa: dū virū in hūgaria petit· viciā ꝑtui in itinere decedit· Meſt⁹ ea re ꝯiunx· ab andrea rege ꝯſolatōēz accepit· q̄ filiā ſuā Adilbeidā nuptā ei tradit· Qd̄ cū ſpitigne⁹ accepiſſet· verit⁹ ne vires hūgaricas in ſe frater armaret· miſſa legatione ſine cā illū ex morauia abiſſe dicit: nihil hoſtile timendū fuiſſe· Nā cur frat̄ frēz odiret· ſcd̄o p⁹ ſe loco genitū Seruaſſe ſe abeūti bona· ñ abſtuliſſe: redire eum ad ſuos debere· cūcta ei ſalua eſſe· Nec fruſtrat⁹ ē frēm: redeūti q̄ armis abſtulerat· cuncta reſtituit· Iutha vo a filio deiecta· cū ſcd̄o nupſiſſz· breui mortua ē cuius corp⁹ in bohemiā trāſlatuz· in ſepulchris p̄ncipuz ꝯdidere·

De Vratiſlao viceſimo· bohemoꝝ duce· Ca· XXI

SPitigneo vita defūcto· vratiſla⁹ ſucceſſit· Qui morauia rurſ⁹ int̄ frēs diuiſa· laronurū quē p̄r ecclie dedicatū· exortem regni fecerat· in diaconū· vel inuitū ordiari iuſſit· Is relicto xp̄i hitu· ad polonie duces ꝯfugiēs· militarez diſcipliaz

lectatus eſt. Fuerunt Vratiſlao ex adilbeide tres liberi: Biſetiſlaus & due femine. Ludmilla. & Juditha. Verum Adilbeide mortua. vxorem alteram ex polonia duxit. nomine ſuatanaz. ex qua Boleſlaum. Borziwiſlau. Vladiſlaum. Sobieſlaumque ſuſcepit. Inter hec Seuerus eps. qui bohemiaz morauiamque ſacerdocio tenuerat. iohe in morauorum eccleſia ſibi ſubſtituto. iaz grauis ſenio ex vita decedit Ob quam rem Cunradus et Otho. Vratiſlaum precibus onerant: iaronuro fratri vt eccleſiam bohemie ab ipetatore impetret. Annuit Vratiſla⁹: neque imperator aduerſatus eſt. Jaromurus ex polonia reuocat⁹. relicta milicia. epiſcopus ordiatur: ac mutato nomine Gebardus appellatur. Qui mox ſpiritu ſuperbie inflatus morauiam non minus ſibi quam ſuo anteceſſori delataz dicit. illum exterum ſe ciuez: illum infimo loco natu ſe regio ſtirpe ortuz. Ingreſſus morauia. Johannez epiſcopuz qui cedere nollet. contumelijs & verberib⁹ afficit: Vratiſlaus. qui iohanne amaret. ea re ꝯmotus Romanu pontifice ꝯtumaciaz gebardi vti corripiat. ſcriptis hortat. Miſſus e in bohemia Rodolffus cardinal: qui ca cognita. delictu puniat. Is vocatu Gebardu. cu minime pet. ſacerdotio abdicauit. Sz rogatus a clero. dignitate ei reſtituit: iubes & ipſu. & iohez. intra annu. coraz ſummo ſacerdote ſe exhibere. Paruerut ambo. Sacerdos maximus abob⁹ auditis. Gebardum mouere ſacerdotio ſtatuit. feciſſetque. niſi preces interueniſſent. Mathildis vginis. filie bonifacij ducis lucani. que tu rome fuit: ex bohemorum ſanguie nata. Hec eſt illa mathildis. fama inclita. & apud hiſtoricos late memorabilis. que a Radicofano ſenenſis agri opido. vſque ceperanu. inter iacente terra donauit eccle: poſteri pr̄imoniuz beati petri appellarut. Hui⁹ ergo interuetu: Roman⁹ pſul vtrunque ſacerdotem ſua dioceſi ꝯtentu eſſe: ac remiſſis iniurijs. in patria reuti iuſſit

Vratiſlaus dux Magucie i rege creat. p Heinricu impatorez ꝯrtuz: Regnoque bohemie. polonia. Sleſia. Luſaciaz. Morauiamque. adicit. Ca. XXII.

Inter hec. Leopoldus auſtrie marchio. morauia latrocinijs magiſque iuſto bello infeſta reddit: nec conradi aut othonis qui tuc puincie pſidebat pces audit. Illi fraterna ſolacia expetut. Vratiſlaus collecto raptim exercitu auſtria ingreſſ⁹. inſtar horride tepeſtatis obuia queque pſternit. occurrente leopoldu plio victu. in fugaz

ↄuertit: ipſe onuſtus ſpolijs domũ reuertitur. Poſt hec anno Sexto ⁊ lxxx. ſupra mille. ab ortu ſaluatoris chriſti. apđ magũciã in concilio principum ab imperatore Henrico. eius nominis quarto. Vratiſlaus rex declaratur. morauorꝫ regno. qđ ſupra extinctũ diximus in bohemiã tranſlato: Polonia. Sleſia Luſacia. Morauia. bohemorũ imperio adiecte. Gilbertꝰ Treuerorꝫ Archiepũs cum eo pragam miſſus: qui coraꝫ ꝓuincialibus regẽ inũgat. regalibuſq; adornet inſignibus. Id eodem anno factum. acclamante p̄plo. Vratiſlao regi ſalus honor atq; victoria. Suatana quoq; regia cũ eo coronata. Mortuus ẽ per idem tempus Johannes morauorum Epũs: cuius eccleſia inſtante Gebardo Pragenſi vnita eſt. Que res illi maioris inſolencie fomentuꝫ fuit: adeo. vt p̄ſente rege intereſſe diuinis minime dignaretur. Ob quaꝫ cauſã Vratiſlaus. indulgente Allexãdro papa. iij. nationñ Señ. collegium canonicorꝫ regularium in arce Pragenſi erexit: in q̃ dum res agitur diuina. non prepoſitus tm̃. ſed decanꝰ. ⁊ ſacerdos. dyaconuſq;. ⁊ ſubdyaconꝰ. rem diuinam facientes. epiſcopalibus ornamentis vtuntur. Et prepoſitus quidem cancellarius regni appellatꝰ: ꝑncipis hore defungitur. In fundatione aũt eius eccleſie. regẽ ſuis humeris duodecim cophinos lapidum geſtaſſe ferunt. Religioſum principẽ. dignũq; q̃ primꝰ inter bohemos regio diademate vteretur. Gebardum vero indies magis atq; magis inſoleſcentẽ. ac propterea a morauorꝫ plebe repulſum. dum ꝑ hungariam ad romanũ pontificẽ queſtum iniurias ꝓficiſcitur apud ſtrigoniũ morbo correptũ interiſſe: coſmũq; illi ſuffectũ. Fuerũt Vratiſlao. ⁊ cũ ſaxonibus. ⁊ cũ germano q̃ morauiaꝫ obtinebat. inimicicie. Illos ꝑ filiũ vicit. germanũ ipſe ex morauia armis expulit: vrbemq; olomucenſem poſſidendã filio tradidit.

De Cunrado viceſimo primo. Bizetiſlao viceſimoſecundo. ac Boleſlao viceſimotertio. nec ñ Borziuiſlao. viceſimoquarto. bohemorꝫ ducibus. ca. xxij.

Vita functus Vratiſlaꝰ non filiũ ſicut optauerat. ſed Cunradum fratrem habuit ſucceſſorem. Qui ſeptimo mẽſe potitus imperio. morbo correptus. nepotibus ex fratribus locum fecit. Quinq; eos fuiſſe diximꝰ. qui ſibi inuicem pro natiuitatis ordine ſucceſſere. Duos ex his Vrbuicẽſes. perpetui regnꝫ hoſtes. fraudibꝰ interceptos necauere.

De vladiſlao · viceſimoquinto bohemoꝝ duce ⁊ rege ſecundo

Capitulū · XXIIII

PEnultim⁹ Wladiſlaus nomine · ex Biſetiſlao fratre nepotē ſui noīs · cum · ccc · galeatis equitib⁹ auxilio Heinrici ſexti romanoꝝ imperatoris romā miſit: qui plurimas inde reliquias ſanctoꝝ reportauit Inueni in hyſtoria bohemoꝝ poſt Wratiſlaum p̄mū regem · plurib⁹ annis intregnū fuiſſe · Nam Conradū fratrem eius · ac deinde Wratiſlai filios non regis nomine · ſed duc̄ tm̄ vſos: tāq̄ regni decus · homini non puīcie datū fuiſſet · Wladiſlaum vero quarto loco Wratiſlao natū · a Friderico primo · ſibi ⁊ poſteris regiam dignitatem obtinuiſſe · ⁊ cum in expugnatione mediolaneñ · egregiā opam nauaſſ3 · impatori mirifice gratū · leonē rubeum biſurcate caude · in clipeo albi coloris inſigne regiū accepiſſe: cādelabꝝ quoq3 ſalomōis ex mediolano aſportatū · in eccl'ia ſancti Uiti pragen̄ recondiſſe · Pontē ſup multauiā · q̄ vet⁹ praga minori iūgeret magni opis edificaſſe: quā Ratiſponen̄ p̄ferunt: in q̄tuor ⁊ viginti arc⁹ · vt antea dixim⁹ p̄tenſū ·

De Sobieſlao viceſimoſexto · ⁊ Friderico viceſimoſeptimo nec nō Cunrado · viceſimooctauo Ac Bizetiſlao · viceſimonono · Atq3 Wenceſlao · triceſimo · bohemoꝝ ducib⁹ · Cap · XXV

POſt eum · Sobieſlaum quinq̄ annis ducatu functū · a puincialibus exactū in exilio · interiiſſe · Exin Fridericū Wladiſlai filiū ſucceſſiſſe · Poſt · Cunradū q̄ apō apulos in ytaliā ſecutus impatorē · deceſſit Cunradum Biſetiſlaus ſequit̄: qui ⁊ Heinricus dictus eſt · Et cū eſſet pragenſis ep̄us: quindecim annis pontificatū ſil' ⁊ p̄ncipatū bohemie tenuit · Poſt eū · ducatū obtinuit · Wenceſla⁹ frater ei⁹ · Hos q̄3 regis noīe abſtinuiſſe cōſtat · ſiue q2 magis vi q̄ iure impauerūt: ſiue q2 indultū impatoris Romani ſumēde corone · more maioꝝ obtinere n̄ valuert̄ ·

De p̄miſlao triceſimoprimo bohemoꝝ duce · ⁊ Rege tertio ·

Capitulū · XXVI

WEnceſlaū trib⁹ menſib⁹ ducali aucte functum · Primiſla⁹ Wladiſlai ſecūdi reg filius · armis deiecit: ⁊ a Philippo Romanoꝝ impatore Friderici ſcdi fratre · quē rōna eccl'ia n̄ accepit · tertio loco int̄ Bohemos reges coronat⁹ ē ·

De vēceſlao bohemoꝝ rege · q̄rto · Et de Othokaro bohemoꝝ rege q̄nto · C · XXVII

PRimiſlao duo fuert̄ filij: Wenceſla⁹ ⁊ Otho-

karus·Wenceſlao regnum Bo
hemie ceſſit: Othokaro Mar-
chionatꝰ morauie· Fuit āt Wen
ceſlaꝰ vnioculꝰ· ⁊ ſine liberꝫ de-
cedēs: regnū Othokaro reliqͭ·
q̄ ⁊ alio noīe Prumiſlaꝰ appella
tus ē· int̄ bohemie reges q̄ntus
belli appetens· ⁊ magnoꝝ opm̄
effector: cui nec animꝰ i rebꝰ ar-
duis nec ꝯſiliū defuit· Impium
qd̄ a frē ſuſceperat· ex mari Bal
theo· qd̄ falſo pleriq̄ȝ occeanuȝ
putauere· ē em̄ mediterraneꝰ ſi-
nus· vſq̄ȝ ad danubiū ꝓtenſuȝ·
ad internum· nr̄mq̄ȝ mare· qd̄ a
driaticū dicimꝰ· extēdit· Nā cū
obiiſſȝ Fredericꝰ dux Auſtrie· ſi
ne liberis· ſoror eius Margarita
hereditatem accepit· Nupſerat
hec olī Heinrico impatori· Fri-
derici ſcdi filio: eoq̄ȝ ſiue ſobole
vita fūcto· in patriam redierat·
Eādē iā anꝰ Othokarū ſibi vi-
rū aſciuit· q̄ nō tā ꝯiugis etatē·
q̄ȝ dotē aīo voluens· ſterile mrī-
moniū ꝯxit: ⁊ p̄ncipatū nobilē
ꝯſecutꝰ· more hūano· q̄ȝto poſſe
dit· tāto maiora ꝯcupiuit· Vlri
cus eo tp̄e carinthioꝝ p̄ncipatū
tenebat· Qui cū virili ſobole ca
ret· accepta ex Othokaro pecu-
nia· carinthiā illi· carniolā· mar
chiā ſclauonicam· ⁊ portū naō-
nis· tradidit· Veronēſes· exīde
feltrenſes· taruiſini: ⁊ mlti ex fo
ro Julij· vltro ſeſe ei ſubmiſerunt
Bellum hungaris indixit· cōmiſ
ſoq̄ȝ ꝓlio· victor ingentē p̄dā re-
portauit: ſtiriāq̄ȝ ꝓuinciā illꝰ ad
emit· In pruſſia quam veteres
Vlmrigiā vocauere· ſupatis tar-
taris vrbē ꝯdidit· quā cuniſꝑgiū
·i· montē regiū· vocāt· Sȝ q̄ȝ au
cta eiꝰ potētia ē· tm̄ ec̄ inſolētia
creuit· Qui viuēte legittima vx
ore· ⁊ q̄ ſibi tm̄ impiū adiecerat
alterā ſupduxit: cunigūdā Re-
gis maſchoꝛie filiā· Vocatꝰ p p̄n
cipes electores ad impiū· ꝯtem
ſit: palā int̄ ſuos iactitās· pluris
bohemie regē· quē romanū im-
patorē eē· Rodolffꝰ itaq̄ȝ habſ-
burgi comes· q̄ mgr̄ Curie Ot-
thokari fuiſſȝ· n̄ mīꝰ belli q̄ȝ do-
mi darꝰ· xp̄iane reipublice p̄fe-
ctꝰ ē· miſſis ad Othokarū lega-
tū· auſtriam· ⁊ carinthiam· cete-
raſq̄ȝ vicinas italie ꝓuicias tāq̄ȝ
iuris ipīj repetijt· q̄n nec auſtria
mlīebre feodū eſſȝ: nec carīthiā
iniuſſu ceſaris· Vlricꝰ venūdare
potuiſſȝ· Renuit Othokarꝰ: et
impatori· q̄ aliq̄n ſibi ſuiuiſſȝ ·i
paccato r̄ndit aīo· Sȝ interuenie
tibꝰ amicis· ea lege recōciliati ſūt
vt auſtria īpatori cederet· Exin
datis acceptiſq̄ȝ filiabꝰ· affinitas
vtriq̄ȝ iūgeret: ꝓuicie d̄ qbꝰ lis
eſſȝ· dotales fierēt· Adeptus au
ſtriā Rudolfꝰ· othokaꝝ in x̄ba
ſua iurare· more maioꝝ expoſcit
Jd ſupbo regi grauiꝰ viſū: tāq̄ȝ
ex dn̄o fuꝰ fieret· Exoriunt̄ no-
ue lites: bellum indicitur· Cūq̄ȝ
iam duo exercitus ad mille paſ-
ſus alt̄ alteri ꝓximꝰ ꝯueniſſent·

veritꝰ Othokarꝰ Rodolffi potentiā· iniuſtamqꝫ belli cauſam animo voluens· legatos mittit q̇ ſe iuraturꝝ dicant· ſi modo intra tentorium imꝑiale honoris ſui cauſa fieri Rodolffus velit· Accipit conditionem imꝑator: potius q̄ꝫ belli fortunā experiat᷑ Suggeſtuz in tentorio ſublime parat᷑: ibiqꝫ aureum ſoliuz eminentiori loco erigit᷑· Rodolffꝰ· diademate ⁊ imꝑialibꝰ inſignibus ꝯſpicuus· ꝯſidentibus electoribꝰ imperij· ceteris baronibus circumſtantibꝰ· aduenientem regem ſedens expectat· Ille cum paucis regni ſui optimatibus ingreſſus· ꝯſcenſo ſuggeſto· ad pedes imꝑatoris genua flectit: ꝑinde ex veteri ꝯſuetudine· admotis ſacroſanctis iureiurando ſe adegit· Interea tentorium arte ꝯpoſituz· a ſummo vſqꝫ deorſum· in q̄ttuor proſciſſuz partes· decidit: regemqꝫ· vt erat in alto loco ad imperatoris genua ſupplex· videndum exercitibus prebuit· Stabant circū armate acies· rei exitum ſpectātes· ſed q̄ꝫ leti theutones glorioſum imꝑatorem ſuuz videntes· tam̄ indignabundi bohemi· qđ rex corꝝ humiliari magis q̄ꝫ ꝑlium expiri voluiſſet· Stupefactꝰ ea re Othokarus· quāuis dolo magis q̄ꝫ caſu cecidiſſe tentorium ignoraret· ſubticendum tamē in preſentiā cenſuit: petitaqꝫ ab imꝑatore venia· plenꝰ irarū domum redijt Quem· tam etſi ſua ſponte ſatis fureret: magis tñ ac magis vxor incendit Que ꝯgnito rex ſucceſſu· aduenientem regez hiſce verbis allocuta fertur· Hec cine nob̄ ſpolia· hāc belli adoriam domū refers? Dediti omnes hodie tua opa· veluti mancipia· veluti pecudes ſumus· Regina prouinciaꝝ bohemia· tributaria facta· Cū te oli ſupaſſe ꝓlio tartaros· exuiſſe caſtris hūgaros· ſtiriaz armis adeptum eſſe· ytaliam cum exercitu penetraſſe· audiuerā· felicem me que tali nupſiſſez viro· p̄rez qui me regi magnanimo tradidiſſet· ſapientē exiſtimabā: neqꝫ reginā eſſe vllam orbe toto· cui me cedere oporteret· Nunc falſa omnia experior· Nā que mulier me infelicior· quis te viroꝝ oīm ignauior? Auſtriam ꝓuinciaꝝ nobiliſſimā· tot vrbibꝰ· tot proceribus inſignē· nulla neceſſitate coactus· ex manibus tradidiſti· ſtiriaz· charinthiaz· ⁊ q̄s poſſidebas in ytalia ciuitates· turpi metu reliquiſti: cum comite habſburgenſi infimi generis affinitatez ꝯtraxiſti· Poſtremo ei qui ſatelles tuus quondā fuerat· iureiurando exhibito· te ſb̄miſiſti: ⁊ ſeruus ſerui factus· tu ſimul ac maioꝝ tuoꝝ gloriaz offuſcaſti· En viruz qui magnitudine animi rennuiſſe imperium

videri vult. Laudarem: ſi te illi
non ſubieciſſes. Age. ſi tibi ani-
mus virilis deeſt. neqꝫ gladios
intueri potes. ſine me regē eſſe
experiar profecto. bohemis an
teutonibus. imperiū debeatur.
Sūt poloni ſunt ſaxones ac frā
cones. qui nr̄a ſigna ſequūtur.
ſunt ſleſite morauiqꝫ. ꝛ dubimur
belli temptare fortunā? Utinaꝫ
aut tibi meus anim⁹ fuerit. aut
mihi obedientia quā te habere
animaduerto. ſentiret profecto
Rodolffus. neqꝫ vires adūſus
dn̄os valere. neqꝫ dolos. Otho
karus qui vxoris caritate tene-
ret. eamqꝫ verū locutā animad
uerteret. ſimulqꝫ animi magni-
tudine irrogatā contumeliā fer
re nō poſſet. acceſſitis regni pri
morib⁹. collectiſqꝫ nouis copijs
Rodolffo q̄ dolo ſecū egiſſꝫ bel
lū idicit. neqꝫ ille certamē detrec
tat. Conueniūt ambo cū exerci
tibus. in campis auſtrie trāſ da
nubiū. cōmiſſum eſt attrox pre-
lium. diuqꝫ marte dubio depug
natū. cū bohemi multitudie ac
robore. ſueui q̄bus Rodolffus
maxime fidebat. ordine ac arte
ſupiores eſſent. Cecidere qꝫ plu
rimi ex vtraqꝫ parte. maior ta-
mē ſtrages bohemorum edita.
Ad extremū. relict⁹ a ſuis otho
karus. dū fortiter pugnat. inter
cōſertiſſimas hoſtiū acies occi-
ditur. Ferunt ſtirieſes duos do-
mi nobiles. quoꝝ frat̄ ab otho-
karo p̄ iniuriā extinctus fuiſſet
eū toto prelio queſitū. cū certis
indicijs ꝯgnouiſſent. in vltionē
fraterne cedis obtruncauiſſe.
Corpus eius ꝑmittente Rodol
pho in bohemiam tranſlatū re-
gio honore ſepultū. Preliū ipſa
die btī Ruffi ꝑactū. anno ab in
carnatiōe xbi. viij. ꝛ. lxx. p⁹ du
centos ꝛ mille. A populatione
bohemie imparatorē abſtinuiſ-
ſe. que genero deberetur.

De ſancto Venceſlao bohemorū rege ſexto. Cap. XXVIII.

VEnceſlaū othokari filiū
vij. ānos natū. ab otho
ne marchione Brāde
burgenſi. in franconiā abductū
regnūqꝫ tutorio nomie ab eo. v.
annis gubernatū. reuerſum pu
erū ſub imperio matri fuiſſe. Il
lam zauiſiū quendā ex baroni
bus. potentē. amaſſe: cui⁹ nup-
tias adeptā. multas regni opes
ad eū cōtuliſſe. Sed ipſa breui
morbo extincta. zauiſiuꝫ captū.
neciqꝫ traditū: regnū deinde ex
venceſlai arbitrio ordinatum.
Quo regnante. eo ipſo anno q̄
tholomaida a ſaracenis occu-
pata. in hāc vſqꝫ diē tenet̄. pra-
gā ferme vniūſam igne familia-
ri exuſtā. liberalitate regis. ciui-
umqꝫ diligētia atqꝫ impēſa. ita
inſtauratā: vt felix incendiū fu-
iſſe videretur Rodolffo albert⁹
filius ſucceſſerat impator. Huic
nō minores inimicicie cū Ven-

ceſlao· q₃ inter parẽtes eoꝝ fue-
re· Has Jutha venceſlai cõiunx
atq₃ Alberti ſoror· mulier viro
cautior magno labore diremit·
Cariſſimus apud venceſlaũ· al
lexius quidã· põtiſico iure con-
ſultus· habitus eſt· Qui multa
de Romanoꝝ nobilitate cũ co
locutus· vſq₃ adeo animũ regis
illexit: vt Juthã filiã· ad modũ
paruulã· in clara vrſinoꝝ fami-
lia gentili cuidam matrimonio
ſpopõderit· Hinc ſecuta int᷑ vrſi
nos ⁊ bohemie reges amicicia:
que apud matheũ eiuſdẽ fami-
lie cardinalem plurimi fuit· Js
eñ rogat⁹ a venceſlao· getium
vrbeuetanũ vtroq₃ iure conſul-
tũ in bohemiã miſit: quo regnũ
ſub leges reduceret· Sed impe
diuere p̃ncipes· q̃bus incerta eẽ
oĩa· lucrũ eſt· Huius venceſlai
ſoror· noĩe Agnes· Rudolpho
nupſit· impatoris Rudolphi fi-
lio: qui prage moriẽs ibi defun-
ctus iacet· Ex ea natus eſt Jo-
hãnes· q̃ albertũ ceſarẽ circa flu
men rhenũ nõ longe ab opido
Schaffhauſen dũ ſimul amice
iter agerẽt ſua manu interfecit·
Deinde penitẽtia duct⁹· clemen
tẽ quintũ pontificẽ maximũ· q̃
ſibi purgationẽ idulgeret· apd
auinionẽ adijt· Pontifex impa
toris occiſionẽ ab impatore iu-
dicandã ait· Venit igit᷑ piſas io
hannes· vbi cũ ceſar heinricus
ſeptim⁹ ei⁹ noĩs impator cõſide
bat: a quo iuſſus religionẽ igre
di heremitaꝝ ſancti auguſtini·
in eaq₃ ꝑpetuo penitere· nõ re-
cuſauit· Mortu⁹ eſt tandẽ in ea
dẽ vrbe: ⁊ in ede ſui ordis ſepul
tus· Tumulũ eius nos eo ãno
vidimus: quo iuſſi ab impato-
re friderico tertio ſponſam eius
leonorã· ex portugalia venientẽ
ſororis tue filiã· cũ alijs collegis
ducturi ſenas accepimus· Ma-
ter eius Johãn̄es cordata muli
er fuit: et ingenio feroci· Que
cũ accepiſſet germanũ ſuũ ꝯten
tũ regno bohemie· delatũ impe
riũ recuſaſſe: At ego inq̃t ſi rerũ
potiar· glebaq₃ vna mihi modo
deſit: aut qd̃ reliquũ eſt ſubiciã
aut impio excedã· Ferũt in co-
ronatõe venceſlai· min⁹ nouem
ducẽta equitũ milia· apd̃ pragã
ex regia curia cibos accepiſſe: p̃
ditũ vo infinitã multitudinem
paſtã· Subiecĩſſe ⁊ polonos ſi-
bi venceſlaũ: a q̃bus inuitatus:
in ciuitate gneſno diadema ſu-
ſceperit· Filiũ q₃ ſui noĩs· xiij·
annos natũ· petentibus vngaris
regẽ dediſſe· Sed cũ bonifaci⁹
pontifex maxim⁹· Carolũ ado-
leſcentẽ· Caroli regis ſicilie filiũ
eo miſiſſet· ⁊ vngarorum animi
mutarent᷑: filiũ ſuũ albe corona
tũ· ⁊ ſacrã ſimul coronã· ad ſe
recepiſſe· Nec diu poſtea· tertio
⁊ triceſimo etatis ſue anno· ex
thabe obijſſe· Mortem eius bo
hemos magno merore ꝓſecu-
tos· Fuerat eñ manſuetus ⁊ cle
mentiſſimus p̃nceps· et ãmiran

dus opinione ſanctitatis: que poſtea vel miraculis cõfirmata tradit Johãni Brixioneñ epõ ſi vera eſt fama ꝑ quietem apparens. cũ eũ flentẽ triſtẽq; reſpexiſſet. interrogauit. que nã eſſet cauſa meſticie. Dicenti ſe mortẽ eius equo animo ferre nõ poſſe incredulitatẽ exꝓbrauit: qui ſacris eloquijs fidẽ nõ adhiberet in q̃bus hec verba potuiſſet aliqñ legiſſe. Cum te conſumptũ putaueris orieris vt lucifer: et habebis fiduciã ꝓpoſita tibi ſpe. et defoſſus ſecurꝰ dormies. Requieſces. nec erit q̃ te exterreat: τ deprecabunt faciem tuã plurimi. ſubiungenſq; paruã eſſe eiꝰ fidem. atq; inanem. ſi mortem ſanctorum miſeram putaret: repente diſparuit. Epũs excitatꝰ verba quidẽ ſibi dicta memoriter tenuit: ſed vbi naz ſcripta eſſent in ſacro codice penitus ignorauit. Euoluto autẽ concordantiarũ libro. xj. apud Job capitulo. quod querebat inuenit. Ad tumulũ autẽ eius. inſignis latro cum acceſſiſſet: exprobrãs mortuo vitã. lapidee ſtatue ſup ſepulchrum iacenti. colaphũ incuſſit: nec mora cecitate percullſus impietatis ſue penaz dedit. Statua poſtmoduz in ſacrario erecta eſt: τ alia enea loco eius repoſita. Johannis barbantini egregij ſtatuarij nobile opꝰ.

De Wenceſlao bohemoꝝ rege ſeptimo. Cap. XXIX.

Wenceſlao filius eius ſucceſſit. quãuis eodẽ nomine. moribus tamẽ lõge diſpar. Qui cum ebrietati. τ turpiſſime parti corporis dies nocteſq; indulgeret. τ alioꝝ bona diriperet. alioꝝ vxoribus illuderet: apud olomutiũ morauie ciuitatẽ. dũ ſolus in domo decani pontificalis edis ꝑambularet. tribus vulneribus confoſſus. duo de viginti natus annos interijt. Ignoratus eſt necis auctor. q̃uis Cunradus eques. thuringus. cruentũ geſtans pugionem. exire regiam viſus fuerit. Nam is prius obtruncatus eſt populari tumultu: q̃ crimen confiteretur.

De Rudulpho bohemoꝝ rege octauo. Cap. XXX.

Venerat forte eo tẽpe pragã. dux carinthie Heinricꝰ: cui altera ex ſororibꝰ regis noie anna. natu maior. iã pridẽ nupſerat. Hũc bohemi regẽ ſibi delegũt. Id egere fert albertꝰ imperator. Qui repẽte coactis copijs bohemiã igreſſus. heinricũ regno deturbat. Rodulphũq; filiũ ſuũ regẽ ꝯſtituit elizabeth ſenioris wẽceſlai relicta i mr̃imoniũ ei tradita. q̃ regnũ eiꝰ ſolidiꝰ eſſet. Qui cũ magna bohemoꝝ ſpe regnare cepiſſet: ſubitaneo morbo correptꝰ. ꝑmo regni ſui anno. abſq; liberis deceſſit.

De heinrico bohemorū rege nono. Capitulū. XXXI.

Post obitū Rudolfi dissidētes inter se bohemi alij fridericū Rudolfi frēm alij heinricū quē deiecerāt petierūt. Vicit heinrici factio: trucidatis alterius partis auctorib⁹. Et quāuis albert⁹ imperator cū magnis copijs bohemiā ingressus regionē lōge lateq; afflixerit heinricū tñ regno dicere nō potuit. p̄us a nepote vt ante diximus occisus. q̄ meditata in bohemis exequeret. Successit alberto heinric⁹ septimus de quo paulo ante mentionē fecim⁹. comes Lutzelburgēsis. cōsilio et animo iuxta potēs. Hic elizabeth alterā venceslai sororē. octo z decē annos natā. clā iussam ad se venire. apud Spirā gallie ciuitatē Johāni filio suo q̄tuor annis minori. matrimonio ꝯiūxit. Eodē q; tpe. trib⁹ ꝑpatis exercitibus. vnū ipse in italiā duxit adūsus brixinēses. q̄s armis victos. impata facere ꝯpulit: lombardosq; oēs in potestatē accepit. Alterū adūsus comites wirtenbergēses direxit. sacro imperio rebelles: q̄bus. ex octoginta castellis. z munitissimis oppidis q̄ obtinebāt. duo z septuaginta armis expugnata ademit. Tertium ex franconib⁹ ac baioarijs cōparatū. duce petro archiepō magūtino. cū filio in bohemiā misit. Hic est ille heinricus. q̄ rome coronatus. renitente ruberto rege neapolitano. florentiā obsidiōe artissima cinxit: pisas. Senasq; in potestate habuit: et apud bohemicum conuentū in agro seneñ. hostili fraude veneno extinctus fertur. Cuius corpus in vetustin ac nobili templo pisarū. sublimi loco post aram amici condiderūt. Pugnatū est in bohemia plurib⁹ locis: cum alij bohemorū Johannē regnare cuperent: alij heinrico studerēt. qui iam cū trib⁹ imperatorū filijs de regni possessione cōtendisset. Obsessa est deniq; praga regni caput. diuq; oppugnata: cū heinricus z marchio misnensis haut pigre menia tuerentur Ad extremū tñ oppidanorū ꝓditione Johāni tradita. hostis in arcē sese recepit: nec m̄ltis post dieb⁹ heinricus in carinthiā ꝓfugit. Ex eo tpe. vsq; ad impatorē Sigismundū. bohemia in potestate lutzelburgēsiū. ferme centū viginti sex annis fuit.

De Johanne Bohemorū rege decimo. Cap. XXXII.

Iohānes potēti manu regnum gubernauit: et patre in italia agēte apud germanos vicario noīe administrauit imperiū. Patre vero defuncto: cū plurime italie ciuitates ei sese dedissent. penetrauit alpes cū exercitu: easq; non

non pauc s annis tutat⁹ eſt· Dũ
fridericus auſtrie· et luduicus
baiouarie ꝑnceps· d̄ Romano
imperio inter ſe cõtendunt· Fu
erũt ei et cũ cõiuge graues diſ-
ſenſiones: baronibus regni re-
ginã a rege ſubtrahentibus· tã-
ꝙ bohemorum inimico· qui teu
thones in ꝑmis haberet accep-
tos· Uentũ eſt ad arma: affectũ
magis calamitatib⁹ regnũ· Uix
tandez cõpoſite lites· Poſt hec
egra a iohãne recepta eſt: vratiſ
lauienſiũ ciuitas quã dux Sle-
ſie occuparat heinric⁹· legniciũ
ꝗ̊z· et ꝙ plures alie Sleſie ciui-
tates iohãni ſubijciunt· Gerit
et aduerſus auſtriales bellũ: in
quo victor iohannes ſuos mili
tes preda nõ modica ditat· Cũ
regnũ polonie quiete obtinere
nõ poſſet: caſimiro acceptis vigi
ti milibus marcarũ argenti· rur
ſum cedit· Cracouiã tñ obſidio
ne cingit: ſed deficientibus com
meatib⁹ abire cõpellit· Cecus
effectus a rege francoꝝ adũſus
anglicos in auxiliũ accerſitus·
cũ lectiſſima equitũ manu con-
ſanguineo ſolatiũ tulit: prelioqꝫ
memorabili et cruẽtiſſimo ſe im
miſcuit· in quo cũ multis mili-
bus ceſus interijt: cũ regnaſſet
quinqꝫ ⁊ triginta annis· Bellũ
in celebritate Sancti Ruffi ge-
ſtum· Hinc ea dies apud bohe-
mos atra atqꝫ innominabilis ha
bita: que duos reges hoſtili gla
dio abſtuliſſet·

De Karolo bohemoꝝ rege vn
decimo· Qui et poſtea Roma-
noꝝ imperator factus· karolus
ꝗrtus dictus eſt· Ca· XXXIII·

VNũ et triginta annos
agebat Karolus tũ fili
us eius· ex elizabeth cõ
iuge natus· Js viuente patre·
apud tartaros feliciter dimica-
uit: ciuitates lombardie a patrẽ
acceptas· armis tutat⁹ eſt· Pu-
gnauit adoleſcens cũ veronen-
ſibus: eos ꝓlio fudit· Jn ea pu-
gna bis equo deiectus· nõ dubi
tauit tertiũ ꝯſcendere: facinora
qꝫ fortiſſimi militis edere· Ferũt
euz iuueniliter laſciuientẽ· cum
parme ageret alienos thoros
nõ paucos polluiſſe: neqꝫ incre
patũ a patre abſtinuiſſe· Fuiſſe
ꝑ idem tpus dalphino francie·
cũ principe ſabaudie bellũ: cui
cum rogatus Johãnes auxiliũ
ferre ſtatuiſſet: nocte que decre-
tũ iter ꝓceſſit· viſum eſt in ſomp-
nis karolo· iuuenẽ forma cõſpi
cuũ· militari manu raptũ· emi-
nẽtiqꝫ loco vnde videri ab om-
nibus poſſet veſtimẽtis exutũ·
moxqꝫ virilia ei exiecta· Karo-
lo ex primo adoleſcenteq· ſpeci
em ſupra humanam venerabi-
lis aſtabat· eaqꝫ ſic geri manda
uerat· quiſnam hic iuuenis eſſet
tam crudeliť acceptus· et cur eo
ſupplicio afficeret interroganti
reſponſum datum· dalphinum

eſſe regis francie primogenitū·
qui talibus modis acciperetur
ſic plectendos eſſe q̄ aliena ma-
trimonia violarent· Experrectū
karolū ſummo mane patri ſom
pniū recitaſſe: rogaſſeq̧ ne fru-
ſtra exercitum fatigaret: dalphi
nū eñ non egre auxilio· quem
interemptum eſſe non dubita-
ret· Cōtempſiſſe patrem verba
filij· ſompnijſq̧ nihil ineſſe pō-
derl reſpondiſſe: duorūq̧ dierū
itinere cum exercitu profectum·
certum accepiſſe nunciū· dalphi
nū· in obſidione cuiuſdā caſtel-
li· ſagitta ī incertū miſſa · cōfoſ-
ſo inguine expiraſſe: copias ei-
us diſſipatas eſſe· Karolum in
villa terencij parmēſ agri· quo
in loco viſum viderat· in hono-
re beate virginis marie collegi-
atam eccleſiam erexiſſe· magni-
ficeq̧ dotaſſe: que adhuc extat·
Patronus eius eſt precentor ec
cleſie pragenſis: quēadmodum
eiuſdē karoli littere atteſtantur
quas nos vidimus· legimuſq̧·
Nomen huic karolo in baptiſ-
mo venceſlaus fuit· quod in cō
firmatione a karolo francoꝝ re
ge mutatū eſt: apud quem pue
ricie rudimenta pegit· Fuit aūt
hic karolus vir magnoꝝ operū
qui regnū bohemie· tum religi-
onis cultu· tū legum ac bonoꝝ
moꝝ diſciplina illuſtrauit· Naz
ſcola liberaliū arcium· ab eo in
praga erecta eſt · noua ciuitas

menib⁹ cincta: palacium regiū
magnificentiſſime exedificatum
monaſteria multa fundata· ar-
ces cōſtructe admirabiles : pax
toti regno dedita · Adept⁹ im-
periū· rurſus italiam ingreſſus
longobardos in poteſtatem ac
cepit: gibellinos qui iam pridē
florētia exulauerāt· eiectis guel
fis· in ſuū locum reſtituit: reliqs
ethrurie partibus pro ſuo arbi-
trio leges dedit· Coronatus ro
me magnifico apparatu· noua-
tores rerum qui aduerſus eccle
ſiam ſentiebant· romano ponti
fici iudicandos tradidit· Johā
ni fratri ſuo morauiam poſſidē
dam conceſſit: viſſegradum no-
uis muris ac ꝓpugnaculis cō
muniuit· corpus ſancti viti pra-
gam detulit· Pontem multauie
qui ex vndationibus corruerat
in praga reſtaurat: eccleſiaz pra
genſem ad metropoliticum de
cus erexit· cum antea maganti-
no pontifici ſubiecta eſſet· Cla-
rus ꝑfecto imperator: niſi bohe
mici regni magis· q̄ romani im
perij q̄ſiuiſſet· Illud quoq̧ no-
mini ſuo non paruā miſit macu
lā· q̄ venceſlaū ex filijs ſuis na-
tu maiorem· in imperio ſibi ſuc-
ceſſorez adhuc viuens ordina-
re conatus eſt: idquā pecunia·
Nam cum principes electores·
haut facile ad eā rem trahi poſ-
ſent· quod virtute obtinere non
potuit precio comparauit: pro-

miſſis aucis electori centū mili-
bus aureis· Quos cū repreſen-
tare non poſſet: publica illis ro-
mane reipublice vectigalia obli
gauit· Perpetuū imperij malū
hinc romana poteſtas ad nichi
lum redacta: nec poſt hac extol
lere caput imperiū potuit· cum
principes electores omnia ſibi
retinerent: imperatoremqꝫ iureiu
rando adigerent· ne pignora re
uocaret· Sigiſmundus alter ka
roli filius· a rege vngarie ludu
uico in ſpem regni adoptatus
eſt· Ibiqꝫ tandē coronam adep
tus· pugnauit feliciť cōtra thur
cos: duos et triginta thurcoꝝ
regulos ſecuri ꝑcuſſit· Tumul
tu populari captus· ac vidue cu
ius virum occiderat in cuſtodi
am traditus· beneficio lingue li
bertatē adeptus: regnuꝫ armis
recuperauit· In quo fortunam
vtramqꝫ expertus· inter viros cla
ros enituit·

De Wenceſlao bohemoꝝ rege duodecimo· Qui et rex romāorum extitit· Cap· XXXIIII·

Wenceſlaus etatis ſue an
no ſcđo· ꝑmittente pa
tre· regni bohemici ſce
ptruꝫ aſſecutus: exin· xv· agens
annū· cum coniuge ſua Johan
na· apud belgas ciuitate aquē
ſi· romani regni coronam acce
pit· Quarto deinde anno· peſtis
ſeuiſſima bohemiam populata
eſt· In praga vero quatuor mē-
ſibus in vna tm̄ ſancti ſtephani
parrochia tria milia funerum ⁊
quinquaginta fuere· Sexto de
inde anno· regina deceſſit: ⁊ al
tera ſupducta eſt ex domo baio
aria· nomine Sophia· longe vi
ro ſuo ꝓſtantior· Inter hec pra-
genſes poplari tumultu excita-
ti· atqꝫ in furorem acti· iudeoꝝ
domus inuadunt· bona eoꝝ di
ripiunt domos incendunt: atqꝫ
inter duas horas· non ſexui· nō
etati parcentes· infelicē gentem
gladio cedūt· Perijſſe aliquot
milia feruntur: ſeruati cōpluri-
mi infantes miſericordia bono
rū ciuiū· baptiſmi gratiā acce-
perunt· Calamitoſuꝫ genus ho
minū· iudei· inter xpianos agē-
tes: qui vbi paululum habun-
dare creduntur: mox tamqꝫ ihu
xpi dei noſtri maieſtatem contē
pſerunt· aut religioni illuſerunt
non fortunas tantū· ſed vitam
quoqꝫ amittunt· Impune apd
pragenſes flagitium fuit: tū qr
populi haut facile corriguntur
ſcelera: tum quia venceſlaus de
ſidia corruptus· preſenti rerum
ſtatu contentus· neqꝫ preterita
corrigere· neqꝫ futura curauit
precauere· Fuit em̄ venceſlaus
lōge patri abſimilis· voluptatū
ſequax· ac labores refugiens·
vini qꝫ prorſus regni curioſior·
Ob quā rem· captꝰ a baronibꝰ
xvij· ebdomadas in cuſtodia

habitus eſt· Johānes dux luſa-
cie et ꝓcopius marchio mora-
uie magno reipublice malo· eũ
libertati reddiderunt· Captus
et ſecundo per Sigiſmundum
hungarie regem· fratrem ſuuz:
et alberto auſtrie duci in cuſto
diam datus· Cuſtodia eius in
egregijs edibus apud viennaz
habita· quibuſ exinde ꝯgnomē
praga datum: ꝙ eas rex pragē-
ſiũ incoluiſſet· Sed cũ parũ dili
genter cuſtodiret· fugã arripuit
regnoqꝫ rurſus potituſ eſt: neqꝫ
tñ vitã mutauit· Sed priori con
ſuetudine vino ciboqꝫ marcēs·
lucemqꝫ dormiendo nocti con-
iungēs· ab electoribus imperij
ꝯprobante romano pōtifice im
perio deiectus: domi torpens il
laudatum egit euũ·

De perfida ſecta huſſitarum· et
dampnatis articulis ꝓfeſſionis
illius· Cap· XXXV·

Sub hoc rege· noſtra de
mũ memoria· etatis ve
ro ſue anno circiter qn
quageſimo· ꝑfida huſſitarũ in-
ſania ortũ habuit: cuius ꝛ origi
nē· ꝛ ꝓgreſſuz· hoc loco ꝓſequi
animus eſt: qñ ea peſtis· omnē
pene germaniã cõturbauit· ne-
qꝫ adhuc extincta· regni bohe-
mici magnã partē occupat· Re
xerũt ſcolam pragenſem vſqꝫ in
ea tpa theutones· Id moleſtiſſi
mũ bohemis fuit: hominib⁹ na
tura ferocibus· atqꝫ indomitis
Ex quibus vir quidam genere
nobil'· ex domo quã putridi pi-
ſcis vocãt· apud oxouiã anglie
ciuitatē lr̃is ſtudens· cũ Johis
vicleffi libros offendiſſet· qbus
de realibus vniu'ſalibus tituluſ
inſcribit: magnope illis oblecta
tus· exemplaria ſecũ attulit· In
ter que· de ciuili· de iure diuino
de eccl'ia· de diuerſis queſtioni-
bus contra clerũ· pleraqꝫ volu-
mina· veluti ꝓcioſum thezauruz
patrie ſue intulit· Imbutus iaz
ipſe vicleffitarum veneno· ꝛ ad
nocendũ paratus: tũ qd erat fa
milie ſue cõgnomē· putridũ pi-
ſcem· id eſt fetidũ virus· in ciues
ſuos euomuit· Cõmodauit aũt
ſcripta que attulerat· hijs potiſ-
ſime· q teutonicoꝝ odio tenebã
tur· Inter quos Johes eminu-
it· obſcuro loco natus: ex villa
hus· ꝙ anſerē ſignificat· cõgno-
mentũ mutuatus· Hic cũ eſſz in
genio peracri· ꝛ lingua diſerta·
mulũqꝫ dyaleticis oblectaret·
ꝛ peregrinas opiniones ama-
ret· auide admodũ vicleffitarũ
doctrinã arripuit: eaqꝫ teutho-
nicos vexare magiſtros cepit:
ſperans eo modo cõfuſos theu
tones· ſcolas relicturos· Quod
cum ſuccederet: a venceſlao im-
petratum· vt pragenſe gymnaſi-
um ritu pariſienſis gubernare-
tur· Ea res magiſtratum ſcole
theutonibus abſtulit· Quam
ob cauſam· cõmoti magiſtri· ac

diſcipuli theutonici generl' iure
iurando adacti · vno die ſupra
duo milia ſecuti · apud lipzichā
miſne ciuitatē · trium dierū itine-
re a praga diſtantē · vñe ſtudiū
erexere · Bohemis ſcole ſue gu-
bernatio libere patuit: quorū prin-
ceps eſt habit⁹ Johannes huß ·
lingua potens · et mūdioris vite
opinione clarus · Qui vbi ſatis
fidei ꝑparatū ſibi exiſtimauit · ve
nenum qd iam pridē occulte cō
ceperat · palam euomuit · Fūda
uerat opulent⁹ quidā ciuis in vr
be pragenſi · ſub noīe ſanctorū
mathie et mathei haut ignobile
templū · qd bethleem appellauit
redditib⁹ additis · ex qb⁹ duo p
dicatores alerentur: q feſtis profe
ſtiſqz dieb⁹ · vbū dei bohemico
ſermone plebib⁹ inſinuarent · Ho
rum alter Joannes aſſumptus
eſt · Qui cum ſe libenter audiri
animaduerteret · multa de libris
Johannis vicleffi in mediū at-
tulit · aſſerens in eis oēm veritatē
ꝯtineri · adiciensqz crebro inter
predicandū · ſe poſtqz ex hac lu-
ce migraret · in ea loca proficiſci
cupe · ad q vicleffi aīa ꝑueniſſet:
quem virū fuiſſe bonum ſanctū ·
celoqz dignum · non dubitaret ·
Sequebātur iohannem clerici fe
re oēs · ere alieno grauati · ſcele-
lerib⁹ ac ſeditionib⁹ inſignes: q
rerū nouitate euadere penas ar
bitrabantur · Hijs et nonnulli do-
ctrina celebres iuncti erant · qui

cum in eccleſia ꝯſequi dignita-
tem non potuiſſent: iniquo ani
mo ferebant ſacerdocia maiorū
cenſuum hijs ꝯmitti · q quibus no
bilitate preirent · ſcientia tamen
viderent inferiores · Excecauit
eos inuidia: vt qui viderant et
qui intellexerant · non intellige-
rent · Proruperunt in blaſphe-
mias · et cum aliquibus ignaris
fortaſſe ac vicioſis maledicere
poſſent · in omnes latrare ſacer-
dotes cepe: et ab eccleſia catho-
lica recedentes · impiā valdenſi
um ſectam atqz inſaniam ample
xi ſunt · Huius peſtifere ac iā
pridem damnate factionis do-
mata ſunt · Romanū preſulem ·
reliquis epiſcopis parem eē: in
ter ſacerdotes nullum diſcrimē
Preſbyterū · non dignitatem ſed
vite meritum · efficere pociorem
Animas ecorporibus exceden-
tes · aut in eternas eueſtigio pe-
nas mergi · aut perpetua conſe-
qui gaudia: purgatorium ignē
nullū inueniri · Vanum eē ora-
re pro mortuis: et auaricie ſacer
dotalis inuentiuum · Dei et ſan-
ctorū ymagines delendas · Aq-
rum · palmarūqz benedictiones
irridendas · Mendicantium re
ligiones · malos demones inue
niſſe · Sacerdotes pauperes eē
debere: ſola ꝯtentos elemoſina
Liberā cuiqz predicationem ver
bi dei patere · Nullum capitale
peccatum quantumuis maioris mali

vitādi grā tollerādū· Qui mortalis culpe reus ſit·eum neq̃ ſeculari neq̃ eccleſiaſtica dignitate potiri:neq̃ parendū ei· Confirmationem quā criſmate pontifices inducūt ⁊ extremā vnctōnem inter eccleſie ſacra minime ꝯtineri· Auricularē ꝯfeſſionem nugacem eē:ſufficere ſua queq̃ deo in cubili ſuo ꝯfiteri peccata Baptiſma fluuiał vnde·nlła interiecta ſacri olei mixtura r̄cipiē dum· Cimiterioꝝ inanē vſum· queſtus cā reptuz:q̄cunq̃ tegātur tellure hūana corpora nil diſtare· Templū dei late patentis ipm mundū eſſe· coartare maieſtatem eius · q̄ eccleſias·monaſteria·oratoriaq̃ ꝯſtruunt:tāq̃ propicior in eis diuina bonitas inueniał· Sacerdotales veſtes altariuz ornamenta·pallas corpalia·calices ·patenas· vaſaq̃ hmōi·nil habere momentu· Sacerdotez quocūq̃ loco· q̄cunq̃ tpe·ſacrum chriſti corpus conficere poſſe·petentibuſq̃ miſtrare: ſufficere ſi v̄ba ſacramētalia tm̄ dicat·Suffragia ſanctorum in celis cum chriſto regnantiū· fruſtra impetrari: que iuuare ñ poſſunt· In canonicis horis cātandis·dicendiſq̃· fruſtra tempus teri· Nulla die ab opere ceſſanduz · niſi que dominica nūc appellał:celebritates ſanctorum rurſus reiciendas · Ieiunijs q̄ ab eccleſia inſtitutis·nihil ineſſe

meriti· Subinco ·cognomine lepus· claris parentibus apud bohemos ortus· per idem tempus pragenſem eccleſiā pōtificio retinebat:conſilio et animo illuſtris · Qui orienti calamitati obuiam ire cupiens priuſq̃ amplius debacharetur ·libros iohannis vicleffi ad ſe ferri :omneſq̃· doctorum virorūz conſilio adhibito· publice concremari iuſſit · Supra ducenta volumina fuiſſe traduntur·pulcerrime cōſcripta:bullis aureis tegumentiſq̃ precioſis ornata· Iohanni predicatio interdicta et adiecte mine·ſi quando priores in populo errores vulgare auderet· Ipſe praga excedens· apud villam vbi ſibi origo fuit ac cognomen · permittente loci domino·qui eius inſanie fauebat ·vocare plebes· ac docere ñ deſiſtit·multa in romanum preſulez·multa in reliquos eccleſie pontifices maledicta congerēs Vtq̃ populi animos ſibi magis ac magis conſiliaret·Decimas haut aliter q̄ elemoſinas ſacerdotibus debitas aſtruit: liberū predia poſſidentibus · ſi velint eas dare·ſi nolint nullo iure cogi poſſe · Nondum error de ſacramento altaris irrepſerat·Sz attulit nouam peſtem petrꝰ draſeñ·i d opidum miſne ſuper ſicium· qui cum alijs theutonibus paul oante bohemiam relique·

rat· Cognitus inter ſuos· quia
valdenſi lepra infectus eſſet· pa
tria pulſus · velut hereticorum
aſilum· pragam repecijt: puero
rumqꝫ docendorum curam ac-
cepit· Apud eccleſiam ſancti mi
chaelis per id temporis popu-
lum predicando inſtruebat Ja
cobellus miſnenſis: litterarum
doctrina· ⁊ moruꝫ preſtantia iu
xta clarus· Petrus hūc aggreſ-
ſus · mirari ſe ait doctum ⁊ ſan-
ctum virum · qui diuina eloq̄a
plebibus exponeret· errorem il-
lum nō animaduertiſſe commu
nionis eucharistie· qui iam pri-
dem eccleſiam peſſundaſſet· In
qua ſub vna tantum ſpecie· do-
minicum corpus populo mini-
ſtrat· cum apud johannem euā
geliſtam ⁊ apoſtolum chriſto di
lectiſſimum· ſub duplici ſpecie
panis viniqꝫ ſumi iubeatur: di-
cente apud eum ſaluatore · niſi
mādu caueritis carnem filij ho-
minis ⁊ biberitis eiꝰ ſanguinē·
non habetis vitā in vobis· Cō
motus hijs iacobellus· cum ꝑ-
quiſitis vetuſtis ſanctorum doc
torum codicibus· dyoniſij preſ-
tini· ⁊ cipriani· communionē ca
licis laudatam inueniſſet; pro-
hibitus apud ſacellum archan
geli michaelis predicare in tem
plo maiore Sancti martini ka-
thedram ſortitus· publice ꝯmo
uere populuꝫ cepit: ne deinceps
communioneꝫ calicis· ſine qua
ſaluari nemo poſſꝫ· quoquo pa
cto negligerēt· Huic omnes he
retici conſenſerunt· haut modi-
ca geſtientes leticia· ꝙ articuluꝫ
inueniſſent in euangelica lege
fundatum· per queꝫ romane ſe
dis vel ignorantia · vel nequi-
cia argui poſſet · Odioſo quā-
uis hec animo rex intelligeret·
deſidia tamen corruptus· ⁊ in-
ercia torpens· impune debacha
ri ſinebat hereticos· ¶ Subin-
co archiepiſcopus vbi nullū ad
uerſus tantum emergens malū
in venceſlao preſidium inuenit·
ad Sigiſmundum hungarie re
gem confugit: obſecrās atqꝫ ob
teſtans· vt negligentiam fratris
emēdet· neqꝫ labefactari ortho-
doxe fidei ſacramenta permit-
tat· Dat fidem Sigiſmundꝰ pe
titurum ſe breui bohemiam: ec-
cleſie catholice conſulturuꝫ Sꝫ
dum dies die ducitur · ſubinco
apud poſtiniū in hungaria mo
ritur· et albicus ei ſufficitur· na
tione bohemus· arte medicus·
⁊ Sigiſmundo propterea carꝰ:
vnicum extreme auaricie bara-
trum · Qui claues celle vinarie
nulli alteri ꝙ ſibiipſi credidit: ⁊
animalia viuētia dono accepta
mox vēdidit· Et quia ſumptuo
ſos eſſe coquos didicerat· abie-
ctā anū popine ſue prefecit· In-
terrogatꝰ aliquā· ſonorū: oīm quē
moleſtiꝰ audiret: maxillaꝝ inq̄t
oſſa frangentiū Idoneꝰ ꝓfecto

pontifex: q̄ ſurgenti fomentum
hereſi daret· Infeſtabat ea tem-
peſtate Romanam eccl'iaʒ La-
diſlaus rex neapolitan⁹: aduer
ſus quem Johes papa terci⁹ et
viceſim⁹· bellum decernens· ple
nariā peccatoꝝ remiſſionē idul
ſit hijs· q̄ ad tuendaʒ eccl'iaʒ ar
ma induerent· Recitabat̄ in ec
cleſia pragenſi decretū pontifici
Qd cum quidam ſordide artis
homines audiſſent· Johannez
papaʒ antixp̄m eſſe magna vo-
ce clamauerunt: q̄ crucem ꝯtra
xp̄ianos decerneret Eos e veſti
gio ſenatus in carcereʒ rapi iuſ
ſit: p̄plus vō ſusceptis armis· di
mitti oēs peciit· Sed placatus
oratione ſenatus· tanq̄ꝫ vita ca-
ptiuoꝝ in tuto eſſet · ſuam q̄ſqꝫ
domum rediere: de illis clā ſup
plicium ſumptum· At cum ſan-
guis ex pretorij ianuaʒ defluēs
indicium necis feciſſet · iteꝝ oc-
currens populus· interemptoꝝ
corpora rapuit· ꝛ aureo circum
uoluta panno· ꝑ omnes vrb ec-
cleſias detulit: clamantib⁹ eiuſ-
dem ſecte ſacerdotibus· Iſti ſūt
ſancti q̄ pro teſtamento dei· ſua
corpora tradiderūt Exin cada-
uera in ſacrario in bethleem re
poſita: quaſi martyꝝ reliq̄e aro
matibus condita·

De iohanne hus· ꝛ iheronimo
hereſiarchis· in Conſtañ· conſi-
lio igni traditis·

Capitulum · XXXVI

Dum hec agunt̄· genera
le ꝯciliū apud ꝯſtanciā
Sueuoꝝ vrbem cogit̄·
In q̄ de reb⁹ bohemicis ſermo
habitus· patrū mentes ingenti
cura cōfecit: voluenciū aīo q̄
nam modo ſanari ꝓuincia poſ
ſet· Placuitq̄ꝫ tandeʒ· Sigiſmū
do īpatore ſuadente · iohan-
nem ꝛ iheronimū ad ſynodum
vocari: q̄ tum ceteris eiuſdeʒ re
gni doctiores· tū ꝑfidi ductores·
ac hereſum p̄ncipes habebant̄·
Venerūt ambo· non tā verecū-
de aliena diſcere· q̄ꝫ ſua īpuden
ter ingerere pati: docendi q̄ꝑpe
quē diſcendi cupidiores· ꝛ ꝑpla
res amantes aures· Auditi ſūt
in conſeſſu patrum· Johannes
etate maior et auctoritate habi-
tus· doctrina ac facundia ſupe-
rior iheronimus· Lecti ex omni
natione patres diuini atq̄ꝫ hu-
mani iuris doctores· Sepe cuʒ
hijs colloquium habuere· dog-
mata eorum a lege diuina alie-
na eſſe monſtrarunt: neq̄ꝫ bōis
conducere moribus· Rogaue-
runt· ne plus ſapere q̄ꝫ eccleſia
vellent· ſed ſaperēt ad ſobrieta-
teʒ· Peregrinas opiniones re-
linquerēt· ingenia ſua que qui-
dem eſſent nobiliſſima· vicleffi-
taruʒ inſania ne fedarent · Elo
quentia q̄ p̄diti eſſent· in corro-
borādis eccl'ie inſtituti· nō euer-
tendis· in edocēdis ꝑfidis· nō de

docendis. exercerēt. Posse eos
et in conspectu dei. et in ecclesia
militante sublimē ꝯsequi locū
si reiectis nouitatibꝰ patruz ve
stigia sequerent᷑: inuentionesq̃
suas vniuersali concilio submit
terent. Stetere in ꝓposito perti
naces bohemorum anim. neq̃
victi rationibus vinci voluere.
Se veraces. se sancti euangelij
emulatores se christi discip̄los
esse. Romanam ecclesiam. cete
rasq̃ ꝑ orbem dispersas. longe
a traditionibꝰ apl̄oꝝ abysse. q̄
opes ac delicias sectarent᷑. dn̄a
tū in ꝑl̄os. et p̄mos in cōuiuijs
accubitꝰ exq̄rerēt: canes. eq̄s a
lerēt. eccl̄iaꝝ bona q̄ xp̄i paupi
bus deberent᷑ in lasciuiā luxūq̃
ꝯsumerēt. Aut nescire ꝓrsus di
uina mādata: aut scientes ꝯtē
nere. Primores magne Syno
di. vbi pertinaciaz et imutabiles
aīos ꝑditoꝝ hoīm animaduer
terūt. mēbra eccl̄ie putrida. q̄ sa
nari nō poterāt. ne reliquū cor
pus inficerēt. resecanda censue
rūt. Lata est in ꝯsessu patrū ad
uersus ꝯtumaces sn̄ia: creman
dos eē q̄ doctrinā eccl̄ie respue
rent. Prior igit᷑ iohannes ꝯbu
stus ē. Iheronimus diu postea
in vincul' hītꝰ. cū resipiscere nol
let: pari supplicio affectꝰ. Pertu
lerūt ambo ꝯstanti aīo necez. et
q̄si ad epulas inuitati ad incen
diū ꝓperarūt: nullā emittentes
vocē. q̄ miseri animi posset face
re indiciū. Ubi ardere ceperūt.
ymnū cecinere: quē vix flamma
et fragor ignis intercipe potuit.
Nemo ꝓhoꝝ tam forti aīo mor
tem ꝑtulisse tradit᷑: q̄ isti incen
diū. Poggius florentinus. eta
tis nostre nobil' scriptor. de mor
te Iheronimi ad nicolaum in
coli conciuem suum. elegantem
scripsit ep̄l'am: q̄uis paululum
sua ꝯsuetudine in mores cleri i
uectus videat᷑. Cineres exusto
rum. ne raperent᷑ a bohemis in
lacum proiecti. Discipulis eoꝝ
ex eo solo terraz abstulere in q̄
ignis fuit: eamq̃ veluti sacram
secum attulere in patriaz. Iohā
nes ac iheronimus apud bohe
mos martiꝝ honores meruere:
nec minores q̄ petrus et pau
lus apud Romanos hīti. Nū
ciatis enim in bohemia. q̄ ꝯstā
tie gesta fuerunt de iohanne ac
Iheronimo. discipuli eorū seq̄
cesq̃ omnes. in vnum ꝯuenien
tes. memoriam in primis defun
ctoꝝ cōsecrant: celebrādamq̃
quotannis omnes decernunt.
Exin ꝑ amicos nonnullas sibi
ecclesias a rege tradi extorquēt
in quis sue predicare plebi. sacr
mentaq̃ ministrare libere pos
sint. Neq̃ hō modo ꝯtenti. apd
slauoniam. nobile monasteriū
fratrum ꝑdicatorū extra menia
opidi situm. a fundamentis de
iciunt: Eaq̃ prima ecclesiarum
ruina in hussitarū nouitate fcā

decurritur in ecclias · monaſte-
riaqꝫ paſſim : nobiliſſima ſupe
ris dicata tẽpla ferro atqꝫ igne
vaſtant· Nullum ꝗ regnum eta
te noſtra tota europa · tam fre-
quentibꝰ· tam auguſtis· tam or
natis templis ditatum fuiſſe· qꝫ
bohemicum reor· Templa in ce
lum erecta· lõgitudine atqꝫ am
plitudine mirabili· fornicibꝰ te-
gebant lapideis altaria in ſub-
limi poſita· auro ꝛ argento quo
ſanctorum reliquie tegebantur
onuſta· ſacerdotum veſtes mar
garitis tecte· ornatus omnis di
ues· ꝑcioſiſſima ſuppellex : fene-
ſtre alte atqꝫ ampliſſime conſpi-
cuo vitro ꝛ admirabili ope· vt
lucem prebeant· Neqꝫ hec tm̃
in opidis atqꝫ vrbibꝰ· ſꝫ in vill
qꝫ admirari licebat· Fuit int ce
tera monaſteriuꝫ aule regie· a-
pud ripam multauie· qua mo-
ſa fluuius illi iungit· ſitum· in q
regum corpora ↄdebant· ſingu
laris excellentie· Nã preter edẽ
magni ꝛ memorabil operꝭ am-
plum dormitoriũ· ceteraſqꝫ mo
nachorum officinas magnifice
conſtructas· habuere circuituꝫ·
qui non paruum concluſit ortũ
ambitum vocauere· In huiꝰ la
teribus vetus nouumqꝫ teſtam
tum ab inicio geneſis · vſqꝫ ad
apocalipſim iohannis ꝉris ma
iuſculis in tabulis ſcriptum cõ-
tinebant· nõ is ꝗ alcius irẽt pau
latim creſcentibus : ita vt a ſum
mo vſqꝫ deorſum facilis lectio
ꝑberet· Sꝫ h̃ decꝰ poſt vẽceſlai
mortẽ· huſſitaꝝ rabies deleuit·
Qui poſtqꝫ ecclias qꝫplurimas
deiecert· mõaſteria incẽdert· ca-
ſtellum petentes cui bechingne
nomẽ eſt · octauo fere miliario
ab opido qd nunc thabor ap-
pellãt· triginta circiter milia ho
minũ ↄuenere: atqꝫ ibi tercẽtas
mẽſas in patentibꝰ campis ere
xere· ex qbꝰ ipſo ſacramentũ ca
licis miniſtrarũt· Terruit ea cõ
gregatio venceſlaũ· verentẽ ne
tumultu fcõ in ſe arma ↄuerte-
rẽt: regnũqꝫ ſibi adimerẽt· Nec
ſua res picko caruit· Venceſlaꝰ
ei ſaluti fuit ↄgnomẽto corãda
ſingłari facũdia pſbyr: ꝛ in ple-
bibꝰ auditꝰ· Qui dũ pl'in de re
publica admoneret : int cetera
ꝗ locutus eſt· qꝫꝗ inqt viri frẽs
ebrioſum atqꝫ inertem ſortiti re
gẽ fuimꝰ· ſi tñ ceteros expende-
re ꝑncipes ꝑgimꝰ· nemo ẽ queꝫ
nr̃o regi anferamꝰ : quem recte
oĩm regũ ſpecimen dixerim· qꝫ
tũ benignũ· nr̃i amãtẽ· Naꝫ qs
eo regnãte nos laceſſere audet:
licꝫ nos ex voto viuere nr̃o· Si
nõ eſt eadem ſibi ꝗ nob de reli-
gione ſentencia : ritũ nr̃m neqꝫ
ipſe pturbat· neqꝫ alios pturba
re ſinit Quibꝰ par eſſe arbitror
ꝑces ꝓ eo ad deum fundamus
vtqꝫ ſinguli ei vitam rogemus:
cuiꝰ deſidia· nr̃a ſalus· nr̃a qeſ
eſt· Qd cum ab exploratoribus

rex ꝯgnouiſſet·q̄eto aīo fuit:et
factus ex tepido frigid⁹·coran-
dā inter amicos habuit Per
idē ferme tp̄s ſurrexit ⁊ ali⁹ pſeu
do ſacerdos apud pragā·Johā
nes q̄daȝ ex ordine p̄monſtratē
ſium impi⁹ monachus ⁊ ad oē
ſcelus audax·Qui cū p̄dicaret
apud ſanctū Steffanū in piſciā
neq̃ bn̄ ſape videret·inde amo
tus mōnaſterium cārmelitaruȝ
inuaſit·Nec ſuaſere heretici·vt
ſuam potentiā oſtentarēt·Sin-
gulis ferme dieb⁹ ſacraȝ eucha-
riſtiā ꝑ ſuas eccleſias circumue
ctabant·Quas cū paucas eē di
cerēt·ductore Nicolao viro no-
bili·eius loci dn̄o vn̄ iohanneȝ
hus origineȝ trahere diximus·
in regiaȝ tumultuarie ꝓrumpē
tes·Wenceſlaū orauere·ſibi vt
ampliores eccleſias elargiret:q̄
iam populi maiorem parteȝ ob
tinerent·Audiuit rex benigne
nicolaū pro multitudine loquē
tem:vtq̃ in poſterum dieȝ redi
ret iuſſit·Deīn miſſo populo·
ad nicolaum qui remāſerat cō-
uerſus·tu inquit qua me regno
eiceres orditus es telaȝ:at ego
laqueuȝ inde efficiā q̄ te poſtea
ſtrangulem·Jlle enim regis cō
ſpectu abiens:populares ma-
gis ac magis incendit Rex i ar
cem viſſegradenſem vrbi vici-
nam·prauoq̃ tm̄ fluuio diſiun
ctaȝ·ſeſe recepit·⁊ paulopoſt in
caſtellum nouuȝ quod ipſe cō-
ſtruxerat·quinto diſtās lapide·
cum paucis adijt:miſſis ad fra
trem oratoribus·qui eius auxi-
lium implorarent·Conſulibus
autem noue ciuitatis pragēſis·
ne vlterius ab hereticis·domi-
nicum corpus in pompa defer-
ri ſinerent·imperauit·

De morte Wenceſlai regis· Capitulum· XXXVII·

At heretici pridie kalen
das Julij apud eccleſi
am carmelitarum con-
uenientes·ad edem Sancti ſtef
fani euchariſtiam per plurimaſ
plateas atq̃ eccleſiaſ armati cir
cumtulere:ibiq̃ domum ſacer-
dotis ſuis incepcijs non conſen
cientis diripuere·Et ſublato cla-
more ingenti·furentes pretoriū
petiere·Conſules vndecim me
tu perculſi fuga ſaluati ſunt:ſep-
tem qui remanſerant·⁊ cū hijs
iudex vrbis·atq̃ alij nonnulli
ciues·raptim intercepti·ex altiſ
ſimis feneſtris in forum precipi
tati·lāceis ac verubus irati po-
puli excepti·dirum ſpectaculuȝ
dilaniati prebuere·ſtante in fo-
ro Johanne monacho·⁊ ſacrū
xp̄i corp⁹ ſanguinario ſpc̄lo oſtē
tante·Camerarius regni q̄ cuȝ
trecentis eq̄tib⁹ ad ſedandū tu
multuȝ occurrerat·vbi furenteȝ
plebem animaduertit:d̄ ſua vi-
ta ſollicit⁹·fuga ſibi conſuluit·

Ea cum regi renunciarent· cunctiqꝫ circumſtantes attoniti facin⁹ deteſtarent: at ego inquit pincerna·futura hec preſcieram Quem rex indignat⁹ correptũ· repente intus pedes ſuos ꝓſtrauit: ⁊ arrepto pugione· conat⁹ eſt interficere · Sed impeditus a circumſtantib⁹: egre illi vitaꝫ dimiſit Nec mora paraliſi correptus·egrotare cepit · atqꝫ infra octo et decem dies· ſignatis nominibus hereticorꝫ quos neci deſtinauerat·fratreꝫ aſſidue vocitans ·⁊ amicoꝝ auxilia anxi⁹ expectans · ante vita exceſſit ꝙ̃ vocati principes adeſſent: cũ regnaſſet annis quinqꝫ et quinq̃ginta·vixiſſet ⁊ duob⁹ amplius Conſueuerunt corpa regũ apđ bohemos priuſqꝫ ſepelierentur octo diebus·aromatibus cõdita ·ꝑ ſacraria vrbis circumferri plangiqꝫ·⁊ ſequentib⁹ amicis ac baronibus conclamari·Hoc in venceſlao neglectuꝫ: non audẽte regina ingredi nouam ciuitatem Delatum eſt cadauer ad eccleſiam ſancti Uiti in arce· et inde ad aulam regiam· de qua paulo ante meminim⁹: ibiqꝫ cõditum in ſepulchro qđ ipſe ſibi delegerat· Sed poſtea cum monaſterium ipſuꝫ ab hereticis diriperet·⁊ ſepulchra regum effrigerent·cadaueraqꝫ abicerent· piſciculos quiſpiaꝫ nomine muſcha ·venceſlao vendere ſolit⁹· regis quem amauerat corp⁹ clã collegit: ⁊ in loculo apud ſe domi condidit· Interiecto deinde tempore· rebus in meliorem formam redactis · cum Uenceſlai corpus inquireret ·acceptis viginti aureis illđ reddidit: tũqꝫ circumgeſtatio ex more facta · et iuſtum regi funus exhibituꝫ·

De Johanne Ziſcha·hereticorum huſſitaꝝ Capitaneo in armis ſtrennuiſſimo · ac victorioſiſſimo· Cap· XXVIII·

Recens obierat Uẽceſlaus ·cum Johannes Ziſcha nobilis genere ex loco cui troſnouia nomen·cẽſu tenui· In curia regis a puero enutritus ·⁊ bellicis exercitatus·vno carens oculo quẽ ſtrẽnue pugnans iampridem amiſerat·infectus huſſitaꝝ veneno·⁊ rapinaꝝ auidus·collecta ꝑditorum hominũ multitudine·in eccleſias que reſtabant impetũ fecit: ſimulachra Sanctoꝝ·⁊ imagines magni dei ꝑfregit·Mõaſterium carthuſienſiũ prage vicinum inuaſit: ⁊ direptum·monachos eius ordinis tanꝙ populo inutiles·qui veluti ſues in clauſtro ſaginarentur·migrare alio iuſſit·Uenere ꝑ idem tempus ex montibus pragaꝫ ·cccc· circiter viri·cum mulieribus·lepra huſſitaꝝ infecti: atqꝫ in foro

ſedentes · cibum ex magiſtrati-
bus petiere· Cõſulatus metu
plebis que aduenarũ miſereba
tur · cibaria eis publicitus mi-
niſtrauit· Ziſcha hos ſibi adiũ-
xit: et arcem viſſegradenſez qui
negligenter cuſtodiebatᷣ inua-
dere cupiens· ad locum quẽ cru
ces appellant ꝓfectus eſt· Ibi ſu
pra quadraginta milia viroꝝ
ex hereticis cõuenere: Qui ſuã
multitudinẽ conſpicati· animũ
ad omne facinus audacez ſum-
pſere· Multa ibi aduerſus Si-
giſmundũ ceſarem· quẽ regnũ
heredem ſuis conatibus infen-
ſum norant· excogitata atq₃ de-
creta· Exin ziſcha· duce corãda
de quo ſupra meminimus· pel-
zinã vbi cõplures eſſe ſue facti-
onis amicos nõ ignorabat· va-
lido preſidio muniuit: qui apud
cruces remanſerant· arcez viſſe
gradenſem inuaſere· Sophia
interim anxia quo ſe pacto tue-
retur· crebris nuncijs ac litteris
Sigiſmundũ vocare· vicinoꝝ
auxilia petere· atq₃ in omẽs par
tes mentem dirigere· Sigiſmũ-
dum malo vſum ꝯcilio· in thur
cos· qui ſe iam ꝑdẽ caſtris exu
rãt· arma ꝑus mouere· ꝙ bohe
miaz petere libido inceſſit· Qꝫ
ſi exercitũ pragaz duxiſſet· anteꝙ
vires hereticoꝝ coaluiſſent nũ-
ꝙ ea incendia que poſtea vidi-
mus germaniam exuſſiſſent· At
dũ ille thurcos laceſſere parat·
bohemiã amiſit: et vngariã nõ
defendit· Ea ꝓpter cum ſerum
eſſet eius auxiliũ· regina cũ ten
chone wirtenburgenſi regnum
gubernãs· ex theſauro regio co
pias cõparauit: arcem pragen-
ſem et minorẽ ciuitatez que arci
adiacet preſidio firmauit: ponti
multauie ne tranſitus illac eſſet
hereticis· ligneas turres ac ia-
nuas adiecit· At illi paſſim ꝑ re
gnũ cõuentus agitare· ſollicita-
re ꝑplos· hos minis terrere· illos
blandicijs allicere: implere no-
uam ciuitatẽ ſuis hominibus·
dies nocteſq₃ conſultare quibuſ
modis ſummã ſibi rerũ acquire
rent· Cum quibus Petrus ſta
rembergius apud inſulam be-
nedicti confligens· equo marte
prelium diremit· In praga auc-
ta hereticoꝝ alluuie· pro ponte
pugnatum· multiſq₃ vtrimq₃ ca
dentibus· pons deniq₃ in pote-
ſtate huſſitarum factus· decliui-
oris partis prage minoris fide-
les· in altiorẽ ſeſe partẽ receperẽt
atq₃ inde conuerſi acribus ani-
mis inſtaurauere certamẽ· Pu-
gnatum eſt die noctuq₃ ꝯtinuis
quinq₃ diebus· ſeuiſſimiſ ac cru
delibus auſibus: multi vtrimq₃
ceſi· magnifice domus exuſte: ꝑ
toriũ infimo loco ſitũ· incenſum
atq₃ deletum·

De Sigiſmundo bohemoꝝ re
ge tertiodecimo· et Romanorũ
imparatore· Cap· XXXIX·

Cum hic eſſet rerũ ſtat⁹. legati Sigiſmundi ſuperuenere. q̃ regni gubernationẽ accipientes. cum ciuitate pragenſi ea lege inducias fecere: vt arce viſſegradenſi reddita. liceret ciuibus ad Sigiſmundũ oratores mittere. deq̃ re ſua cũ eo trãſigere: Ziſcha pelzinã. pieſtã. et alia que occupauerat loca reſtitueret. Cõditionibus acceptis atq̃ cõpletis externi heretici vrbem reliquere cõſulatus ex priſco more gubernationez inijt. quietior reddita ciuitas: non tamẽ katholici qui exceſſerant redire auſi. Expectabant autẽ Sigiſmundi aduentum: cuius preſentia ſeſe tutos arbitrabant. Sed interrũperũt ſpem lr̃e ab eo miſſe: in quibus ſcriptũ erat. ipſum breui venturũ. regnũq̃ eo modo gubernaturũ. quo pater ipſius karolus ꝓuinciam gubernaſſet. Quib⁹ ex verbis intellexerũt heretici ſectam ſuã excluſaz iri. que regnãte karolo nondũ ortũ habuiſſet ꝓinde magis ac magis indignari. Sigiſmundus autẽ ad feſtũ natiuitatꝭ dñice. Brumã qḋ eſt morauie opidũ peciit. Ibiq̃ pragenſibus veniã petentibus ea lege pepercit. vt cathenas ꝛ repagula tota ex vrbe deponerent: ſuos magiſtratus acciperent. Paruit attonita ciuitas. cũ ꝑmores regni. eleuatꝭ in celũ manibus aduentũ noui regis gratulabundi expoſcerent: eiuſq̃ rectores ſine cõtrouerſia relique vrbes admitterent. Nec dubiũ videbatur. quin tota bohemia labes huſſitarũ exceſſiſſz ſi ex Bruma Sigiſmundus recta via ſe pragã cõtuliſſet. Sed diuertit ille. vt fortaſſe fati ſui erat. vratiſlauiãq̃ ſleſie caput acceſſit. Quo in loco ꝓplus vrbanus nõ diu antea. conſulatũ a venceſlao fratre ſuo conſtitutũ ꝑ ſeditionẽ obtruncauerat: cui⁹ ſceleris auctores ſecuri ꝑcuſſit. Quod vbi prage renunciatum eſt. diffiſi de venia ciues. exemplũ vratiſlauienſiũ veriti. manifeſto deſciuerũt. et allecto ꝑmijs cenchone. qui arci pragenſi p̃erat. in totũ regnũ litteras dedere. ne quiſpiã Sigiſmundo aditum preberet. qui dalmacie lingue hoſtis eſſet: nec alia cura teneretur. q̃ regni perdendi. q̃ antiquã pruthenoꝝ ciuitatẽ ordini iure pignorꝭ obligaſſet. Brãdenburgẽſes autẽ a corona bohemica alienaſſet: Johannẽ ac Iheronimũ in conſtantienſ concilio cremari. nõ ſolũ ꝑmiſiſſet: verumetiã procuraſſet. dogmata que ipſi ſequerentur totis conatibus impugnaret.

De ciuitate Thabor et extructione eius. fratribuſq̃ thabori

tis.

Capitulū. XL.

ZIſcha dū hec agunť. relicta ex federe pelzina. bis a fidelibus īuaſus. bis ꝯſutijs vſ⁹ ex pene victo victoꝛ euaſit. Erāt aſꝑa loca in quib⁹ pugnare oportuit. hoſtes in equis. milites ſui omnes pedites: nec certamē cōmitti niſi pedeſtre poterat. Ut ergo deſilire ab equis aduerſarij. mulieres que de more ſuū exercitū ſequebanť. ꝓicere pepla in terraꝫ iuſſit: quibus implicati ꝑ calcaria equites. prius extincti ſunt. quaꝫ pedes expedire valerent. Ipſe deinde muſcam petijt. opidū. ad luſinitiuꝫ ampnē in ripa ſitū: ex quo copius et vlricus fratres. vere fidei cultoꝛes. eiuſqꝫ loci dn̄i. non paruā ꝑpli partem eiecerant cū hereticis ſentientē. Id ziſcha quadrageſime nocte aggreſſus. armis expugnauit: dirupit. incendit. Sed et licium qꝫ caſtellū. ab eo loco mille paſſuū diſtans. quo ſe vlricus receperat. ui cepit: vlricū familiāqꝫ ſuā gladio occidit: vni tm̄ vita retenta. qui reliquos obtruncaret. Cūqꝫ ciuitatē quā incoleret muro cinctā non haberet. locuꝫ natura munitū ad eundē ampnē elegit. vix octo ſtadijs ab auſcha ſeꝑatum. Hūc menib⁹ cinxit. ⁊ vt quiſqꝫ tentoꝛia fixerat ita edificare ſibi domos imperauit ciuitati thaboꝛ indidit nomen. Nā et comites eius. fratres thaboꝛite appellabanť. tanqꝫ cū tribus aplis ſaluatoꝛis xp̄i tranſfigurationē in monte vidiſſent: indeqꝫ ſuas opiniones mutuati eſſent. quas fidei veritates appellant. Ciuitas quāuis altis defenſa rupibus. muro tm̄ ⁊ antemurali cincta eſt. Luſinicius ampnis. maioꝛē vꝛbis partē alluit: qđ reliquū toꝛrens nō modicuſ ambit. Qui cū recte in luſmiciū tenderet: ſaxeo colle impeditus. q̄longa eſt ciuitas flectere ad dexterā iter coactus. in fine vꝛbis maioꝛi fluuio miſceť. Spaciū quo ꝑ terrā accediť. nā pene inſulā duo ampnes efficiunt. vix pedes. xxx. ꝓtenditur. Hic foſſa ꝓfunda manu facta. ⁊ triplex murus ea craſſitudine q̄ nullis effringi machinis queat. Turres in menibus crebre. ⁊ ꝓpugnacula que ipſi thaboꝛite. expugnandarū vꝛbiū magiſtri. excogitauerūt. locis oportunis conſtructa. Hic refugiū omniū hereticoꝝ. arcēqꝫ ziſcha primuſ erexit: qui eum ſecuti ſunt. pro ſuo quiſqꝫ ingenio munimenta vꝛbis auxerunt. Nos qualem vidimus ciuitatem deſcripſim⁹ In ampne luſmicio auri grana reperiuntur. ciceris equantia magnitudinem: que nullo egēt purgamento. Nondum eqtes apud thaboꝛitas militauerant. cum eſſent omnes ferme infime

plebis homines: ⁊ qui non tam
nouā fidem ſecuti · q̄ȝ iudicia et
carceres fugiſſe videbant · Ni-
colaus magiſter monete · quem
Sigiſmundus ad res curādas
in bohemiā miſerat · p̄mus oīm
equoꝝ copiā thaboritis fecit: q̄
cum mille equitibus in vico cui
vogize nomen eſt · nouis ziſche
motibus occurſurus cōſederat
In hūc nocte ipſa paraſceues zi
ſcha ex improuiſo ꝓrumpens ·
omēs illi equos ademit: arma
ſurripuit · vicū incēdit · Milites
ſuos eq̄s aſcendere · ſaltare · cur-
rere · flectere in girū docuit: neq̄ȝ
poſt hac abſq̄ȝ alis equitū copi-
as duxit · Nicolaus in arce ſal-
uatus eſt ·

De adamitis hereticis · Caplm · XLI ·

INter hec et alia · apud
bohemos nephanda et
inaudita prius emerſit hereſis ·
Picardus quidā ex gallia bel-
gica · trāſmiſſo rheno · ꝑ germa-
niā in bohemiā penetrauit: qui
p̄ſtigijs quibuſdā fidē ſibi cōci-
lians · breui tp̄e nō paruā mulie
ruꝫ viroꝝq̄ȝ plebē ad ſe traxit ·
quos nudos incedere iubens ·
adamitas vocauit: Et ocupata
inſula quadā · amnis luſmitio
cincta · filiū dei ſe dixit: ⁊ adam
vocari · Connubia eis ꝑmiſcua
fuere: nephas tamē iniuſſu adā
mulierē cognoſcere · Sed vt q̄ſ-
q̄ȝ libidine incenſus in aliquam
exarſit · eam manu prehendit · et
adiens principē in hanc inquit
ſpiritus meus cōcaluit · Cui p̄n
ceps reſpondit · ite creſcite · ⁊ mlt
tiplicamini: et replete terrā · Aie
bat ceteros homines ſeruos ēē
ſe vero et qui ex eis naſcerentur
liberos · Ex hijs q̄draginta viri
inſulā exiere · ⁊ intrātes vicinas
villas · euaginatis gladijs ſup
ducentos aggreſtes interfecere:
quos dyaboli filios aſſerebant ·
Ziſcha hijs auditis: quāuis ſce
leratus · ſcelus tamē exhorruit ·
Habet enī hoc natura hominū ·
vt aliena magis q̄ȝ ſua q̄ſq̄ȝ vi-
cia ꝑhorreſcat · Neq̄ȝ ſūma ma-
la diu inulta manent: vltorē q̄ȝ
mali ſepe malū cernere licet · Di
rexit igitur in eos exercitum: ex-
pugnataq̄ȝ īſula adamitas om
nes gladio deleuit: duobus tm̄
reſeruatis · ex quis gentis ſupſti
tionē cognoſceret · Audiui ego
ex vlrico roſenſi p̄ſtanti regulo ·
cū agerem in bohemia · fuiſſe a-
pud ſe viros ⁊ mulieres eius ſe
cte captiuos: ⁊ mulieres quidē
palam dixiſſe · non eſſe liberos
qui veſtibus et preſertim femo-
ralibus vterentur · eaſq̄ȝ in carce
re apud ſe peperiſſe: quas cū an
no elapſo ſimul cum viris igni
tradidiſſet · ridentes cantanteſ-
q̄ȝ flammarū incendia ꝑtuliſſe ·

Quō Sigiſmundus bohemiā ingreſſus · Coronā regni acce-

perit· minuſq3 feliciter pugna-
uerit· Capitm· XLII·

SIgiſmūdus interea cō
uocatis ſleſie ducibus·
ingreſſus bohemiā·gre
ciū·exinde cuthnā infeſto exer-
citu petit· Cenchonē vt arcem
pragenſem ſibi reddat magnis
ſpoſionibus allicit: equitū qua
tuor milia qui vrbem laceſſant
ibidē collocat· Cencho bina ꝓ-
ditione inſignis domū reuertit
Pragenſes ziſcham accerſiunt:
qui cū thaboritis nichil morat⁹
vrbē accepit in poteſtatē· Duo
tantū ex baronibus Milco cruſ
ſina lituburgenſis· et nilco val-
deſceneñ· ac pauci nobiles·pra
genſium ſigna ſequebant: reliq̄
multitudo ex plebe collecta· Huiꝰ
primū ſtudiū fuit arcem obpug
nare· Locus ipſe natura muni-
tus: nō aliter q̄3 vinci fame poſ-
ſe apparebat · Clauſi aditus ne
quid cōmeatus importaret· Si
giſmundus fumo iter aperuit·
obſeſſiſq3 neceſſaria ꝓbuit: nec
diu poſtea ciuitatē ipſam·accer
ſitis ex imperio auxilijs· obſide
re decreuit· Fuerūt in caſtris ei-
us ſaxonie duces· marchiōeſq3
Brandenburgeñ· ⁊ gener eius
albertus auſtrie princeps· Op
pugnata eſt ciuitas ſex obdo-
madibus· Ipſe vero Sigiſmū-
dus i ede metropolitica q̄ in ar-
ce ſita eſt·regni coronā accepit:
Conradus natione weſtfalus
archiep̄us· qui poſtea in hereſi3
ꝓlapſus eſt·ſacris ſolempnibuſ
rite peractis dyadema ei impo
ſuit· Albicus enim iam pridem
dignitati ceſſerat · cum familiā
edentē bibentēq3 ferre nō poſ-
ſet: et minori contentus officio·
auaricie ſeruiebat · Obpugna-
batur ſummis viribus heretica
ciuitas· Medio tpe reguli ro-
ſenſes· ⁊ crageri· thaborite ca-
ſtra tenentes· a nicolao hus q̄3
ziſcha cū parte copiarū eo miſe-
rat· prelio victi exuūtur: greciu3
q̄3 regine ab hereticis expugna
tum· Inminet vrbi pragenſi ſb-
limis mons· q̄3 viſlechonis ap-
pellant: hunc ne hoſtes occupa
rent Ziſcha preſidio munierat
Cum quis marchio miſnenſis
congreſſus: magnam militu3 ſu
orum partem amiſit · Miſnen-
ſes enim cum iam montis cacu-
men occupaſſent·in partem co-
acti que prerupta erat acri⁹ op-
preſſi· vbi retinere impetum nō
valuere· alij ceſi ſunt: alij ex mō-
te deturbati per abrupta dilap-
ſi perierunt· Sigiſmundus ob-
ſidione dimiſſa cuthnam ſe rece
pit· Per idem tempus vulgaue
rant heretici ipſa die pentheco-
ſtes igne3 de celo caſurum · qui
vrbes bohemicas omnes exure
ret· Ob quam rem magna ex ꝑ-
te ciuitatum menia relicta· Die
predicta cu3 ymbres tota ferme
bohemia vehementes fuiſſent·

religio in riſum ꝯuerſa· multuꝫ hereticis opinio͞is detraxit· Uicit tamen obſtinatio eorum q̃s rapinarum cupido magis q̃ꝫ fidei zelus pellexerat· ¶ Ziſcha apud pragenſes degens· ex conſilio ſuorum ſacerdotuꝫ omnes baſilicas delere adorſus eſt: q̄ ſanctorum nominibus dedicate fuerant· Neqꝫ eniꝫ fas eſſe dicebant alteri q̃ꝫ ſoli deo templa ſacrari· Hinc plurima monaſteria ⁊ nobiles eccleſie· vno impetu in ciuitate diſiecte· Jd pragēſibus egre fuit: quibus ſeruandum edifitiorum decus videbatur· Orta diſſenſio͞e· iurgioqꝫ ſēſim obrepente· Ziſcha cum ſuis abijt: et ad thaboritas reuerſus multa fideliuꝫ loca expugnauit Jnter que pragatini ꝓpoſiti viſegradenſis opidum diripuit: Jn quo viros ac mulieres cum pueris et infantibus cūctoſqꝫ loci ſacerdotes· in eccleſia concluſos: immiſſo igne cōbuſſit

¶ De orebitis hereticis Capitulum XLIII

Fuit et alia in bohemia hereticorum factō: fratrum orebitarum appellata· que territoriū grecenſe vicinaſqꝫ gentes magnis affecit cladibus: peſtifera atqꝫ immanis· neqꝫ thaboritarū crudelitate vlla ex p̄te inferior Aduerſus quā martinus quintus pontifex maximus nomīatim crucem decreuit· neqꝫ tamē in plures annos extirpari potuit Huius ſecte homines quotiens ſacerdotes noſtros iter cepere aut igne cremauerunt· aut nudos rigente hyeme ſuper glaciem colligatos dimiſere· Quos parui mom̄ti exiſtimarūt: deſectis virilibus abire permiſerunt A pragēſibus iter hec ſummis viribus arx viſegradēſis oppugnatur Jn qua cum cetera abeſſent: equine carnes aliquamdiu pro cibo fuere· Ad extremum niſi ad certuꝫ diem Sigiſmundus auxilium ferret deditio ꝓmiſſa: veruꝫ ea lex adiuncta vt veniente Sigiſmūdo viſſegradenſes prorſus quieſcerent· Affuit inter diem dictuꝫ imperator· ignaruſqꝫ conditio͞is locum ingreſſus artum ſub arce in quo facile ab obſeſſis defendi poterat: cum illi datamꝫ fideꝫ obſeruaſſent· inuaſus repente a pragenſibus· igētem perpeſſus ſtragem· rebus īfectis retro abiit· Ceciderunt ex morauis· xiiij· proceres· ex hungaris ceteriſqꝫ gentibus q̃ꝫplurimi· arx pragenſibus dedita·

De multis prelijs ⁊ victorijs johānis ziſche ¶ Cap· XLIIII·

Ziſcha dum hec fiūt: boſlaum regulum: cui cy

gneo cognomen fuit: qui multiſ
antea cladibus hereticos affece
rat: in oppido ſuo mūitiſſimo vi
c:pit· et in hereſim ſuam pellexit
Qui ad rethiuz paucis poſt an
nis dum hereticoruz copias du
cit vulneratus interijt· Erant in
territorio pelzinēſi complura ce
nobia: opibus et ſtructuris inſi
gnia· ex quibus ziſcha quiq₃ cō
buſſit· In mōaſterio vero claro
nenſi/ quod munitius fuit· pre
ſidium poſuit· Huic Sigiſmun
dus exercituz admouit Ziſcha
autem /in eum copias ducente:
turpi fuga receſſit· nec diu poſt
ea bohemiani quoq₃ reliqt· Zi
ſcha ad pelzinam duxit· Sz cuz
ciuitatem egregie defenſam ex
pugnare dſperaret· inde ſoluēs
comitauiam pecijt· non pui no
minis opidum· Quo vi capto
populares cum ſacerdotib⁹ in
edibus ligneis recluſos· fruſtra
veniam petentes exuſſit· Cum
vero ante oppiduz cui rabi no
men eſt· cōuocatis fratrib⁹ tha
boritis τ orebitis caſtra teneret
obſeſſoſq₃ ſumma vi obpugna
ret: oculum quo vno lumen ce
li videbat· ſagitta confoſſ⁹ ami
ſit· Inde pragam ad medicos
vectus· q̄uis ex vulnere curat⁹
vitam retinuit· lucez tamē haut
quaq₃ recuperauit· Nec propte
rea caſtrenſem laborem· aut rei
militaris curaz dimiſit· Ceco po
pulo· cec⁹ placuit ductor· Res
apud poſteros plus admiratio
nis habitura· q̄ fidei· Pragen
ſes autem peronaz· vbi magnū
inerat Sigiſmundi preſidium·
armis ceperunt: et paucis vita
reſeruatis· puberes vtriuſq₃ ſe
xus interemerunt· Expugnarūt
τ brodam theutonicam· interfe
cto preſidio: mox cuthnam plu
reſq₃ alias ciuitates dedentib⁹
opidanis in poteſtatem accepe
runt· Cum vero ad oppidū cui
pons nomen eſt· τ a miſnenſib⁹
poſſideretur· copias ducerent:
occurrentibus ſaxonibus· non
audentes congredi· redierunt·
¶ Poſt hec Sigiſmundus ele
ctoribus diem ſtatuit· vt in cele
britate diui Bartholomei ad oc
cidentalem plagam bohemiaz
cum copijs ingrederentur: ipſe
ad orientale latus cum hunga
rorum exercitu aggreſſur⁹· Ve
nere maguntinus archiepiſco
pus et Colonienſ· Comes pala
tin⁹ rheni· Saxōie duces· Mar
chio brandenburgenſis· et plu
rimi ex alamania pontifices· ce
teri ſuos miſere· Caſtrametati
ad opidum Sozium· munitiſſi
mum locū· expugnare non po
tuere· Vaſtatus eſt vndiq₃ p cir
cuitum ager· cōtinuata obſidio
ad feſtuz vſq₃ ſancti Galli: tūq₃
ſoluta cum Sigiſmundus ad p̄
miſſum diem non adeſſet· Ille
autē collecto ex hungaris· auſtri
alibus ac morauis exercitu circa

ſollempnia dominice natiuitatꝭ
bohemiam intrauit · et aliqua
opida vi ceperit : cuthnenſes ꝑ
deditionem accepit · Sed irru-
ente in ſe ziſcha q̄bus ceco · paui
dus trepiduſqꝫ multꝭ ex ſuis in-
terfectiſ nobilibus · ⁊ amiſſis im
pedimētis effugit · Prius tamē
cuthnam exuſſit : quam thabo-
renſes propter argentifodinas
crumenaꝫ antichriſti vocabant
Ziſcha itinere vnius diei impe-
ratorem ſecutus · magna fugien
tium preda ditatus eſt · et opi-
dum brodam quod theutonico
ruꝫ vocant · vi captum incendit
quod poſtea xiiij · forme annis
ſine habitatore permanſit · Im-
perator amnem iglariam pon
te tranſmiſit · pipo florentinus
qui equites in eam expeditionē
xv · milia ex hungaria duxerat · ꝑ
glaciem iter habuit : que multi-
tudinis pondere diſſoluta · mul
tos mortales in profundum ra-
puit · Hac victoria elatꝰ Ziſcha
magis ac magis in eccleſias de
ſeuit · Nec iam amplius vllam
pati aut ſtatuam ſanctoruꝫ · aut
picturam poterat : nec tolleran-
duꝫ eſſe putabat · qui priſco mo-
re ſacerdotalibus indutus veſti
bus · rem diuinam ꝯficeret · Ob
quam rem maiores q̄ꝫ prius · in
ter eum et regni proceres · inimi
citie oborte · Conſules vero pra
genſes inſolentiaꝫ Iohānis a-
poſtate premōſtratēſis inequo
ferentes animo · euꝫ in pretori-
um vocauere · et nouem ſimul
ſcelerum principes : tanquaꝫ de
re publica cum his aliquid ac-
turi · Intromiſſoſqꝫ ſtatim gla-
dio percuſſere : et quaſi nihil ac-
tum eſſet · pacatam ciuitatem ar
bitrati · domos quiſqꝫ ſuas peti
erunt · Sed miniſtri parum cau
ti · dum atrium aqua proluunt
cruorem interemptorum per a-
queductum in forum tranſmi-
ſere · Eo viſo · non latuit popu-
lum res geſta · Tumultus eue-
ſtigio factus · expugnato arm is
pretorio · xj · ꝓmarij ciues qui rei
auctores putabantur · occiſi : col
legium Karoli direptum · et no
bilis bibliotheca diſiecta · Mu-
lieres que Iohannem monach
um veluti diuinum habebant ·
caput eius intercipientes · plu-
ribus diebus vlulantes · per vr
bis eccleſias circumtulerunt : be
atum vociferantes · ſanctum · et
deo plenum virum · qui pro ve-
ritate et patrum traditionibus
occubuiſſet · Contra vero ſacri-
legos nepharios atqꝫ homini-
bus odibiles qui ſacro et opti-
mo ſacerdotiꝭ manus iniecissent
poſtremo inter ſacraſ reliquias
aromatibus conditum Iohan
nis caput obtinuere · Per ideꝫ
tempus caſtellum purgellinum
in quo paruuꝫ Sigiſmūdi erat
preſidium · et quo multi pragen
ſes recte fidei cultores · cū liberꝭ

ꝛ vxorib⁹ cōfugerant· per in cu
riam arſit: qui ſuperfuerūt incē
dio·pelzinā ſe ꝓtulere· ¶ Hijs
actis nonnulli bohemoꝝ regu-
li·ꝛ conſulatus prageñ·legatos
ad vitolduꝫ Lutuanie ducē mi
ſere·eūqꝫ ſibi regem aſciuerūt:
aduerſante Ziſcha·eiuſqꝫ factiō
ne·qui liberis hominibus regē
habenduꝫ eſſe negabat·et eum
potiſſime qui gentiuꝫ ritu viue-
ret· Vitoldus Sigiſmundum
corbutū·cum duobus milibus
equituꝫ in bohemiaꝫ miſit·Qui
apud pragenſes magnis excep
tus honoribus·ciuitatem breui
ad melioreꝫ formaꝫ redegit: no
bilibus·et qui quiete viuere vel
lent·blandus atqꝫ amic⁹·in inſi
dioſos ꝛ facinoroſos aſperrim⁹
vindex· In huius aduentu mu
nitiſſimum caſtellum in monte
ſituꝫ obpugnare placuit·quod
lapideꝫ caroli vocant· Hic Si-
giſmundus·iiij·centurias mili-
tum preſidio liquerat· Caſtra
tribus locis poſita ſūt· obſidio
ſex ducta mēſib⁹: neqꝫ die neqꝫ
noctu omiſſa oppūgnatiō·quiqꝫ
baliſte maiores ingentia ſaxa ꝑ
omnes horas itra menia iacta-
uerunt· vaſa circiter duo milia
cadaueribus ꝛ humano excre-
mento plena in omnes emiſſa·
tantum miſeris obſeſſis fetoreꝫ
attulere: vt omnib⁹ infectis dē-
tes aut deciderent aut nutarēt·
Tollerauerunt tamen forti ani
mo·ꝛ in hyemē vſqꝫ protraxere
certamen: accepto claꝫ ex praga
medicamento quo dentes con-
tineri poſſent· Fons erat extra
menia in medio prerupte rupiſ
vnde aquaꝫ opidani neceſſariā
hauriebant: ꝛ turris deſuꝑ ve-
tuſta·qua tuerentur aquantes
Hanc pragenſes diruere machi
nis conabantur· Fama ē in po
teſtatem obſeſſoꝝ primarium
quendam inter pragenſeꝫ ciuē
caſu factuꝫ·eumqꝫ in turris cul
mine deligatuꝫ·dato per irriſio
nem in manu flabello·quo lapi
des baliſta miſſos q̄ſi muſcas
abigeret·parſuros quippe con-
ciui ſuo prageñ·arbitrabantur
Illos nulla miſericordia flexos
ſaxa ingentia q̄plurima proie-
ciſſe: homineꝫ vero cum dieꝫ in
tegram intactus perſeueraſſet·
hoſtiuꝫ magis miſc̄dia·q̄ ciuiū
ſuorum humanitate ſeruatum·
Interea Fredericū brandebur
genſeꝫ principē· magnis copijs
bohemiaꝫ ingreſſum· longe la
teqꝫ predas agenteꝫ· pragenſes
ab obſidione diſcedere compu
liſſe: Vitoldū vero· rogatu vla-
diſlai polonie regis· qui cum ſi
giſmundo ceſare in finibus hū-
garie conuenerat·patruelem ſu
um corbutū ex bohemia reuo-
caſſe· ¶ Putauit ea re Sigiſmū
dus hereticos externis auxilijs
deſtitutos·mox imperata factu
ros·Sed longe deceptus·Naꝫ

illi magis ac magis inſoleſcen-
tes. ſubactis intra regni fines ca-
tholice fidei cultoribus. exerci-
tum extra bohemiā duxere. vici
nas longe gentes ppłati. Ferūt
Ziſchā in auſtriā profectuꝫ. cū
agreſtes armenta queqꝫ naui-
bus in inſulā danubij tranſpor-
taſſent. vitulos. ſueſqꝫ nōnullos
per negligentiaꝫ in villis dimiſ-
ſos. ad ripā fluminis tādiu de-
uerberaſſe. donec pecus inſulā
depaſcens. mugituꝫ. grūnitūqꝫ
audiens. deſiderio ſimil' animā
tis fluuiū trāſnatauit: eoqꝫ mo-
do magnā predā abactaꝫ. Per
idem tempus Sigiſmund⁹ im-
perator Alberto duci auſtrie ge
nero ſuo morauiā. ne defenſore
careret. dono dedit: q̄uis iā ple
riqꝫ illius prouincie ꝓceres. ad
huſſitaruꝫ inſaniam defeciſſent
¶ Eo quoqꝫ tp̄e Eric⁹ rex da-
cie. ⁊ infans petr⁹ regis portu-
gallie familiaris. Germanus ia
cobi Cardinalis Sancti Euſta
chij excellentis ⁊ clariſſimi viri.
imp̄atoreꝫ accedētes: ambo rei
militaris peritiſſimi. exercitum
eius ⁊ copijs ⁊ auxilijs auxere
Ob quam rē caſtra ad Iutem-
burgā morauie opiduꝫ. huſſita
rum peſte infectū. ſtatim poſita
obſidio tribus menſibus eo lo-
co ducta. Eques apud pragen-
ſes cognomēto aqua ſatis epu-
lētus fuit. ⁊ inter ſuos ciues au
ctoritate preditus. Is ſororis fi
lium nomine procopiū cū ſobo
le careret. i ſuū adoptauit. eūqꝫ
grandiuſculū. ad Galliam. Hi-
ſpaniā. Italiam. deniqꝫ hieroſo
limā. ſecum adduxit: reuerſus
in preſbyterū ordinari curauit.
Qui ſurgente in patria huſſita-
rum nouitate Ziſche adheſit.
⁊ cū eſſet robuſtus ⁊ manu ꝓm-
tus. nulliuſqꝫ fugax labor'. ma-
gno loco apud eum habitus. ꝑ
mos duxit ordines: malus
malo optiſſimus. Hic eſt ille ꝓ-
copius. qui poſtea ob res fortit'
geſtas magni cognomen obti-
nuit. Huic ꝓuincia morauie cō-
miſſa eſt: ⁊ Iutemburgenſium
defenſio. Qui non praua mili-
tum manu accepta. inuitis obſi
dentibus. cōmeatum in obſeſſū
oppiduꝫ importauit: Irritamqꝫ
Sigiſmundo fecit obſidionem
¶ Dederat imp̄ator Marchio
nibus miſnenſibus. pontem. ⁊
auſcaꝫ. ſuper albim fluuium: vt
eas ciuitates preſidio tuerent'.
Obſederunt auſcam Ziſcha ſi-
mul cum pragenſibus. Frederi
cus Marchio Miſnenſ. pater
eoꝝ q̄ modo prouinciaꝫ regūt.
⁊ frater eius Lantgrauius thu
ringie. collecto ex ſaxonia. thu-
ringia. miſna. ⁊ vtraqꝫ luſacia.
milite: obſeſſis auxiliū ferre ſta-
tuerunt. Cōmiſſum eſt añ vrbē
prelium. incerta diu victoria pe
pendit. cum fortiſſimi vtriqꝫ ca
derent: ⁊ nunc illi. nūc iſti victi

victoreſq; viderentur. Ad extre
mũ ceca cecuz ſecuta. penes he-
reticos fuit. Burggrauij miſnē
ſes τ chirpogenſes. et comites
glicēſes. multiq; nobiles in eo
prelio ceciderunt. Ex quib⁹ ple
riq; piectis armis. flexis genib⁹
fruſtra ſupplice 3 vitaz pecierũt.
Nouem milia ea pugna ex fide
libus ceſa: auſcha capta. τ fun-
ditus deleta Elatus ea victo
ria Ziſcha. inſolentius in dies
agere. eccleſias paſſim delere ſi
q̃ reſtabant. ſacerdotes qui mo
re maioꝝ ſacra pagerent crude
liter pſequi. nobilibus infenſuſ
eſſe. ciuitatib⁹ grauia impera-
re tributa: pragenſium q̃ detrec
tarant eius impiuz. vicos τ vil-
las incendere. Ob q̃s res pra-
genſes baronum auxilio freti.
aduerſus eũ copias eduxere Il
le cum ſe armis imparem anim
aduteret. ad albim vſq; profu-
git. eratq; pene ꝯprehenſus: ni-
ſi pater Georgij eius. qui nunc
regno potit. poggiebraciũ oppi
dum tranſitũ ſibi pbuiſſet. Nec
ſic ſua res tuta facta eſt. Fuckt τ
hoſtibuſ alio loco pontes p q̃s
albim tranſmiſeruut: ſed pragē
ſes fugientis vltimũ agmen in-
ſectati. cõplures thaboritas ne-
cauere. Peruentũ eſt deniq; ad
montes. Vbi ziſcha vallē igreſ-
ſus. cum loci anguſtias eas cē
noſſet. in qb⁹ explicare hoſtes
ſuas acies minime poſſent. ſta-
re ſignifeꝝ iuſſit. Exin ꝯmilito
nes pro tpe hortatus. pugne co
piam fecit. Certamen atrox cõ-
miſſum: victor ziſcha tria milia
pragenſium cecidit: reliq̃s in fu
gam ꝟtit. Nec moratus. cuthnã
a pragenſib⁹ inſtauratã. iterum
vi cepit. atq; incendit: et q̃ pra-
genſes inerant eodez igne aſſũ
pſit. Mox ſucceſſu rerum tu
mens. infeſtis ſignis pragaz pe-
cijt: τ ad ſagitte iactũ caſtrame
tatus obſidere vrbē cepit. Erãt
τ in ciuitate τ in exercitu pluri-
mi. qui h diſſidium deteſtaban
tur: τ alij ziſcham alij pragēſes
accuſabãt. In caſtris quoq; tu-
multuatũ eſt. dicente milite. in-
digne eſſe eam vrbē armis pmi
q̃ caput regni eſſet. neq; de reli
gione ſecũ diſſentiret: caſuram
breui bohemoꝝ potentiaz. ſi ſe
hoſtes diuiſos norint. Materiã
belli ſatis magnam a romano
impatore pberi: ſtultũ eſſe ꝯſili-
um in ſe arma ꝟtiſſe. Accepit zi
ſcha q̃ vulgo dicebant: τ aduo
catã in ꝯcionem mltitudinem.
vas vinariũ qd forte aderat cõ
ſcēdens. nolite inq̇t amari ſup
me fieri frēs. τ hoiez accuſare q̃
vob ſalutē peperit. Recētes vi-
ctorie ſunt. quas me duce conſe
cuti eſtis: nunq̃ ego in aliquez
locum vos duxi. vnde victores
non rediretis. Vos clari. vos
diuites. ego veſtri cauſa lumen
amiſi. τ iaz in tenebris ago: nil

michi ex tot bellis feliciter actis niſi nomen inane ſupereſt. Uobis pugnaui. vobis vici. nec laboris penitet. Nec mihi cecitas dura: niſi q rei noſtre priore ex more conſulere nequeo. Nec ego prageſes mei cauſa pſequor ipſi veſtrū ſanguinez. non meuz ſitiunt. Parū eis fuerit me iam z vtroq caſſuz lumine perdidiſſe: veſtras illi manus timent. et fortes in periculis animos Aut vos certe. aut illos perire oportet: qui dum mihi parant inſidias. vr̄as animas expetunt. Domeſtica nob arma timenda magis q̄ externa: ciuiles auferre ſeditiones oportet. Pragam prius expugnabimus. ſediciosoſq ciues exterminare licebit. q̄ Sigiſmundo diuiſionis noſtre nūcius afferri poſſit. Cum paucis eiuſdez animi. tu ciuis imperatorem expectabim⁹: q̄ ſi nobiſcuz dubij pragenſes in caſtris militent Uerū ne me amplius accuſetis. liberam vobis conſulēdi facio poteſtatez. Si libet pragēſibus pacem dare. non abnuo: inſidie modo abſint. Si belluz decernitis: preſto aſſuz. In vtrāuis ptez declinaueritis: Ziſcha veſtri conſilij adiutor erit. Hijs dictis. mutati militū animi. bellum ꝯcreuere. multitudo arma capere. feſtinare. muros adire. prouocare hoſtem: pro porti vrbis pugnam ciere. egredientes ciues in vrbez repellere. Ziſcha ad oppugnationem vrbis cuncta parare.

De iohanne Rochezana pſbytero heretico.

Capitulum. XLV.

Oppidum eſt pragenſis eccleſie. nō longe a pelzina: cui Rochezana ē nomē. Ex hoc loco puer obſcuris parentibus. cenſuq tenuiſſimo natus Johannes nomine. pragam venit: mendicatuq victū querens. grāmaticam z dyaleticaz didicit. Cum adoleuiſſet nobilis cuiuſdaz pueri pedagogus factus eſt: z cum valeret ingenio linguaq promptus eſſz. in collegio pauperū recept⁹. auditor iacobelli fuit. Poſtremo p̄ſbyter ordinatus. predicare verbū dei pragenſibus cepit. ex oppido vnde ortum habuit. rochezane. cognomen ducens. Et iaz nomine et auctoritate valebat: cum Ziſcha pragaz obſideret. Exijt ergo cōſencientibus ciuibus: z in caſtra profect⁹ ciuitati ziſcham conciliauit.

De morte Johannis Ziſche.

Capitulū. XLVI.

Sigiſmūd⁹ āt vbi ziſche cuncta ex ſnīa cedere animaduītit z iā illū eē vnū exq̄ res

bohemie penderent· clā ſibi euz
conciliare temptauit: guberna-
tionē totius regni milicie qꝫ du
catum · ⁊ ingens auri pondus
quotannis promittens · ſi ſe re-
gē nominaret · ⁊ in verba ſua ci
uitates iurare cogeret · Magnā
profecto regie maieſtatis igno-
miniā · ⁊ imꝑialis glorie dedecꝰ
atqꝫ infamiā reipublice chriſtia
ne ſempiternam · Sigiſmundū
pluribꝰ annis ꝓuectum · ex im-
peratoribꝰ natū · ⁊ ipſum imꝑa-
torem cuius nomē ytalia · Gal-
lia · Germania · ⁊ oīs europa
venerata eſt · quē barbare natō
nes timuerūt · ſupplicez vidit no
ſtra etas homini haut ex paren
tibꝰ admodū nobilibus nato ·
ſeni · ceco · heretico · ſacrilego · ⁊ i
omne ſcelus audaci · pecuniam
⁊ ſummos honores offerre : vt
ſuarū eſſe partium dignaretur ·
Sed auertit diuina pietas eam
peſtem : ⁊ tm̄ malum · e medio
chriſtianoꝝ eripuit · Naz ziſcha
cōditionibus annuens · dū con
uenta cōpleturꝰ Sigiſmunduz
petit · inter eundem apud caſtel
lum Priſcouiaz · diuinitꝰ vt par
eſt credere peſte tactus · expira-
uit : monſtrum deteſtabileq · cru-
dele · horrendū · importunū · qđ
poſtqꝫ manus humana confice
re non valuit · digitus dei extin
xit · Ferunt illuz cum egrotaret
interrogatuz · quonā loco mor
tuus ſepeliri vellet · iuſſiſſe cada
ueri ſuo pellē adimi · carnes vo
lucribꝰ ac feris obiectari · ex pel
le timpanū fieri · eoqꝫ duce bella
geri : arrepturam fugaz hoſtes ·
qꝫ primum eiꝰ timpani ſonitum
audierint · Thaborenſes · qui re
liquas picturas abhominātur ·
Ziſche tantūmodo · ⁊ angeli cu
iuſpiā calicē manu tentis · effigi
em ſupra portaz vrbis pinxere :
eiqꝫ ſacra quotannis agunt ·

De orphanis hereticis q̄ ſe poſt
mortē Ziſche ſeꝑauerunt a tha
boritis · ¶ Capitulū · XLVII ·

Ziſcha mortuo ingens
meror inuaſit exercitū :
trepidari · lamētari mi-
lites · accuſare fortunā · que du-
cem inuictū · morti vincendū de
derit · Nec mora due factiones
exorte Altera procopiū magnū
quē raſum vocauere · cuiuſqꝫ ſu
pra meminimꝰ · ſibi ducem pre-
fecit · Altera nullū inueniri poſ-
ſe dictitans · q̄ iure ziſche ſucce-
deret · ſelectis paucis q̄ cōmuni
ꝯcilio bellū adminiſtrarent · ſe-
ſe orphanos appellauere : int̄ q̄s
pocior habitus eſt procopiꝰ · co-
gnomento minor · Atqꝫ ita tha-
borite ī duos exercitꝰ diuiſi · alij
vetus nomen retinuere : alijs or
phanoꝝ vt diximꝰ · ob mortē du
cis · inditū nomen · Qui ⁊ ſi ali-
quando inter ſe diſſentirēt : vbi
tamen extrinſecus vis ingruit ·

iunctis viribꝰ in vnis caſtris ſeſe defenderunt. Muro circūdatas vrbes niſi neceſſarioꝝ emendoꝝ gratia raro ingredi: cum liberis ⁊ vxoribus in caſtris vitā agere. Curros ꝙplurimos habere: hijs pro vallo vti. Procedentes ad pūgnā. duo ex his cornua facere: in medio peditatum claudere. ale equitū ext munitiones ꝓpe adeſſe. Vbi ꝯgredi tempus viſū. aurige qui cornua ducerent ad imperatoris ſignū. cōprehenſa ſenſim qua voluerunt hoſtiū parte. ordines q̄drigaꝝ cōtrahere: intercepti hoſtes quibꝰ ſui ſubuenire nō poſſent. partim gladio a peditatu. ꝑtim miſſibꝰ ab hijs q̄ erant in carris viri ac mulieribus necari. Equitatus extra munimēta depūgnare. quē ſi forte quis oppreſſiſſet fugientē mox apti currus excipere: indeꝗ velut ex ciuitate menibꝰ cīcta defēdi eoꝗ modo victorias ꝙplurimas cōſequi. cum eam pūgnandi periciā vicine gentes ignorarent. et ager ille ſeptentrionalis late patens. ad explicandas bigarum q̄drigarūue ordīes ꝑ ydoneus haberet.

Egrediebant̄ duo exercitus. alter Sleſiam alt̄ morauiam ꝓ̄labatur: vicinaſꝗ regiones aſſiduis incurſionibus infeſtabant. Theutones ꝑ circuitum habitantes. alios philiſteos. alios ydumeos. moabitaſꝗ vocabāt: bohemiā terrā promiſſionis eſſe dicebāt. Cūꝗ in proximam prouinciam exiſſent. prius cum preda depopulatis agris reuertebant̄: ꝙ hoſtis cognouiſſet aduentū. Erat ⁊ tercius exercitus. quem fratꝝ orebitarum appellari diximus. Huic auctor fuit bedricus preſbiter ſtamicenſis. natione morauus: qui bellis aſſiduis Sleſiā affectauit. Hic etiā hodie viuit: ⁊ vrbem coloniā appellatā poſſidet. Qui ſpreta religione chriſtiana. calcataꝗ pontificio iure vxorem publice duxit. ⁊ illa mortua alterā ex polonia ſuperduxit: ex qua filios ſue neqcie ſectatores ſuſtulit. Cum obſiderent Suetlā oppidū in auſtria. thaborite ſimul ⁊ orphani duabꝰ noctibꝰ ⁊ vna die abſꝗ intermiſſione menia expugnauere: ſuper veniente autē alberto eius terre principe cum exercitu. vt auxilium oppidanis afferret. pugnatū eſt quatuor ferme horis nutante hinc aut illic victoria. Ceciderunt ex vtraꝗ parte primi bellatores. Poſtremo ita diſceſſum eſt. vt currꝰ ſuos thaborite amitterent. Albertus caſtris exutus abiret: quod negligentia ruperti valenſis factū credidere. qui tū ductor exercitus fuit. Redijt tamen paulopoſt procopius raſus. ⁊ opidum retiū in auſtria celebri obſ

dione cinxit. Pragenſes eius ſi
gna ſecuti: et Boboſlaus cing
neus. cuius ſupra meminimus
qui eo loco ſagitta confoſſus in
terijt. Retium vi captum. direp
tum. atqꝫ exuſtum: in quo mul
ti mortales periere burchgraui
us Madeburgenſis. loci domi
nus. captus. et pragam ductus:
in carcere diem obijt. Hijs ge
ſtis. vocati ab imperatore bohe
morum principes: ad eum vſqꝫ
poſonium profecti ſunt. Id op
pidum hungarie. in finibus au
ſtrie. atqꝫ in ripa danubij ſitum
Neqꝫ ingreſſi menia: in tento
rijs e regione vrb̄ mā ſere Egreſ
ſus ad eos Sigiſmundus. mul
ta de iure ſuo locutus. paternū
atqꝫ auitū regnum repetere. ſi
qua eſſent que prouincialium
mentes ab ſeſe alienarēt ea ab
laturum: bohemis ex quibꝰ na
tus eſſet. pacificum. benignūqꝫ
regem futurum. Illi ſe armis ab
eo ſine cauſa impetitos dicere.
ciues ſuos in Conſtantia cōtra
publicam fidem exuſtos. inau
ditos bohemie primores tanqꝫ
hereticos a Romana eccl'ia dā
natos: regnum ſacris contume
lioſe interdictum: non eſſe tam
exiguam bohemorum potentiā.
que ſuo nequeat honori conſu
lere. Reſponſum a Sigiſmun
do benigne datum ad obiecta:
oblatumqꝫ generale concilium
in quo ſuam innocentiam bohe
mi oſtendere poſſent. ſi ſe vniū
ſalis eccleſie iudicio ſubmittere
vellent.

De expeditione in Bohemiam: contra hereticos et rebelles per Martinum papam quintum inſtituta Et de infelici pugna contra eoſdem.

Capitulum XLVIII.

At martinus pontifex
maximus vbi armatā
hereſim creſcere in di
es animaduertit ſ priuſqꝫ peſtis
am plius inualeceret. cardina
lem vintonienſem natione āge
licum regia ſtirpe natum. in ger
maniam proficiſci iuſſit: qui cō
tra bohemicam labem vicinas
gentes in arma concieret. cui et
imperator adiumento fuit. In
ſtituti ſunt tres exercitꝰ. Saxo
nie duces. et quas vocant ſtag
nales ciuitates. in primo milita
uere. ſecundum ex franconibꝰ
conſtitutum. Marchio Brāde
burgenſis ductabat: Tertio p̄
fuit Ottho Threuerenſis archi
epiſcopus. quem renenſes ſecuti
ſunt. Baioarij quoqꝫ et ciuita
tes Sueuorum imp̄iales. Ingreſſi
bohemiam tribus locis: poſtqꝫ
ſiluam penetrauere iūcti ſimul
ante miſſam caſtrametati ſunt.

Hanc vrbem prichicho elenotē ſis · int̃ hereticos ꝗtuz doctior ac facundior · tm̄ crudelitate ac pſidia nequior · precedēti nocte ex fidelium manibus eripuerat Erat igit̃ ꝯſilium exercitus · hāc vrbem prius recupare: q̄z vltra procederent · Sed cum heretici collecto raptim milite in eos ꝑperare nunciarent̃ · nō viſuz hoſtem fugerūt: thacouiamq̄ꝫ petentes · inſtrumenta bellica cum preda ibi dimiſerunt · Nondū cardinalis in exercitu fuerat · ſꝫ ad thacouiā fugientibus occurrens · admiratus eſt tot du cum tot fortium virorum pauidaz fedamq̄ꝫ fugam: magis p̄cib⁹ vt redirent in hoſtem · omni ex pte debiliorem hortat̃ · Qđ cū fruſtra nitereẗ · ⁊ ip̄e turpis fuge comes effectus · Vix ſiluaz ingreſſi erant: cū ſupuenientes bohemi poſtremū agmen laceſſere ceperunt · Facta eſt ꝯfuſior ac pauidior fuga: nec prius theutōes fugere · q̄z bohemi pſequi deſtiterunt · Hoſtes · impedimētis direptis · thacouiā expugnantes · machinisq̄ꝫ bellicis potiti ſunt · Exin miſnam ꝓfati · cum p frāconiam redirent · ne bābergeñ · agꝝ norinbergēſemq̄ꝫ vaſtarēt · pecunia placati: diuitem exercitum reducere · Sigiſmund⁹ hijs cognitis · norenburgam ꝓfectus · noua principum auxilia compat · Martinus ꝙ pontifex maximus julianum cardina'eꝫ Sancti angeli · lr̄is ac moribus excellentez · cum ea legatione in theutoniam mittit · vt bohemis bellū inferat: ⁊ aduemente tempore in Baſilieſi concilio qđ ꝑpe diē futuꝝ erat · noīe apoſtolico pſideat · Is germaniā ingreſſus · mox norinburgā ad Sigiſmunduz ſe ꝯfert · q̄ in loco pfrequentes germanoꝝ reguli ꝯuenerāt · Decreta ē noua in bohemos expedicio · ad vij · kalenđ · Julij · dux belli Frederic⁹ marchio Brandeburgeñ declaratus: q̄ cardinalem ſequereẗ · Ingreſſus ē bohemiā · p viaz q̄ ducit ad teplaz · In ea expeditione Albert⁹ ⁊ xp̄oferus baioarie · ⁊ Fredericus ſaxonie duces fuere · Johannes ⁊ albert⁹ brandeburgenſes p̄ncipes · cū pr̄e quē penes belli ſumma erat · Herbipoleñ Babenbergeñ Eiſtetēſis epi Societas Sueuoꝝ quā ſancti georgij vocāt · ⁊ impialiū ciuitatū · Maguntin⁹ · Treuerēſis ⁊ colonieñ antiſtites · auxilia miſerunt: ⁊ cū hijs ꝓuinciarum ſuaꝝ p̄mores · ſupra q̄draginta milia equitū fuiſſe tradūtur · Peditū minor erat numer⁹ Nā germani patentib⁹ freti cāpis · equeſtres plerūq̄ꝫ pugnas agitant Promiſerat ⁊ renatus Lothoringie principes · in eam expeditionē ſeſe ventuꝝ Sꝫ domeſtico bello implicat⁹ · dum co

mitē videmontenſem oppugna-
re nititur: neqꝫ promiſſo ſatis fi-
eri poteſt. neqꝫ comes palatin⁹
rheni. qui videmontenſi opem
tulit. aduerſus bohemos ire p-
mittitur. Cardinalis dū eos op
peritur ad kalendas vſqꝫ augu
ſti profectionem ſuſpendit. Alb-
tus interea ex auſtria ducēs cū
ad dictum diem adeſſe cardina
lem minime intelligeret. impar
bohemice potētie retroceſſit.
Ingreſſus deinde cardinalis.
numeroſum exercitum ductans
multas hereticorum villas incē
dit. opidaqꝫ diripuit: in quibuſ
nō auaritia tantum. verum cru
delitas etiam militum graſſata
eſt. qui mares cum feminis ob-
uios. ſenes pueroſqꝫ. paſſim ne
cauere. In extremis tamen re-
gni partibus ea calamitas deſe
uit: cum duces copiaruꝫ interio
ra petere formidarent. Bohe-
mi qui iam pridem hoſtem affu
turum acceperant expeditas in
armiſ legiones coegerāt: et vbi
fidelium domicilia reperiebant
ea ferro atqꝫ igne vaſtabāt. In-
ter que Stiluergium opidum
ab orphanis expugnatuꝫ ac di-
reptum. puberes ad vnum ne-
cati. Interea ſiue proditio in ex
ercitu fidelium fuit. quod pluri-
mi putauere. ſiue inaniſ ſua ſpō
te mentes hominum pauor in-
uaſit. totis caſtris trepidatū eſt
et priuſqꝫ hoſtis vllus i ꝯſpectu
daretur. fediſſima cepta fuga.
Mirari Julianus vnde hic ti-
mor. que ratio tantum exercitū
fugere ſuaderet. ambire duces.
hortari. arma expedirent. acieꝫ
inſtituerent: forti animo hoſtem
expectarent. Non de regni glo-
ria aut agrorum poſſeſſione cer
tari: de vita. de religione. de xp̄i
honore. de animaruꝫ ſalute bel
lum geri. Turpe germanis eſſe
quorum nobilitatem virtutēqꝫ
totus orb celebraret. ex p̄lio fu
gere mori ſati⁹. q̄ꝫ hoſti nō dū vi
ſo cedere. Neqꝫ ſecure intra me
nia habitare poſſe: q̄ cāpos ho-
ſti relinq̄ret: arma viros nō mu
ros tegere. Niſi gladijs mō lib
tatē ſuā tueanꝫ. aut caſuros bre
ui hoſtili ferro. aut ſuitutē mor-
te miſeriorē laturos. Sꝫ fruſtra
apd eos cohortatio fuit: q̄s pu-
dorē met⁹ euicerat. Ablata ſunt
raptim ſigna: ⁊ tanq̄ꝫ null⁹ eſſet
in exercitu ductor. tumltuoſe q̄ſ
qꝫ nō expectato iperio. non ſal-
uato comite. mlti etiā p̄iectis ar
mis nō alit q̄ꝫ ſi hoſtis a tergo
inſtaret. rapido curſu fugā ma-
turauere. Quib⁹ ⁊ cardinal' in-
uitus ſeſe comitē dedit. Hoſtis
paulopoſt ex metu alieno fact⁹
audax affuit: ipedimētiſqꝫ oīb⁹
q̄b⁹ p ſiluā nō erat facil' exit⁹. et
ingēti p̄da potit⁹ ē. Albert⁹ ta-
mē cū accepiſſet itraſſe bohemi-
am cardinaleꝫ. ⁊ ip̄e iteꝝ ex au-
ſtria coactiſ copijs in hereticos

duxit: prezorouiamq3 munituz
opidum oppugnare adorſus eſt
Sed fuga cardinal' ꝯgnita · ab
incepto deſtitit: et per morauiam
que nondum ei parebat infeſta
ſigna circūferens · ſupra quingē
tas villas ferro atq3 igne dele
uit · Opida multa vi cepit atq3
diripuit: mortalium maximam
cedem fecit · Adeoq3 gentem il
lam afflixit · vt iugum eius acci
piens · parere ſibi ea lege promi
ſerit: vt circa religionez id ſequi
teneretur · quod Baſilienſe con
cilium decerneret ·

**De Inchoatiōe Baſileñ conſi
lij · Et vocatōe bohemoꝝ ad ip
ſum Cōſilium · vt fidei ſue ratio
nem redderent · Ca · XLIX ·**

Exactus ex bohemia le
gatus baſileam ſe con
tulit: ibiq3 conciliuz ce
lebrauit · Sigiſmundus qui per
tempus expeditōnis norenber
ge ſe ꝯtinuerat · ad coronaz impe
rij Rome ſuſcipiēdā iter ingreſ
ſus · primoribus regni bohemie
lr̄as dedit: in quis ſcriptuz erat
ſe natione bohemū · nulli genti
magis ꝙ ſue affectum · Romaz
nō aliā ob cauſam petere · ꝙ co
rone ſuſcipiende grā · Id deco
rum bohemoꝝ genti accedere:
cui⁹ honeſtāde ſibi maxima ſem
per cura fuerit · Ceptum eſſe iaz
ſua opera baſilee conciliū · hor
tari eos qui ſe audiri de religio
ne cuperēt eo ꝓficiſci · nec plus
ſapere vellēt · ꝙ mat' eccleſia ca
tholica · audituꝝ benigne ꝯuen
tum rationes eorum · tm̄ operaz
dent · vt cum ſynodo de religio
ne conueniant: ſibiq3 redeunti
paratum regnum reſeruēt: Ne
q3 eñ arbitrari ſe bohemos ei⁹
imperium fugere · cuius pat: fra
ter · au⁹ · apd eos regnauerit: Nec
ſe alia lege regnaturum: ꝙ cete
ri xp̄iani reges · Scripſit et ipſa
Baſilieñ ſynodus bohemis · vt
legatos mitterent qui fidei ſue
rationem oſtenderent: ſecurita
tem itineris · et dicendi que vel
lent libertatē ꝓmittens · Fuerūt
inter bohemos due ſentētie Or
phāi et thaborite · et plebeſ ferme
omnes · eundum eſſe negabant
Johannis et Iheronimi exem
plum in medium afferētes · qui
conſtantiam ad ſynodum pro
fecti · ſub fide Sigiſmundi · pub
lice ꝯbuſti fuiſſēt · Nobilitas vo
Mainardū ſecuta principē no
ue domus virum cordatū et in
genio dextro · petendum eſſe cō
cilium prorſus aiebat: nec tolle
randos videri qui nouas pere
grina ſue de fide ſētētias · nouū
q3 ritum religionis inueniſſent
niſi dictorum factorūq3 rationē
vniūſali eccl'ie redderent et que
vulgo inculcauerant · coram do
ctis deferrent · Vicit hec ſenten
tia: legatio ccc · equitum baſile·

am miſſa. Cuius principes fue-
re. wilhelm⁹ coſta. non tã eque-
ſtri dignitate ꝙ eccleſiarum di-
reptione inſignis. Procopius
cognomento raſus. idẽ magn⁹
multis victorijs magniſqꝫ ſcele-
ribus nobilitatus. Johãnes ro
chezana pſeudo pragenſium a-
poſtol⁹. Nicolaus galecus ta-
boritarum ſacerdos. et Petrus
anglicus patria profugus. ac ſo
lis elenchis in diſputatione cõ-
fidens. Effuſus extra menia vr-
ban⁹ popul⁹. ex ſynodo quoqꝫ
ꝯplures. aduentum fortiſſime
gentis pro portis expectauere.
Alij frequentes in plateas qua
tranſitus eſſet conuenire: Ma-
trone pueri puelle feneſtras at-
qꝫ tecta complere. Alij hũc alij
illum digito deſignare. peregri
nos habitus. non viſa pri⁹ veſti
menta mirari. horribiles homi-
num facies. truces notare ocu-
los. nõ eſſe alienuz dicere ab ea
hominũ ſpecie facta. que fama
ꝑdiderat. In vnũ tamẽ cuncti
ꝓpriũ defigere lumia. illũ eẽ q̃
totiens fideliuz fudiſſet exercit⁹
q̃ tot opida ſubũtiſſz. tot homi-
nũ milia neci dediſſz. quẽ ſui pa
riter atqꝫ hoſtes metuerent: in-
uictum ducẽ. audacẽ. intrepidũ
neqꝫ labore. neqꝫ timore ſupe-
randum.

Oratio Juliani Cardinal'. ad
bohemoꝝ legatos. Reſpõſiua
qꝫ eorũdẽ. Cap. L.

Exceptos bohemorũ le-
gatos hoſpitalit'. poſtri
die in cõciõe accerſitos
Julian⁹ Cardial' benigne allo-
cut⁹ ⁊ lõga ⁊ luculenta oratõne
que ad huc extat. ad ea que pa-
cis et vnionis eſſent cohortatus
ẽ: eccleſiã xp̃i ſaluatoris ſpõſam
omniũ fideliũ matrẽ eẽ dictitãs
claues ligãdi atqꝫ ſoluẽdi habẽ
re. cãdidã ſine ruga ſine macu-
la. in his que neceſſaria ad eter
nã vitã eſſe credũtur errare nõ
poſſe. Qui eã cõtẽpſerit. alienũ
ꝓphanũ ⁊ q̃ſi ethnicũ. publica-
nũqꝫ cẽſendũ: eam nuſq̃ meli⁹
ꝙ in generali cõcilio repñtari
Statuta cõcilioꝝ eccleſie placi-
ta exiſtimari. cõcilijs nõ minus
ꝙ euangelijs credi oportere: q̃-
rũ auctoritate ⁊ ipa ſacraꝝ lr̃aꝝ
eloq̃a precepta ſunt. Bohemos
q̃ ſe filios eccleſie dicerẽt. voces
matris audire debere. que filio
rũ obliuiſci nõ põt: eos iã ꝓdez
ſeorſum a matre vixiſſe. neqꝫ id
nouũ eẽ. Cõplures aliquando
fuiſſe. q̃ matrez reliq̃re: redijſſe
tamẽ qui ſalutem optauẽre. Re
gnante diluuio omnes periſſe
qui extra archam remãſere: do-
minicuz agnum in vnis edibus
comedenduz: extra eccleſiaz nõ
inueniri ſalutẽ. Hãc eẽ cõcluſuz
ortũ. Signatũqꝫ fõtẽ: cui⁹ aq̃m
ſi q̃s biberit: nõ ſitiet ineternuz
Ex re ſua ſapuiſſe bohemos.

qui eius aque fluenta apud cō-
cilium requiſierint: matrēq; tā-
dem audire ſtatuerint. Faceſſe-
re iam odia debere. ponēda eē
arma. omnemq; belli materiaz
procul abiciendam. audituros
benigne patres quecunq; bohe
mi pro ſua cauſa dicere velit. tā-
tum parati animo ſint. ne bene
conſulta ſancte ſynodi conſilia
reſpuāt. quibus non bohemos
tantū. ſed omnes xp̄ifideles cō-
quieſcere oportet. ſi modo eter-
ne vite participes eſſe velit. Au-
dita eſt cardinalis oratio ſum-
mo patrum conſenſu. bohemi
pauca reſpōdere quibus par fa
cundia non eſſet. ſe neq; conci-
lia neq; eccleſiam contempſiſſe
aduerſus inauditos ſententiaz
cōſtātie latam. nihil de religiōe
xpiana dethrahere incorruptaz
apud ſe patrū auctoritatez ma-
nere. qd cunq; bohemi aſſerant
ſacris litteris atq; euāgelio con
firmari: veniſſent vt innocētiam
ſuam vniuerſali eccleſie patefa-
ciant. peterēq; publicā audienti
am in qua layci q̄q; adſint. Ne-
q; id negatū. Interrogati que
nam illa eſſent. in quib⁹ a Ro-
mana eccleſia diſſentirent: qua-
tuor articulos pp̄oſuere. De cō
munione diuīe euchariſtie: quā
ſub ſpecie panis. et vini ſummē-
dam his qui ſalui eſſe velint ne-
ceſſario affirmabant. De ciuili
dominio: quod clericis interdi-
ctum diuina lege dicebant. De
predicatione verbi dei: quam li
beram p̄miſſamq; paſſim omni
bus arbitrabant̄. De publicis
delictis. que nulla ratione tolle-
randa putabant: etiaz maioris
mali vitandi gratia. Naz q̄uis
plurima ſint que huſſitarū per-
fidia adū̄ſus catholice fidei ve-
ritatē aſtruere ac predicare nō
dubitat. coram concilio tamen.
doctorumq; patrum cetu. hec
tueri tantummodo poſſe arbi-
trati ſunt: eaq; regni nomīe di-
cta. Veruz cum legatus alia de
bohemis accepiſſe ſe affirmaret
que chriſtianas aures offende-
rent. inter que illud eſſet. q̄ reli-
giones mendicantium inuentū
eſſe dyabolicum predicarent: aſ
ſurgens procopius. neq; hoc fal
ſuz eſt inquit. Nā ſi neq; Moy
ſes. atq; ante eum patriarche.
neqz poſt eum prophete. neq;
in noua lege chriſtus dominus
neqz apoſtoli mendicātes inſti-
tuere. quis nō intelligit dyabo-
li tenebrarumqz opus eſſe? Ex
cepta eſt ingenti cachinno pro-
copij vox: legatus vero vt erat
manſuetiſſimis pater. argumē-
tationem indocti hominis pla-
cide diſſoluit. Neqz enim pro-
phetarum patriarcharūqz pla-
cita. & que xp̄s inſtituit. que ſan
xerūt apoſtoli. dumtaxat a deo
eſſe docuit. verū eccleſie quoqz
decreta que ſancto dirigēte ſpi-

ritu ducitur. opera dei eſſe mõſtrauit: Quiſ et aliunde mẽdicãtium vita ex euangelio ſumpta videri poſſit. Selegerunt bohemi quatuor magiſtros. qui ſuoſ articuloſ ex diuia lege ſumptos oſtenderent: qui eos confutarẽt ex cetu patrũ totidem aſſumpti viri preſtantes. et ad dicendum parati. Diſputatum eſt quinquaginta diebus: multa in vtranque partem adducta. Poſtremo cũ victa huſſitarum perfidia vinci nollet. ad tractatus ventum: tẽptatũ. ſi fortaſſe amice trahi poſſent. Miſſi et oratores ex concilio in bohemiam: viri doctiſſimi. et qui gentis verſutiam noſſent Multa cum bohemis agitata: nunc pacis ſpes facta. nunc belli metus.

De victoria bohemorum fidelium. et debellatione morteque procopij. ac aliorum hereticorum. Cap. LI.

Dum hec aguntur. thaborite et orphani Mainrado ceteriſque nobilibus infenſi eſſe ceperũt. eorũque ſuſpectas actiones habere: tãque conſilio auſcultarent. Neque vana opinio. Conuenere nanque ſepe inter ſe barones. errorem ſuum recognoſcere. miſeros ſe dicere: qui cum regis imperiũ abdicauerint. procopij iugum ferãt Illum dominum eſſe. illum pro ſua libidine prouintiam regere. vectigalia exigere. tributa imponere. delectum habere militum exercitum. quo velit ducere. rapere. ſpoliare. occidere. nullum pati qui ſuis conſilijs aduerſet nobiles iuxta. atque ignobiles. eius mancipia eſſe. Nullum hominũ genus infelitius eſſe bohemis. quos ſemper ĩ caſtris verſari oportet: eſtates atque hyemes ſub diuo agere. in duro iacere ſolo arma in omnes horas verſari: nunc ciuilibus bellis. nunc externis agitari. aut bellum geri. aut belli metum impendere. Excutiendum tandem crudelis tyranni iugum. neque ferendum: vt qui ceteras gentes armis vicerit procopio ſeruiant. Placet acerſire publice conuentum procerum et ciuitatum. in quo regni ſtatus reformet. In eo mainarduſ. ei regno bene eſſe dicit: in quo neque per ocium marceant homies neque per bellum atterent. Bohemos hactenus expertos fuiſſe quietis. attritum aſſiduis calamitatibus regnum: periturum breui niſi occurrat. Incultos iacere agros. homines atque armẽta ſẽſim deficere. id accidere qđ omnia ĩ poteſtate vnius ſita eſſent. qui ſine concilio procerum ciuitatumque: pro ſuo arbitrio rẽgerit. Illi ſalubre bellum eſſe: nã ſi paci locus ſit. imperium eius ſtatim caſurum. Deligendũ vnũ eſſe ex nobilitate ducem. cuius

poteſtas annua ſit· non nullos
q3 ei adiungendos· quorum cō
ſilio domi beloq3 rem publicā
adminiſtret· Ne vero vſurpare
ſibi barones imperium viderē
tur· ex media nobilitate aſſumē
dum ducem conſuluit· Itum ē
fauente conuentu in ſententiā
Mainardi Alſcio riſemburgeñ
antique nobilitatis homo· ſ3 te
nui cenſu· dux gentis declarat?
quem capitaneū vocauere· Ce
terum maieſtatis inſignia apō
eū fuere: auctoritas apō Mai
nardum extitit· Procopius
his cognitis· orphanos et tha
boritas in expeditionem ducēs·
ad vrbem pelzinam· quam fide
les incolebāt· caſtra ponit: atq3
vndecim continuis menſibus
pertinaci obſidione· crebriſq3
oppugnationibus vrget· Oppi
dani extrema omnia paſſi· ac iā
fame pereuntes· ad ſynodum
baſilienſem miſere oratum: ne
fidelem vrbem in manus hereti
corum peruenire ſinerent· Pa
tres· quibus non eſſet publicū
erarium· ex priuato argēto ſym
bolum dedere: auri octo milia
nūmum· Mainardo mittentes
qui collecto exercitu ſubueniret
obſeſſis· Per idem tempus· ea
pars prage que noua ciuitas ap
pellatur· ab orphanis impoſito
preſidio tenebatur: cuius prefe
ctus erat preſbiter lupus Roch
ezano infenſiſſim?· aduſus quē
predicando plebem incitabat·
Ille in veteri ciuitate· apud edē
ſancte marie ante letam curiam
inhabitabat: lupumq3 ſuis ipſe
ſermōibus probroſiſq3 maledi
ctis lacerabat· Ob quā rē cre
ſcentibus odijs· clauſerunt or
phani aditus veteris ciuitatis
in nouam: turreſq3 ligneas plu
rium tabulatorum erexere· qui
bus oppidanos in aduerſa ciui
tate miſſilibus infeſtarēt· Ea oc
caſione vſus alſcio· conuocata
nobilitate· nihil eſſe imperium
ſuum dicit· quod thaborite or
phaniq3 contempnant: regnū
mature periturū: niſi magiſtra
tibus pareāt· Rogat proceres
in mediū conſulāt· Placet om
nibus cum ea manu militū quā
Mainardus cōparauerat· pra
gam peti· Nec morati veterem
ciuitatem ingrediuntur: ligneaſ
turres amoueri· parereq3 om
nes alſcioni iubent· Negant or
phani ducem eſſe· quem neq3 ip
ſi· neq3 thaborite ſuſcepiſſent·
Fit tumultus: cōmittitur in vr
be prelium· Lupus vbi ſuos ce
dere animaduertit· pluresq3 ca
dere· ſalutē pedibus petijt· Diſ
iecte turres ciuitatis omnes: in
poteſtatē alſcionis facte· Pel
zinenſes re cognita· Procopio
e muris illudere· hortari ſuis ci
uibus opē ferat: alienos ne la
ceſſat· Stultum eſſe eū qui ſua
tueri nequeat: infeſtare aliena·

Niſi ſuopte ingenio ab obſidio
ne diſcedat·venturos breui pro
ceres qui nolentem cogant·Fi
cta ea Procopius credere: at
qȝ oppidanis ad ferendā fortiꝰ
obſidionem blandimenta obla
ta·At vbi certum nuncium de
geſtis pragenſibus accepit: ſo
luta mox obſidione·plenus ira
rum·cum omnibus copijs ver
ſus pragam iter dirigit·Prope
ranti cōmunes amici occurrunt
de pace inter eum et nobiles a
gunt: diuiſum inter eos regnū
ſtare non poſſe·Conſulendum
cōmuni quieti: neqȝ concordia
ſine viribus·neqȝ vires ſine cō
cordia ſufficere·Ciuitatibus eiꝰ
populi inexpugnabile munimē
tum eſſe·qui concordibus ani
mis arma tractaret·Lites ex ar
bitrio ducis componi poſſe: de
lectis ex vtraqȝ parte pari nūe
ro viris·quorum conſilio leges
pacis dicerentur·Procopiꝰ de
mum ita ſe pacem habituruȝ re
ſpondet·ſi noua praga ſibi reſti
tuatur·ſi munitiones deiecte re
ficiantur: ſi Pelzina eo in ſtatu
reponat·in quo fuerat ante diſ
ſolutam obſidionem·Nam cō
meatus iaȝ eo importati fuerāt
Nobiles vbi res factu difficili
mas peti vident·Procopiūqȝ
vincula·verbera·cedes·minari
cum alia via pax intueri nō poſ
ſet·armis decertare conſtituunt
Relicta itaqȝ ciuitate·cuius ma
ture animos non ignorabant:
obuiam hoſti pergunt·Uentuȝ
eſt ad locum inter brodam bo
hemicam et burim·quatuor mi
libus ⁊ quingentis paſſibus a
praga diſtanteȝ: in agris late pa
tentibus·Ibi currus cōtra cur
rus incurrunt: ⁊ ſublato clamo
re·alteri alteros cōtumelioſe cō
pellunt·Decreuerat Procopiꝰ
haut quaqȝ pugne copiam face
re: niſi ex occaſione prerogatiua
daretur·Erat ei animus recta
via pragam petere: vbi non du
bitabat nouam ciuitatē ſibi por
tas aperturam·At equitatꝰ no
bilium munitiones eius preter
greſſus·dum forte vltimam par
tem apertaȝ videt·raptiȝ ingre
ditur: cedemqȝ magnam facit·
Hoſtes improuiſo malo preuen
ti: quid agant neſciunt·Trepi
datur totis caſtris: inſolita res ter
rorem auget·Neqȝ enim intra
munitiones curruum·intraſſe
prius eqtes aliqñ viderant·Ce
duntur paſſim pedites: fit fuga
aperta ex altera pte mole qua
drigarum·Inſtant nobiles: ſter
nuntur vbiqȝ fugientes·Proco
pius vbi ſuos retinere non po
teſt·nec audire hortamēta peri
culū metuſqȝ ſinit·īter cōfertiſſi
mos hoſtes dilapſꝰ·cū cohorte
quem ſibi ex fortiſſimis magꝰ qȝ
amiciſſimis dlegerat aliqȝdiu ho
ſti ipetū ſtinȝ: mltiſqȝ ceſis·vic
toriā pene hoſtibꝰ eripuit Sȝ cur

cumueniens mĺtitudie eq̃tuꝫ nõ
tam victus q̃ꝫ vincendo feſſus
telo ĩ incertũ miſſo tranſfoditur
Pari modo ⁊ alter procopius
quem minoreꝫ appellari diximꝰ·
in eodeꝫ globo fortiter pugnãs
occũbit· Atqꝫ his finis duobꝰ
illis pernitioſiſſimis ac deteſtiſſi-
mis monſtris fuit· Sic thabori-
tarum ⁊ orphanorum ſcelerati
exercitus· inuicti prius· victi ac
deleti ſunt· Procopium raſum
quis occiderit ignoratũ ẽ: quã-
uis coſcha de quo ſupra memi-
nimꝰ· id facinus honeſtum di-
gnũqꝫ premio· ſuuꝫ dixerit· qui
tũ ꝑtes nobiliũ ſeq̃bat̃· Primꝰ
eius victorie auctor habitus ẽ·
Mainardꝰ: poſt eũ ptarſconis
magna virtꝰ viſa· Coapcho ꝟo
thaboritaꝝ eq̃tatũ ductabat· rei
militaris apprime peritꝰ· ⁊ q̃ mĺ
tis aliquãdo dãpnis prutenos
affecerat· et a r̃ge polonie voca-
tuſ· vſqꝫ ad gedanũ· ⁊ mare bal
theum· victorẽ exercitũ duxerat·
ex h̃ ꝓlio fuga dilapſus· cũ ma-
gna ꝑte eq̃tatꝰ in coloniã ſeſe re
cepit· Cõfecto bello cũ mĺta
milia captiuoꝝ eẽnt· Mainar-
dꝰ ꝯſilio ꝓceruꝫ accerſito· ꝑdere
peſſimaꝫ plebẽ ſtatuit: q̃ nutrita
in armis oẽꝫ etatẽ in caſtris ege
rat· nec ſub legibꝰ victura crede
ret· rapinis· cedibꝰ· atqꝫ adulte
rijs aſſueta· Qua ſtãte· pacatuꝫ
regnũ ſtare nõ poſſꝫ Sed veritꝰ

ne ſimul innocẽtes inficeret· q̃
ex agris coacti ad pugnam ve-
nerãt: voce p̃conis edici iubet·
nõ dũ bellũ ꝑactum eſſe· fugiſſe
coapchonem· coloniam expug-
nari oportere· vicinaſqꝫ per cir-
cuitum gentes que regnum po
pularentur· armis domandas·
Ad eam rem neceſſariis· qui ſub
procopijs militaſſent· viros for-
tes ⁊ in bello exercitatos: decre-
tum eis ex publico ſtipendium·
donec regnum pacaretur· Pro
inde omnes qui ſtipendia face-
re vellent· ĩ horrea ſeſe proxima
reciperent: cauerent· ne rudes
inexpertoſqꝫ belli· ſecum admit
terent: Illos ſua rura: ſuaſqꝫ la
res· repetere poſſe· Introierũt
horrea que apud bohemos in
villis ex maceria culmo tecta·
frequentia ſunt· pleraqꝫ thabo-
ritarum et orphanorum milia:
homines nigri· ad ſolem et ven-
tum indurati· aſpectu tetri at-
qꝫ horribiles· et qui circa fumũ
in caſtris vixiſſent· aquilinis o-
culiſ· inpexo crine· promiſſa bar
ba· corporibus proceris· mem-
bris hiſpidis· cute adeo dura vt
ferruꝫ quaſi lorica repulſura vi-
deretur· Clauſa ſunt confeſtim
hoſtia· et ignis immiſſuſ horreis
quo fex illa et colluuies homi-
nũ· ignominioſuꝫ agmẽ· pꝰ mul
ta que patrauerat ſcelera exuſta
ꝯtẽpte demũ r̃ligiõis pẽaſ ꝺdit

Quomodo Sigiſmundus Ro
me coronatus · poſt multas diſ
ſenſiones ⁊ bella · cũ pace ⁊ gau
dio a bohemis ſuſcipitur ·

Capitulum · LII ·

Sigiſmund⁹ interim ab
Eugenio pontifice ma
ximo Rome coronat⁹:
Baſileã pecierat: diſſidioq; pa
trum quod tunc erat cũ Euge
nio ad tempus ſedato · vlmam
ſe contulerat · Ea eſt Sueuie ci
uitas · ad vlteriorem danubij ri
pam ſita: licius amnis qui ſue
uos a baioariis diſterminat · e
regione vrbis in maiorẽ flumẽ
exoneratur · Hic audita thabori
tarum orphanorumq; clade · le
gatos in bohemiã mittit · regni
proceres cõmendat · q̃ viros no
centes deleuerint: hortatur re
gni quietẽ procurent · ſeſeq; re
gem ſuſcipiant · quem fratri ſuc
ceſſorem ius gentium dederit ·
Illi magno numero apud Ra
tiſponam eum conueniunt: Re
gemq; ſuum ſalutant · Venerũt
⁊ ſeorſum · coapcho ⁊ Johãnes
Rochezana: d̃ ſuis rebus actu
ri · Legati quoq; Baſilieñ · qui
prage fuerant · ⁊ cum bohemis
certo modo conuenerant: eo ſe
contulere · Sigiſmundus audi
tis que de religione in cõmuni
placuerant · conuenta probauit
eaq; ſeruari mãdauit · Exin po
ſcentibus hungaris · nauib⁹ ꝑ
danubium vectus · budã peciit:
vbi reformato rerum ſtatu · vo
catis ad ſe bohemorũ principi
bus in alba regali ſexaginta mi
lia nummũ inter eos diſtribuit:
pecorumq; maximum numerũ ·
Dicta die · q̃ vellet bohemiã
ingredi · non moratus iglariam
venit · Ubi concilio cum bohe
mis habito: conuenta legatorũ
ſynodalium iterum comproba
uit · firmauitq; Ea huiuſcemõi
fuere · Bohemis ac morauis ec
cleſiaſticam vnitatem · pacemq;
cõplectentibus · ſeq; in ceteris oĩ
bus · preterq; in vſu cõmunionis
vtriuſq; ſpẽi · vniuerſalis eccleſie
fidei ac ritui conformantib⁹ · au
ctoritate domini noſtri ieſu xp̃i
⁊ eccleſie ſponſe ſue · ſub duplici
ſpecie panis ſcʒ ac vini · hijs qui
conſueſſent · diuine eucharíſtie
cõmunicare licebit · An vero ex
ꝓcepto dei id fieri debeat · gene
rale concilium in Baſilea ꝯgre
gatum diffiniet · ⁊ quid vtilitati
fideliũ · ſalutiq; congruat · lege
imperpetuũ valitura conſtituet
Quo facto · ſi pſeuerauerint bo
hemi in eiuſmodi ꝯmunicatio
nis deſiderio · idq; miſſa legatõ
ne pecierint · ſacer cõuentus · bo
hemie ac morauie ſacerdotibus
cõmunicandi ſub vtraq; ſpecie
perſonas ſibi ſubiectas · ⁊ i an

nis diſcretionis conſtitutas · et que id reuerenter poſtulauerit · libertatem imparcietur: ea condicione adiecta · vt inter cōmunicandum plebē publice inſtruant · non ſub ſpecie panis carnē chriſti tantum · nec ſub ſpecie vini ſolum ſanguinez · ſed ſub q̄libet ſpecie totum ⁊ integrum cōtineri chriſtum · Breuis concordie notula · verum tot ſentencie quot verba · quibus peregrine de fide ſentencie · diuerſiq; ꝺ religione rit⁹ · obuiari iubeat̄ Et quod eccleſia vniūſalis credit · quod ƀuat : genti bohemorum credendum ſeruandumq; precipitur · Circa communionem tā tum permiſſa nouitas · Ceterū inter bohemos ⁊ imperatorem alie pactiones interuenere: quibus eccleſiarum predia occupatoribus iure pignorū relicta ſūt donec certa pecunia relueerētur Religioſis vtriuſq; ſexus q̄bus adēpta monaſteria eſſent · exulibus quoq; · ſpes reditus interdicta · Rochezane pragenſis eccleſie preſulatus promiſſus : de diſponendo eccleſiarum bohemicarum regimine ſummo pōtifici facultas oblata · Hijs ſic conſtitutis · rochezana cuz alijs quatuor preſbiteris · nomine tocius cleri ſibi adherentis · ſedēte Sigiſmūdo pro tribunali in foro ciuitatis erecto · aſſiſtēte alberto genero magnaq; procez ⁊ oratorum circumſtante corona · obedientiaz Romane eccleſie ſeſe preſtare profeſſus ē · Sequenti vero die · haut abſimili ſolemnitate abſoluti ſunt ab anathemate · ceteriſq; cēſuris heretici: ⁊ in eccleſiam per concilij legatos introducti Ubi cum diuina celebrarent Rochezana ꝑfidie ſue nō immemor · altare accedens : diuina re peracta · vniquez iuſſerat ex laicis adeſſe · ſacramentum ex calice dedit · Et q̄uis Johānes polomor · alter ex cōcilij legatis · in aliena eccleſia id ſibi non licere aſſereret · eumq; prohiberet : in ꝓpoſito perſtitit · Ob quam rem pene in irritū conuenta ceciderunt · Cōpoſita tamen lis eſt · ex eo conuentionis capite quo ſancitū erat: ne paucis pacta violantibus · cōmunis concordia rūperetur · Hijs cōpoſitis · Sigiſmundus nona ſeptembris · Anno · vi · et · xxx · ſupra milleſimum ⁊ quadringenteſimum ab ortu Saluatoris domini · pragaz venit: vbi · qui pauloāte bohemorum hoſtis ex adulterio natus · antichriſti filius · ſacrileg⁹ · publicis hominum votis ꝑdendus cenſebatur: extremis honorib⁹ except⁹ eſt · Barones ac ciuitates in eius verba iurauerunt · ⁊ magiſtratus ſuos q̊s ipſe conſtituit acceperunt: certantes inter ſe · quiſq; alter altero ſuo regi ob-

ſequētior videretur· vt ē huma-
num ingenium vtranqꝫ in par-
tem cōmodatum· ſiue perſequi·
ſiue obſequi malit Philibertus
epiſcopꝰ Conſtancienſis· natio
ne Gallicꝰ· ⁊ college ſui· ex Ba
ſilea miſſi· eccleſiaſticos ītrodu-
cere ritus· ſacerdotes inſtituere
ex miſſarum ſollēnibus vulga-
ria verba· cantilenaſqꝫ detrahe
re· ſanctorum ymagines reduce-
re· aquam benedictam in edibꝰ
ſacris reponere· baptiſmatis fō
tes ſacrare· altaria ornare· ſpur
cicias omnes abolere· Parue-
re cōplurimi· quibus mēs ſani-
or fuit· Rochezane cōplices re-
ſiſtere· obloqꝫ· blaſphemare· ple
bem modis omnibus auertere
Ipſe quoqꝫ inventor malorum
ex parrochia ſancte Marie an-
te letā curiam· quam propria te-
meritate inuaſerat· amoueri mi
nime potuit: neqꝫ laniare ſermo-
nibus ſuis inter predicandū ro
manam eccleſiam pretermiſit· le-
gatiſqꝫ ſepe necem per inſidiam
machinatus eſt· Sigiſmundus
autem cum eccleſias pollutas in
trare nollet: templum ſanci Ja
cobi quod fratrum minorū fue
rat· ⁊ in quo machine bellice tū
ſeruabantur reſtitui ſibi popoſ-
cit· Annuit ciuitas ⁊ aliqui mo
nachi introducti ſunt· qui verbum
dei predicarent· Id olim ne Zi
ſcha ſubuerteret· armati carnifi
ces defendere: ſepulchris maio-
rū conſulentes· Redierūt ⁊ alij
medicantes· tum celeſtini· ſlaui
ſerui Sancte marie· theutones
iheroſolimitani· ⁊ nonnullorum
monaſteriorum abbates· Sacer
dos quoqꝫ ſancti Georgij in ar
ce pragēſi· que principis hono-
re defungitur· ⁊ paſtorali bacu
lo vtitur· ſacris prefecta virgini
bus· ab exilio remeauit: Hec ex
veteri more quotānis in celebri
tate ſancti Viti· nouellum regi
panem offerre tenetur Reſti
tuti ſunt ⁊ kathedral' eccl'ie Ca-
nonici· ac vicarij ⁊ manſionarij
ornamenta altaribus reddita·
diuinum officium inſtauratum
Legati Baſileam miſſi: ꝗ decla
rationem ſuper articulo cōmu-
nionis expeterent· Cumqꝫ nulli
eſſent eccleſie redditus· ex qui-
bus ali templorum miniſtri poſ
ſent· iuſſit imperator ex fiſco re-
gio per ſingula canonicorum ca
pita ebdomedatim aureū num
mum diſtribui: minoribus cle-
ricis dimidium dari· Ea res· an
nuo aureorum ſex milia apud ec
cleſiam kathedralem abſumpſit
In alia quoqꝫ templa donaria
collata· Noua iam facies vrbis
nouus populus: vetus rediſſe
religionis cultꝰ appetebat· Qui
bus ex rebus liquet imperato-
rem· que federa cum hereticis
percuſſit· neceſſitate magis ad-
miſiſſe· quā voluntate: voluiſ-
ſe illum paternam hereditatem

quoquo modo irare. ſenſimq̧ regni poſſeſſione accepta. more maiorũ ſubter veraȝ chriſti religionē prouinciã reducere. Iãq̧ reges ei populiq̧ chriſtiani ꝺ regno recuperato cõgratulabant: eiuſq̧ nomē in om̃i eccleſia magnũ erat. Eugenius quoq̧ pōtifex maximus aureaȝ roſaȝ inditem ſue leticie ad eum miſit. Thaborite q̃ ſuperioribus cladib⁹ ſuperfuerant in oppido cōſeruati. ea lege in gratiam recepti: vt q̃nquennio toto ſuis moribus viuerent. religionis cultum mutare non cogerent. iura ciuitatis haberent. ſignũ ferrent. in ſigillis rubra cera vterētur: tributi nomine ſingulis annis ſexagenas decem penderēt. Sed cum nephandas eorũ conſuetudines Sigiſmundus accepiſſet. quibus illi circa rem diuinam tenerent. quinquennium haud expectatuꝝ ſe dicere. correptuꝝ prope dieȝ ſcelerate ciuitatis inſaniam. Rochezanaȝ hortari Romane eccleſie ſe ſubiceret. ſic poſſe pontificatuȝ ſibi cōmitti: ſupbienti. ⁊ aliena de fide ſapienti. aſcenſum deſperandũ eſſe. q̃ vel conſecratus epiſcop⁹ eici deberet. Ille mente ſupba. ⁊ oppinione ſua inflat⁹: dietim peyor. dietim venenoſior effici. monachoruȝ reditum egerrime ferre: quorum ſmones non minus q̃ ſuos acceptuȝ iri verebatur. Ob quã rem occurrente inter predicanduȝ ſermone ꝺ monachis. venerũt inquit noui dietim ad nos demões. quos monachos vocant. Hijs ſtudium eſt eicere nos de veritate. At ſi viri fuerimus: prius ſanguinē effunderimus. Id Sigiſmundus vbi accepit. ymmo nos inq̃t rochezane ſanguinē nō inuiti ante aras libabim⁹. Nō latuit rochezanã Sigiſmundi ſermo: q̃ ex amicis cōmonitus claȝ aufugit. Eius eccleſia papuſconi bono ⁊ docto viro cōmiſſa: quem nos poſtea exulem. perturbatis iteꝝ rebus in noua domo vidimus. priuſq̧ bohemiam intraſſet Sigiſmuudus. Johānes rohacius. nobili loco natus. ingenio malo mente peſſima. nō longe a montibus cuthnis. intra ſiluas in edito colle caſtelluȝ edificauit. vocauitq̧ monteȝ ſyon: aſſerens ex eo loco veritatē aliquando exituram que gentē bohemicã libertate donet. Eũtibus ad iglariam ceteris nobilibus imperatorē ſuſcepturis. ipſe domi manens. vicinis infeſtus predas agitat: inſtigantib⁹ nōnullis baronibus. quibus pax noxia. bellum ſalubre videbat. Sigiſmundum quoq̧ laceſſit: armenta boũ ⁊ ouiũ q̃ illi aduehebant ex hũgaria rapit. Itinera queq̧ inſecura infeſta reddit neq̧ a purpurati regijs abſtinȝ

Sigiſmundus heinricum ptar-
ſconē q̄ hominē corripiat·cū ex-
ercitu mittit: obſidio quattuor
ducta mēſibus ·caſtellū ſumma
vi occupatū·Sed in cacumine
mōtis ſitū·vallo foſſa · muriſq;
oportune munitū·difficile ſupa
tu erat· Erigunt̄ turres ·q̄ mu-
nitiones muroſq; ſupent·tela i-
tus iaciuntur: multi vtrimq; ca
dunt·obſidentiū plures·in q̄s
tela haut fruſtra cadebant·Ac-
ceſſum ad muros altior foſſa p
hibebat: que licȝ aqua caruit·la
borioſum tm̄ piculoſumq; militi
erat·ſagittis vndiq; cadentibus
in eā deſcendere·atq; inde rur-
ſum vallem quo muri precinge-
bant aſcendere· Cuniculis igit̄
aditus in foſſam parat̄ ·relicto
terre aliquanto·ne fraus intelli
gi poſſet inſtar oſtij ante foſſam
Expectat̄ ventus qui ex caſtris
in caſtellum ſpiret·Is vbi vehe
mens datus eſt·armati aditum
ingrediuntur·tormēta enea q̄
plurima ſimul incenduntur·vē
tus fumū in caſtellū rapit: mili
tes apto cuniculorū repagulo
in foſſam pſiliunt ·et admotis
ſcalis vallū aſcendere nituntur·
Prādebat tū forte roaci⁹: pau-
ci q̄ pro muris excubabant cla-
morē attolluntq;· Fit tumultus:
cōcurrit vndiq; ad defendēdū
vallū Roacius q̄ relicto cibo·
ſumptis armis · auxilio ſuis ex
arce aduolat·pugnat̄ eodē tē
pore pluribus locis acerrime·Ubi
Roacius adeſt·hoſtis ex alia p
te vallū ſupat: ſtrageq; late fa
ciēs caſtellū ingredit̄· Rhoaci⁹
dū ire in arcē feſtinat·precluſo
itinere capit̄·arx quoq; vi rum-
pit̄·latronibus q̄ eo ꝯfugerant
intercepti · ſacerdotiq; huſſitarū
veſanie pticipi·q̄ ſacmēta mini-
ſtrabat hereticis·indita vincla·
ducti omnes pragam·ſuſpēdio
vitam finiere· Furcarū · quibus
damnati penas dedere· triplex
differētia fuit: et ſublimior rhoa
cius pependit·ymā tenuere la-
trones circit̄ nonaginta: media
ſacerdotē arripuit nomie medi-
um· atq; ita medius· in medio
furcarum·damnatā animā de
uotamq; ſathane reddidit·

De morte Sigiſmundi impato ris·et quem reliquerit in teſtamē to heredem·

Capitulum· LIII

Egrotare interea Sigiſ
mundus cepit: ex augē
te morbū ſenectutis in
cōmodo Barbara imperatrix
de retinendo imperio ſollicita·
heinricū·ptarſconem ſterenber-
gium Georgiū poggiebraciū·
et alios pleroſq; barones·quo-
rum auctoritas apud bohemos
pocior· clanculum ad ſe vocat·
Sigiſmundū breui moriturum
aſſerit·futuras in regno turba-

tōnes niſi rei ſue ꝙ̄ celerrime cō
ſulant: quietis vnicā viam eſſe.
ſi ſe viduam rex polonie ducat
vxorem. Id ei ſuaſu facile. Nā
quis matrimoniuȝ rennuat. q̄ȯ
dotalia duo regna ſequāť. eaqȝ
maxima. ⁊ opulētiſſima? Suo
nomine ⁊ in hungaria ⁊ in bo-
hemia oppida munitiſſima cu-
ſtodiri. comites cilie alteꝝ fra-
trem. alteꝝ nepotem. auxilia p̄-
bituros: multos in hungaria ꝓ
ceres. ſuas ptes complexuros.
Placȝ bohemis impatricis cō-
ſiliu m: datiſqȝ dextris fedus in-
eunt. Mulier iam anus. nouuȝ
coniugium mente cōplexa filiaȝ
que in ſpem regni creuerat. ⁊ al
berto duci auſtrie nupſerat. ex
aīo dimouet: nec aliud. ꝙ̄ noui
concubitus gaudia meditatur.
In exhauſtam femine libidinē
que tumulo q̄ propior eſt. eo ge
genialis thori. nupcialiſqȝ facis
cupidior ⁊ curioſior reddiť. Nō
latuerunt imperatorem furenti
femine excogitatꝰ. Qui poſtꝙ̄
referentibꝰ medicis morienduȝ
ſibi eē cognouit: ex bohemia cu
ius ſibi dubia fides erat. in mo-
rauiam ſe vehi iuſſit. viſurus fi-
liam priuſꝙ̄ vita excederet. Il-
la cum viro ad eum in ciuitatē
venit. quā ſnoyma vocant. Ibi
mox barbara virum ſecuta. cu-
ſtodie traditur. Vlricus cilie co
mes premonitus. fugā arripuit
Imperator vocatis in cubiculū

hungarie ac bohemie p̄moribꝰ
aduentaſſe reſolutionem ſui cor
poris. nec iam amplius ſic viue
re poſſe affirmat: iturum ſe pa-
trum viam. Ceterꝝ priuſꝙ̄ ocu-
los claudat. de ſalubri ſtatu reg
norum ſuorum velle cum eis a-
gere. Albertuȝ auſtrie ducē. ge
nerum ſuum eſſe. ⁊ virtute p̄ſtā-
tē ⁊ generis nobilitate ſublimē.
eum ſe non minus. amare ꝙ̄ fi-
lium. ſucceſſorem itaqȝ ſuum no
minare: rogare ſupremam volū
tatem ſuam exequantur. beatū
id regnum futurum. cui alber-
tus impauerit. Exin legatos
nomiat: qui ſe mortuo bohemi-
am petentes. in conuentu pro-
cerum teſtamentum ſuum pate
faciant. Inter quos Gaſpar ſli-
chius p̄iceps fuit. mare ytalica
ex cominibus alti collis agri tar
uiſini. patre theutonico natus.
ex familia lazana prouincie frā-
conie. ingenio dextro. facūdia
ſuaui. doctrine cultor: ad omīa
genitus quecunqȝ ageret. Quē
vſqȝ adeo fortuna ⁊ virtus extu
lit. vt quod erat prius inauditū
trium ceſarum ſucceſſiue regnā
tium cancellarie prefuerit: vnus
ex ducibus Sleſie filiam ſibi in
matrimoniuȝ tradere non recu-
ſauit. Sigiſmundus illi egram
⁊ cubitum. ⁊ alia in franconibꝰ
oppida. dono dedit. Albertꝰ in
hungaria Caleſium. et albaȝ ec
cleſiam: Fridericus in auſtria

Grecium· Verſatile profecto ingenium· et nature bonitas ſingularis: que inter tot imperatores· moribus prorſus diſpares· pari gratia viuere potuit· Nos huius amicicia in curia Frederici ceſaris vſi· ſi quid profecimus quod ſcimus q̃ tenue eſt· adiumento ſui conſecuti ſumus· Epiſcopatum certe tergeſtinū vnde reliquę dignitates prouenere· ipſe nobis primus cõmitti curauit· Mortuus eſt vienne ex apoplexia: ⁊ apud carmelitas cum coniuge ſepultus· Sigiſmundus ſupremis ſuis ordinatis· inter amicorum manus defecit·

De ſepultura Sigiſmundi Imperatoris·

Capitulum· LIIII·

Albertum barones qui aderant ex hungaria ⁊ bohemia· concordis animis regē ſalutauere· Ipſe miſſis in bohemiā ſuis ⁊ Sigiſmūdi legatis· verſus poſoniū iter flexit· Miſerabile ſpectaculum· et humanarum rerum ſingulare documentum· imperatrix captiua ⁊ imperatoris cadauer vna vehitur· Occurrunt lugubres hūgari· nec tenere lacrimas in tanta rex nouitate poſſunt· Hic defuncti regis corpus fletū elicit: inde regine vincula cõmiſerationem excitant· Solabatur tamē miſeros noui regis electio: cuius virtutis multa extabāt documēta· Duo inter ſe oppugnātes curę occurrebant· altera ſepeliendi regis plena meroris: altera coronandi· leta iocundaque· Iuſta prius defuncto regi perſoluta: corpus eius in varadino· vt in vltima volūtate placuerat· ſepultū· Albertus in alba regali· cū coniuge ſua Elizabeth· kalendis ianuarij· ſummo conſenſu ⁊ applauſu populi coronatus eſt·

De Alberto bohemorum Rege quartodecimo· Et etiam romanorum Rege·

Capitulum· LV·

Legati in bohemiam profecti· vulgato Sigiſmūdi teſtamento· Albertū vicinum· potentem· nobilē· virtute preſtātem bohemis amicū regem aſſumi petunt: Ioannis caroli· Venceſlai· ⁊ ipſius Sigiſmundi erga regnū merita commemorant· Natā ex eorum ſanguine Elizabeth· nō eſſe paterna hereditate priuandā· Inter bohemie reges· ⁊ auſtrie principes· fedus extare· procerum conſenſu· ⁊ imperiali auctoritate firmatū: vt deficientibus altera domo maſculis heredibus· altera regnum accipiat· Defeciſſe maſculos in bohemia regie ſtirpis: ſucceſſorē ex auſtria vocādū· Neque aliū regno

ydoneũ viderent. q̃m albertuz: qui ꝛ vxoris. ꝛ ſuo iure. ꝛ ſoceri iudicio. p̃ferend⁹ ſit. Futurum eum regẽ. quem bohemi ex celo miſſum putent: hũgari quez cupide regẽ acceperunt. bohemis haut aſpernendũ Flectitur hÿs bohemoꝝ ꝯuentus: Albert⁹ p̃die nonas maias. rex deſignaṫ. Ve ꝝ proceres q̄ cũ barbara cõſpirauerãt. non alio pacto in albertum cõſentiunt. q̃ ſi poſtulatis ſuis mos geraṫ. Alſcio ſternenbergius eoꝝ nomine albertũ adijt: ſꝫ fruſtra eius p̃ces fuere. Albertus ferme bohemis. q̄ ſocer affirmauit Interea barbara. dimiſſis q̄ poſſidebat in hũgaria inexpugnabilibus caſtellis. libertati reddita eſt: xij. milia auri nũmuz. locis patẽtib⁹. quo aduiueret ei ſingulis ãnis conſtituta. Ptarſco de voluntate alberti ab alſcione certior factus. accerſitis ex factione ſua p̃moribus. quoꝝ ꝑs pocior: heretica fuit. huſſitaꝝ ſequax errorꝫ. caſmuruz regis polonie germanũ. tredecim annos natũ. regẽ appellat: miſſiſqꝫ oratoribus auxilia petit. q̄b⁹ nobile regnuz ei cõſeruari poſſit. Inter hec ꝛ electores impij apud franckfordiã cõuenientes: rẽ romanã alberto cõmendant. At illi acceptare impiuz. iniuſſu baronũ hungarie. haut quaq̃ licebat. Id em̃ eis ꝓmiſerat: cũ ſe regez accepere. Vocati p̃mores regni negabãt ex vſu eẽ hũgarie regi theutonicis ceteriſq̃ gẽtib⁹ impare. dũ Sigiſmundus Romane rei conſulturus. ytaliã. germaniaz. ceteraſq̃ ꝓuincias pageret. hũgariã turcoꝝ direptioni patuiſſe. Multa in vtrãq̃ ꝑtem dicta. Poſtremo victi p̃cib⁹ Frederici ducis auſtrie tunc adoleſcentis. aſſenſum dedere: impiuz ſũma germanoꝝ cõgratulatione ab alberto ſuſceptũ. Nec mora legati ad regem polonie. nomine gẽtis bohemice miſſi. Johãnes Rabenſteinus. ꝛ Johãnes placius: oratũ. ne fratrem turbare bohemie regnuz paciaṫ. meminerit inter bohemos ac polonos veteris amicicie Albertum ex Sigiſmundi teſtamẽto. ꝛ ꝓuincialiũ decreto. regez eſſe: nõ potuiſſe paucos q̄ caſmuruz vocauere. ius regni ad alteꝝ transferre Si ꝑgat alienum regnum fratri pare: caueat ne de ſuo certare cogaṫ. Polonus ad ea bohemos ſibi amicos eſſe fatetur. cupere beniuolentiaz perpetuo ſtare: ac fratri quez primarij barones regez vocauerint. ius auferre non poſſe. Polonis ac bohemis vnam eſſe linguã ꝛ vnã vtreq̃ genti originem: cũ theutonicis nihil bohemis eſſe commune. Nihil prouincialibus incõmodius. q̃ ſui regis vocem nõ intelligere: atq̃ in om̃i loco

interpretis egere. Regnum ſibi ſuum ſatis tutum: fidumqꝫ eſſe neqꝫ ſe externam vim vllam timere. Proinde orare vt fratreꝫ potius recipiāt. ꝙ ipſi ab eo recipiantur. donatoſqꝫ precioſis pellibus. vt eſt mos gentis. oratores dimiſit. Legatis autem alterius partis. miſſurum ſe prope diem auxilia pollicitꝰ. ¶ Albertus medio tempore iglariaꝫ petit: quo in loco ab vlrico roſēſi. mainrādo. plurimiſqꝫ bohemie proceribus percupide expectabat. Ptarſco vero per nuncios eum rogat ne prius regnū ingrediatur. ꝙ ſibi factōiqꝫ ſue faciat ſatis. Neqꝫ enim paſſurū ſe regem eſſe. quem ipſe non elegiſſet. Albertus quod maior ps regni ſtatuiſſet. id ratum eſſe debere reſpondit: hortari ne regeꝫ quietum interturbet. Inuenturum benignuꝫ regem ſi paci cōſulat: ſin pergat res innouare. plus belli reperturum ꝙ velit. Exin motis caſtris cuthnam occupat: quam ptarſco ſine preſidio reliquerat. Petenti pragaꝫ frequens populus occurrit: atqꝫ vt hoſtium victori congratulantur. Et quāuis iterum ptarſconis factio conuentuꝫ peteret priuſqꝫ rex coronaretur: reiectis precibꝰ. tertio kalēdas iulij ſollempni pompa coronaꝫ accepit Ptarſco vero coloniam. et aliaſ ſue factionis ciuitates. impigre muniuit. Cunqꝫ duo milia eqtum ex polonis ad eū veniſſent populari eorꝫ agros cepit qui regeꝫ introduxerāt. ⁊ tanqꝫ diu bohemia quieuiſſet. nouo exultans bello. adeo gloriabundus in campis exijt. vt captiuos nobiles quos forte interceperat ea conditione iuratos dimiſerat: vt ſe non prius repreſentarēt. ꝙ caſtra muris pragenſibꝰ admouerentur. ¶ Albertus et ſi auxiia ex auſtria. hungariaqꝫ aſciuerat: illis tamen non expectatis hoſti copiā pugnādi fecit Quā poloni detrectantes. per montes cuthne. ⁊ Sobeſlauiam. ad thaboritas ſe contulere. amicaꝫ ſibi ciuitateꝫ: caſtriſqꝫ ante vrbē poſitis. Albertum expectauere. Ipſe cum copijs egreſſus. p beneſcauiam ad eos feſtinans: legatos premiſit. qui polonis dicerent. Inter caſmurum cuius cauſaꝫ agerent. ſeqꝫ. belli premium bohemiam eſſe. cauerent ne incendia agitarent. Experirent prelio. cuius prouintia eſſet: cultam potius. ꝙ deſertaꝫ mallent. Seſe moram minime facturum quin pugna liteꝫ regni definiat Poloni. ad hec. huiuſcēodi reſponſum dedere. Ex equo ſe ferre animo Alberti arrogantiam pugnam petentis: naꝫ ſuperos ſuperbis infenſos eſſe. Veturo

non defuturũ prelium: polonos
faciem hoſti non terga oſtenta-
re ſolitos. Letus eo nuncio Al
bertus: quadrato agmine in cõ
ſpectũ hoſtis aduolat. Quo in-
tra caſtra ſe continente ⁊ ipſe ca
ſtra ſua e regione thabor ad iac
tuz lapidis tormentalis metat⁹
eſt. Pugnatuz ſingulis diebus
in cãpo. qui medius inter bina
caſtra iacebat. nunꝙ̃ totis viri-
bus in fortunaz belli ventuz: po
lono non taz facile egregia ma-
nu facinora edẽte. ꝙ̃ verba ma-
gnifica ore iactãte. Erant in ca-
ſtris Alberti. Xp̃ofer⁹ baioarie
princeps. qui poſtea regno da-
cie potitus eſt: Fridericus ſaxo
nie dux. ⁊ Albert⁹ marchio brã
denburgenſis. cuius nomen ab
eo tempore cultum. magnumꝙ
fuit. Triginta milia militũ Al-
berto parebant: polonis q̃tuor-
decim milia. quoruz caſtris iun-
cta ciuitas. magno adiumento
erat. Tormenta quoqz enea in
vtriſqz caſtris plurima. maiora
apud Albertum fuere. Ex qui-
bus vni qđ erat maximũ. ignez
admoueri iuſſit: cui⁹ lapis emiſ
ſus mire magnitudinis. cum p̃-
ter opinionem in caſtris hoſtiũ
cecidiſſet. multos mortales inte
remit. Vidiſſes paſſim corpora
ſine capite iacentia. capita q̃qz
pedes. membraqz ſine corpore
in cruore fluitare: iumenta hu-
mi procumbere mortua. Neqz
enim primo ictu dumtaxat. ſed
multiplici ſaltu. pluribus in lo-
cis decidens ſaxum. ſtragem fe-
cit. Quare conſternati poloni.
relictis caſtris intra vrbem ſe re-
cepere. Georgius poggiebraci⁹
per idem tempus cum thabori-
tas peteret. nam et ipſe ptarſco
ni iunctus erat. in alam quan-
dam Alberti equitum forte inci
dens. conmiſſo prelio hoſtez po
ſtrauit: atꝙ hinc primum homi
ni nomen datum. Albertus vo
cum expugnari thaborite aliter
ꝙ̃ fame nequirẽt. ſoluta obſidi-
one. pragã redijt: poloni exhau
ſti argento. amiſſis equis. pedi-
bus in patriam abiere. Frederi
cus ſaxonum princeps. dimiſſo
rege. domuz rediens: hoſtiuz in
ſidias incidit. Sed nihil impro-
uiſa re motus. ordinata raptim
acie. ea cõſtantia. ea fortitudine
pugnam inijt. vt pene victus ca
ptuſꝙ. victores vicerit: ceſiſꝙ ꝙ̃
pluribus captos abduxit. Rex
polonie nondum cognitis. que
in bohemia ſuis acciderãt. cum
duobus magnis exercitibus ſle
ſiam ingreſſus. in bohemiam ꝓ
perabat. Sed intellecta ſuoruz
fortuna. populatis hoſtiũ agris
domum redijt. Albertus aũt
relicto qui regnum gubernaret
Vlrico comite cilie: ꝑ ſleſiaz gor
liciũ venit. Vratiſlauiẽſibus ve

ro· ea eſt ciuitas nobilis ac pre-
potens· ⁊ ſleſitaruz caput· Alb-
tum marchionem brandenbur-
genſem · petentibus belli ducez
dedit: qui poloniaz ſepe infeſto
exercitu petens· lōge lateqꝫ pre-
das egit· Non multis poſt die-
bus actuz de concordia· Rude-
ricus burgenſis epiſcopus· na-
tione hiſpanus· doctrina ac vir-
tute preſtans· arbiter litis ex ba
ſilienſi concilio miſſus · Alber-
tum conuenit· Diſceptatum eſt
inter legatos partium: non con
uenientibus· indutie belli dicte
conuentus in aliam diem apud
Vratiſlauiam ſtatutus· Eo ve-
niens Albertus· ex gradu forte
prolapſus· grauiter leſus· pluri
bus diebus egrotus decubuit·
Exin claudus effect⁹· infecta pa
ce· per morauiam in auſtriaz re
diit· Interea comes Vlricus· q
bohemie preerat· inter barones
de vendicando ſibi regno age-
re cepit · Albertus cognito eius
ſtudio properatim ſtipendia ſb-
traxit· Ille materia adempta q̄
bohemorum animos ſibi conci
liabat· ex prouintia diſceſſit: nec
vltra remiſſ⁹ ē · regni cura Ma-
inardo ⁊ Vlrico roſenſi conmiſ
ſa· Per idem tempus· deſpo-
tus ſeruie· quam raſciam vocāt
cum ſacerdotibus ⁊ nobilibus
in hungariam profugerat· thur
corum impetum veritus: vno ta
men relicto filio· qui caſtellū ſin
dorouiam in ripa danubij ſituz
et a thurcis obſeſſum · tueretur
Albertus ab hungaris inuita-
tus· obſeſſis opem laturus· bu-
dam petijt· Interea Georgius
palocius· ſtrigonienſium ponti
fex· diem obijt: qui coronam re-
gni· ditemqꝫ regum ſupellectilē
in arce ſeruauerat · Qua re co-
gnita· Albert⁹ eo ſe cōfert: Arx
regine deditur· Que dū theſau
ruz regni· coraz baronibus ad
eam rem ſelectis recognoſcit· co
ronaz beati Stephani regis· q̄m
ſacroſanctam putant· clam ſur-
ripuit· anuiqꝫ cuſtodiendaz tra
dit · cetera obſignatis occludit
arcis·

De morte Alberti incliti regis·

Capitulum ·LVI·

Albertus budam reuer
ſus· non expectatis au-
xilijs· adūſus thurcos
exercitum ducit: caſtra inter tici
am amnem ac danubium col-
locat· Interea thurcorum impe
rator euicto caſtello· excecatoqꝫ
deſpoti filio· cuius ſororē in ma
trimonium duxerat: domum a-
bijt· Crudelis: qui neqꝫ coniugij
affectum ſenſit· Verum thurcis
matrimonij neceſſitudo leuis ·
apud quos ſinguli pro opibus
plures vxores habent: regibus

co amplius nubere licet. Ita a-
nimus multitudine diſtractus.
nullaꝫ pro ſocia: pariter omnes
viliter habet. Albert⁹. vbi expu-
gnatam ſynderouiam: thurcos
abijſſe cognouit: dimiſſo exerci-
tu budam redijt. Sed inſolito
feruentis auguſti calore vexat⁹.
dum peponibus nimium oble-
ctatur in ventris ſolutionem in-
cidit: ſentienſqꝫ periculum. mo-
riturus in patria viennam repe
tere ſtatuit. Iter ingreſſus. cum
iam ſtrigoniuꝫ preterijſſet. in vil
la que longa dicitur. condito te
ſtamento ſexto kalēdas nouem
bris deceſſit: princeps liberalita
te ac fortitudīe clarus. ⁊ qui ce-
teris rebus longe religionis ſtu
dium antepoſuit.

Quomodo Bohemi poſt mor
tem Alberti. Eligunt in regem
Albertum baioarie ducem. ſed
Electioni conſentire noluit.

Capitulum. LI.

Bohemi q̇ Alberti regiſ
cauſa. īter ſe diſſidebāt
cognita morte. apd̓ pra
gam conuenientes. vnum toti⁹
regni corpus efficiūt: atqꝫ ad eli
gendum nonum regem ad viij.
klñ maias diem ſtatuūt. Roche
zana qui dudum apud greciuꝫ
exulauerat domum reuertitur.
ſuoqꝫ more inſaniens. romanaꝫ
eccleſiam cardinaleſqꝫ. patriar
chaſ. ceteroſqꝫ per orbem epiſco
pos blaſphemās. apd̓ ſolos bo
hemos incorrupte veritatis in-
ueniri ſacramenta dicit: precio-
ſiſſimum chriſti ſāguineꝫ paruu
lis ac demētibus prebet. Sacer
dotes ſue temeritati aduerſan-
tes. domo pellit: popularibus
cōmunionem ſub ſpecie vini re
cuſantibus. eccleſiaſticam ſepul
turam interdicit. Redeunt dā-
pnata tempora: ſuumqꝫ placitū
ſuum quiſqꝫ ingenium recepit.
Regina Elizabet iam filium ex
Alberto pepcrat. viij kaleñ. mar
cij. Ladiſlaū nomine: atqꝫ hun
garorum ei coronam impoſue-
rat. Mittuntur ad eam legati.
qui dicant ad eligendum regeꝫ
diem ſtatutaꝫ. Si quid iuris in
regno bohēie ad ſe ſpectare cō-
fidat. oratores mittat: qui reꝫ ſu
am agant. Regina natū ex Al-
berto filium in cunabulis oſten
dit. rogat ne patna hereditate
pupillum exuāt. Tempus mit
tendi legatos artum eſſe: neqꝫ
enim amplius qꝫ dies quideciꝫ
ſuperant. Si porrogetur termi
nus: miſſurā qui pueri iura diſ
ſerant. Erat inter legatos Pro-
copius rabenſteinus nobilis e-
ques. doctrina ac morum leni-
tate preſtabilis: cuius nos ami-
citia pluribus annis oblectauit
Is cum Alberto ſeruiſſet. habi-
turuꝫ ſe cure ait que regina mā-
daret. Reuerſus in bohemiam
eos primum adijt: qui ptes. Al
berti fouerant. Exponit regine-

deſiderium: ſuadet proferri con
uentum. Res digna ex auditõe
videtur. Uerum ptarſco et qui
Alberti recuſarãt imperium. cũ
iam prage conueniſſent. regno
conſulendum q̃ntocius eſſe di-
xere: reginam ſpernere. inſtare.
properare. vocarĩ abſentes. Illi
diem ex die cõſulto ꝓferre: mo-
re cauſas nectere. Interea le-
gati ab regina veniũt: fit freq̃ns
conuentus. Intermiſſi oratores
proceres rogant. Sigiſmũdi et
Alberti ſuorum' regum memine
rint. nepotem. filiumqꝫ. ne r̃ſpu
ant: cõtra ius gentium paternã
hereditatem puero ne adimant
Federa cũ auſtrialibus percuſ-
ſa ne violent: pupilli atqꝫ orpha
ni miſerantur Sunt non pauci
qui leto fauore legatorũ poſtu
lata ſuſcipiunt. At qui Albertũ
oderant. filiũ regem negare. cu-
ius patri tanq̃ regi non paruiſ
ſent. Infantem regno inutilem
eſſe. regem a regendo dictum: q̃
regendus ſit regem vocari non
poſſe. Anteq̃ Ladiſlaus adole
ſcat. longum tempus effluxurũ
eſſe: interim regem aſſumi qui
per ſe regat. Satis eẽ Ladiſlao
ſi poſt quatuor ⁊ viginti annos
ad regnum vocetur: medio tem
pore locum alteri faciat. Reges
regno dari. non regna regibus
Fridericum auſtrie ducem. iam
romanorum regem electum. bo
hemis indulſiſſe. vti quẽ vellẽt
r̃gem ſibi aſcierẽt. Uicit hec ſen-
tentia. Albertus itaqꝫ baioa-
rie dux: maiore ꝓcerũ voto rex
declaratur. qui apud venceſlaũ
quondã nutritus: bohemice lin
gue non ignarus erat. Mittun
tur ad eum primores regni. int̃
quos vlric⁹ roſenſis homo ſem-
per ſe tempori accommodans:
princeps fuit. qui licet Alberti ꝑ
tes olim defenderit: huius tam̃
ſentẽtie ſuaſor extiterat. Quib⁹
ea res indigna videretur. hi pro
copium ad Fridericum ceſarẽ
clam ire iubent: rogantes nobi-
le regnum ne pupillo negligat:
cuius tutelam ſuſceperit. Iam
cũ Elizabeth hungarorum in-
conſtantiam verita: qui ad po-
lonie regem defecerant: Ladiſ-
laum ad eum miſerat educãdũ.
Fridericus audito procopio miſ
ſis ad Albertum baioarium nũ
cijs. hortatur ne regnum ſibi ali-
enum vſurpare preſumat. quod
tum difficile tum ignominioſũ
fuerit Bohemis quibus d̃func-
ti regis heres eſſet. nõ licuiſſe a-
lium eligere. neqꝫ ſe poteſtatem
eam dediſſe: quemadmodũ in
bohemorum conuentu nonnul
li ementiti fuerãt. Procopiũ ve-
ro in bohemiam remittit. q̃ ius
Ladiſlai haut quaqꝫ ſe neglectu
rum aſſerat. Albertus ea virtu-
te atqꝫ animi moderatõne vſus
eſt. que poſtq̃ reges eſſe cepere:
rariſſima ſemper fuit. Nam ve-

nientibus ad ſe bohemorum le-
gatis: ample ꝛ nobile r̄gnum of
ferentibus gratias egit · qui ſe v
num ex omnibus elegiſſent · cui
parere vellēt · dignūq; tanto im
perio iudicaſſent · Multa ſe ideir
co debere bohemis · neq; id vn
quā beneficij obliuioni daturū:
At cum r̄gis Alberti ſoboles ex
tet · indecorum eſſe cū alterius in
iuria regnum querere: paternā
hereditatem nulli auferendam ·
qui pupillos ſuo iure diſpolient
dijs atq; hominibus inuiſos pe
nas aliquando patrati ſceleris
dare · cognouiſſe ſe non vano ru
more fedus antiquū inter bohe
mos et auſtriales extare: deficiē
te maſculina ſobole principē ne
foras aſſumant · fidē ſeruare pul
crum: ne cui temere noceatur ca
uendum · Sceleſtam execrabilē
q; vocem illorum qui regnandi
cauſa ius violandum aſtruunt ·
Atq; ita maiorem ſe ſpreto reg
no monſtrauit · ꝛ ſi verū fateri li
cet: clariſſimum egit regē · Naz
regnum apud eos qui ſpernūt:
non qui cupiunt

¶ De Ladiſlao infante bohe
morum rege quinto decimo

¶ Capitulum LVIII ·

BOhemi ab Alberto re
pulſi iterū conuenientes
legatos ad ceſarem mit
tunt: petentes tutorio nomine v
ti regnum accipiat · Is in belgiā
ſe iturum dicit · corone ſuſcipien
de gratia: cum redierit de re ipſa
tranſacturum: reuerſum poten
tiſſimi ex bohemia proceres ade
unt · Inter quos ptarſco cum eſ
ſet Alberti filio infenſus ſeorſuz
fridericum alloquitur: regez vt
ſeipſum faciat hortatur · facile id
futurum ſi tutelam pupilli reij
ciat · Nam cum ceteri deſint: bo
hemos ſuopte ingenio regnum
ſibi oblaturos · cui ex federe tan
q̄ ſeniori auſtrie principi debea
tur · Negauit fridericus orpha
ni cuius tutelā gereret: heredita
tem ſe quoquo pacto inuaſurū ·
nec tamen bohemiā tutorio no
mine adminiſtrare voluit · quaz
ſine profuſione magna pecunia
rum retinere non poterat · Naz
bohemi niſi ex r̄gibus quottidi
ana mūera accipiant: ab officio
recedunt · Neq; eſt regnum cui⁹
fiſcus abundat · Regie poſſeſſio
nes in priuatas manus perue
nere · argentifodine vnde opes
regie in immenſum creuere: ma
iore ex p̄te periere · Diſtracti cen
ſus · vectigalia prorſus extincta ·
niſi populares in ſumptus regi
os pecuniam conferant · quam
vocant bernam · aut rapere vnd Bern

Reſponſio Imperatoris Friderici Bohemis

viuat regem oportet· aut preca-
ria regentem mendicare· Sua-
ſit igitur imperator: ipſi per ſe ꝓ-
uinciam regerent: donec pupil-
lus adoleſceret· donatoſqꝫ ora-
tores a ſe dimiſit· Domum re-
uerſis gubernatores eligere pla-
cuit· inter quos ptarſco et mai-
nardus priores habiti Stetit a-
liqꝫdiu concordia diſcors· Naz
licet mainardo ptarſconiqꝫ facti-
onum capitibus parum conue-
niret: et alter conuenta cum con-
cilio habita ſeruanda eſſe dice-
ret· catholicarum tutor partium
alter ſperneret rochezane amicꝰ
ab armis tamen abſtinuere: me-
diumqꝫ quoddam temperamē-
tum inuentum eſt: quo partium
cuiqꝫ ſuo voto licerz viuere· Ve-
rum ptarſcone vi morbi repente
extincto: mainardi poteſtas au-
cta eſt· cui tum pragenſes· cū for-
tiores regni ciuitates paruere·
Id egre fuit aduerſe parti: que
ptarſcone defuncto ad georgiū
poggiebracium ſe contulerat· e-
umqꝫ ſibi ducez elegerat· iam ta-
men rei militaris peritia· rebuſ-
qꝫ ſtrennue geſtis inſignem· O-
rare igitur ne iacere ſuas partes
ſinat· Mainardum in dies cre-
ſcere· pragam in poteſtate habe-
re regni metropolim· ſacerdotes
qui romanum ritū introducant
magnificare· qui veritates patrū
ſequerentur perſequi· Occurrē-
dum temeritati homīs· qui pere-
grinos mores patrie anteponat
pragam ei auferendam· neqꝫ id
eſſe difficile· ciuibus non place-
re mainardi regimen· rocheza-
nam multos habere amicos· qui
excitato tumultu arma capeſſant
audendum eſſe fortibus viris for-
tunam ipſam aperire victoriam
Georgius ipſe qui ſuapte natu-
ra magna cuperet· collaudatis
ſuaſoribus nonnullos in vrbez
ire iubet· qui pertemptatis ciui-
um animis quecunqꝫ inuenerint
ad ſe referant· Poſtqꝫ multi au-
res adhibent: coniuratiōe facta
inuadende vrbis dies conſtitui-
tur· Coniurati incendium in ꝑ-
te vrbis admodum remota exci-
tant: concurritur ad reſtringen-
dum ignem· Interea georgius
ex aduerſa parte cuz copijs mu-
ros inuadit· nec mora prodito-
res in inſtanti portas aperiunt:
extollitur clamor vt capta vrbe
ſolet· Hinc tremor ſuprema timē-
tium: inde exultatō victorum ex-
audiri· Trucidantur paſſim re-
ſiſtentes· Mainardus in eo tu-
multu captus in arcem coniectꝰ
ibiqꝫ tandem obijt· ſiue tedio di-
utini carceris· ſiue vt pleriqꝫ pu-
tauerūt exhauſto veneno· Ex il-
lo tempore ſine cōtrouerſia pra-
ga in poteſtate georgij fuit· neqꝫ
pꝰ hac adūſari palā volūtati eiꝰ
ex barōibꝰ quiſqꝫ ꝓſumpſit· qbus

poteſtas ſuſpecta viſa durũ im-
perium: in contionibus lauda-
re hominem· probare regimen·
blandiri· adulari· vnum cum eſ-
ſe dicere· qui tandem regni cala
mitatibus modũ ponat· Id nul
la via rectius fieri poſſe ꝙ ſi rex i
regnum veniat· precari· numen
obteſtari· id patrie non deneget
legatos ad ceſarem mittat· inſtet
vrgeat· facturum tutorem deni-
q; quod in pupilli rem ſit· ſi per
gat adũſari: nihil bohemis im-
putandum alium regem querẽ-
tibus· Sententia q̃uis ingrata
georgio: accepta in auribus po-
puli refelli non potuit· Miſſi ad
ceſarem oratores nihil impetra-
uere: pupillaris etas excuſatio-
nem prebuit ꝙ ſepius idem tem
ptaretur· Venere plurimi ex
bohemis ad Fridericum viſen-
di regis gratia· Inter quos ge-
orgius nomine giſcra· armorũ
gloria clarus· qui partes eius v
nus ferme defenderat in hunga
ria: cum rex polonie regnum in-
uaſiſſet· predones ſepe acie fude
rat· iohãnem huniadem bis ca-
ſtris exuerat· rebellantes hunga
ros magnis cladibus affecerat·
Is vbi ad conſpectum regis in-
tromiſſus eſt apud nouam ciui-
tatem: quo in loco tũc aderam⁹
aſtantibus plurimis illacrimãs
Ladiſlai manum exoſculatus:
in huuc modum verba fecit· Vi
deo te tandem teneoq; mi rex:
ſi ſcires que pericula propter te
adiui· quibus me laboribus im-
plicaui· quot adũſo corpore vul-
nera accepi· En cicatrices teſti-
monio ſunt· patri ego tuo tibiq;
vitam deuoui· Nulla vis eſt nul
la fortuna: que alienare animũ
a te meum poſſit· officia mea ſo-
la tibi auferet mors· Sed tu hec
per etatem nõ intelligis: Et ſub
ridens· Quod inquit mihi pre-
mium fidei ac laboris erit? ꝛ qd
das militi tuo ſtipendium? Sex
tum tunc annum agebat Ladiſ
laus· qui poſtq; giſcra finem di-
cendi fecit: oculos huc atq; illuc
circumuoluens· loculos iohan-
nis magiſtri camere ſuſpiciens
ex philacteria pendentes: qua il
le nũmos more theutonico pau
peribus erogandos aſſeruabat
hanc tacitus arripit: eratq; ſex tm̃
neq; enim plura inuenit· illinc d
prompta giſcre dono dedit· Ad
mirati omnes pueri factũ· ꝛ pro
uidum et liberalem futurum iu
dicauere· Giſcra inexos poſtmo
dum auro nummos e collo ſu-
ſpendit: regie gratitudinis mo-
nimentum Hungari qui mor
tuo Alberto regẽ Vladiſlaum
ex polonia vocauerunt: diu im-
perium Ladiſlai obtrectauere·
belluq; aduerſus thurcos infeli-
cit fecere: in q̃ vladiſla⁹ fortit pu
gnans obtrũcatus ẽ In cõuẽtu
deinde ciuitatũ pceruq;: ladiſla
us rex appellatus: miſſa legatio

ad fridericum in qua regni pri-
mores fuere · decretum electio-
nis expoſuit: Ladiſlaum in hũ-
garia mitti coronandum poſtu
lauit · Reſponſum eſt recte hun
garos egiſſe · qui regem tandẽ
ſuum recognouerint · electione
inde haut quaq̃ opus fuiſſe in
eo · q̃ natura regẽ dediſſz: neq̃
coronandum eſſe · qui ſemel co-
ronatus ſit · Puerũ adhuc ege
re tutore: nullius tutelam ſalu-
briorẽ ei eſſe · q̃ Friderici impe-
ratoris ⁊ proximi conſanguinei
Expectarent etatem regno ydo
neã: interea ꝑ ſe regnum admi
niſtrarent · Diu inter hungaros
⁊ imperatorem ob negatum re-
gẽ inimicicie fuere: ⁊ armis q̃
temptata res eſt · Johannes hu
niades infeſtis copiis auſtriam
ingreſſus q̃uis ferro atq̃ igne
agros vaſtauerit · regem tamen
coronamq̃ · et que repetebat in
hungaria caſtella · obtinere nõ
potuit · Pugnauit iterum cõtra
thurcos: a quibus magno ꝓlio
victus · humilior factus · ceſaris
beniuolentiam ⁊ peciit ⁊ impe
trauit · Ob quam rem q̃uis ſe-
pe ⁊ ab hungaeis ⁊ a bohemis
Ladiſlaus peteret: res tamẽ ad
duodecimum eius annum pro-
tracta eſt · ¶ At cũ fridericus im
perialis corone ſuſcipiende gra
cia ytaliã petere ſtatuiſſet · rur-
ſus bohemi · hungari · ⁊ auſtria
les · legationibus ſeorſũ miſſis
imperatorẽ fatigauere · Ladiſ-
laũ repoſcentes: poſtulata om-
nib⁹ negata ſũt · Ad bohemos ·
qui ea de re conuentũ prage ha
bituri erãt · ac ferocius agere vi
debantur · regem alium electuri
niſi mos eis gereretur · legatos
mittere placuit: quib⁹ ⁊ nos ad
diti ſumus · Prouinciales · qui-
bus apud pragam dies ſtatuta
fuerat · craſſante illic peſte · in be
neſchauia ꝯuenere · quos in fre
quenti conuentu · preſidẽte ge-
orgio poggiebracio · in hũc mo
dũ allocuti ſum⁹ · Petiuiſtis ex
ceſare viri bohemi · Ladiſlaum
regis quondam veſtri filiũ · ad
vos mitti · idem hungari · idem
auſtriales · importunis precib⁹
exigunt · Si vobis mos geritur
illos offendere neceſſe eſt: ſi pre
ces alioꝝ audiantur: contemne
re veſtras oportet · Si neceſſari-
um ſit alterꝝ ex duobus · veſtraz
amiciciam ꝓferet impator · Ve-
tus eſt enim maioꝝ ſuoꝝ cum
bohemica gente fedus: ⁊ accep
torum vltro citroq̃ beneficioꝝ ·
memoria recens · Sin ꝟtus · cla
ritaſq̃ penſitanda eſt · q̃s bohe-
mico nomini non inuideat · cu-
ius victorias tempeſtate noſtra
plures numerare licet · q̃ relique
gentes omib⁹ ſeculis compare
potuerint: Uerum ceſari h̃ tpe
in hanc electionem deſcendere
haut quaq̃ neceſſarium videt:
quãdo ea pueri etas eſt · q̃ neq̃

vobis neq̄ȝ hungaris vſui eē po
teſt · Eſto · veniat in bohemiam
Ladiſlaus · qđ inde regno emo
lumentuȝ cedet? Jlle ne ius liti-
gantibus dicet · ſtatum reipubli
ce reformabit · aduerſus hoſtes
copias ducet · belli · paciſue mu-
nia obibit? Nihil horuȝ p̄ſtare
poteſt : cui recte tutela opus eſt
Jllud in p̄mis eius aduent⁹ fa-
ciet · Regis pompa ducenda ē ·
ornanda regia · adhibēdi mini-
ſtri : curia more ꝓgenitoꝝ appa-
randa · Ad hec grandi pecunia
opus · Vobis nullum erariū eē
audio nullos cenſus : nulla vec-
tigalia publica · Ad veſtras igiꝭ
opes recurrendum : vos p̄ſtare
ſumptus · vos regem alere · vos
inexplebilem curiaȝ ⁊ inſaciabi-
les miniſtros explere oportebit
Video p̄terea inter vos ſi pau-
cos eſſe proceres · cōſilio aucto-
ritate · atq̄ȝ opibus · pene pares
Cura regis vni ꝯmittēda erit ·
non omnibus · Jlle domin⁹ · il-
le rex veſter iudicabitur · qui re-
gis corpus in poteſtate habebit
Et quis veſtrum eſt · qui nō euȝ
honorē ſibi q̄ȝ alteri malit? Se-
mina inter vos diſcordiaruȝ pe
titis · niſi prius in vnum conue-
neritis · q̄ regis cure p̄ſit · Vos
hijs incōmodis Frideric⁹ libe-
rat : qui ſuo ſumptu pupilluȝ re
gium gubernans · diſſenſionuȝ
vobis fomiteȝ aufert · Nec vos
latet · quandoquideȝ tenera re
gis etas eſt · corp⁹ ei⁹ in poteſta
te ceſaris rectius eſſe · q̄ȝ in alte
rius cuiuſpiaȝ · Jlle eīn conſan-
guine⁹ eſt · ex eadem familia na
tus : ⁊ imꝑator · Et quis pupil-
lo regi conuenientior tutor deꝭ ·
q̄ȝ p̄nceps principum? Si ſit in
ter vos ⁊ hungaros contentio
coraȝ extraneo iudice · de cuſto-
dia corporis regiſ : par cauſa ve
ſtra atq̄ȝ illoruȝ iudicabiꝭ Vtq̄ȝ
regeȝ petitis · vt q̄ȝ fidelitatis do
cumenta p̄ſtabitis Verum in h̄
illi ſuꝑiores erunt : quia natum
apud ſe regeȝ · coronatumq̄ȝ di
cent · Apud ceſarem veſtra cau-
ſa longe iuſtior eſt · q̄ȝ hungaro-
rum : ſeipſum tamen in cura pa-
truelis vobis p̄fert · Curate re-
gnū · pupillū ſibi dimittite : quē
poſtq̄ȝ pubes fuerit · vobis in p̄
mis credet · Qđ vo oratores ve
ſtri dixere · alium regem accerſi-
endū a vobis eſſe : id magis ter-
roris incuciendi cauſa dictū im-
perator exiſtimat · q̄ȝ quod ani-
mo veſtro ea ſentencia ſedeat ·
Neq̄ȝ eniȝ veſtra fides incorru-
pta prius · hoc repromittit : neqȝ
progenitorum Ladiſlai in vos
collata beneficia h̄ exigunt · nec
innocens eius etas q̄ꝗȝ deme-
ruit · Ceterum voluite animo p̄
us vt ſapientes decet · quē nam
Ladiſlao preferre poſſitis : cui⁹
ſanguinem · ſi matris originem
memorie teneatiſ · quatuor roma
norum imperatores produxere

Si paternam proſapiam exqui
ritis: quinquies imperatoria di
gnitas i auſtriali domo reſedit
Obſcuritatē querat neceſſe ē:
cui tanta claritas non ſatiſfacit
Addite potentiā· amicicias· cli
entelas· Auſtriam vobis vicinā
poſſidē Morauia Sleſia illi pa
rent: hūgari ꝛ ſi res nouas mo
liri videantur· ab officio tamen
non recedent Imperator a quo re
gnū veſtrū dependet· ſanguini
ſuo non deerit: nec ius familie
ſue negliget· Baioarie Saxo
nieqꝫ duces· marchioneſqꝫ brā
denburgenſes· ꝛ omnes ferme
germanie principes· Ladiſlaū
propinqua neceſſitudine attin
gunt· Non poteſt hic pupillus
offendi: niſi ꝛ tota germania le
datur· Hec ſuperfluo vobis cō
memorari non ambigo· verum
ita iuſſit imperator· Ille in ytali
am pupillū ſecum adducet: re
ductum· puberemqꝫ factum· ſi
perſtiteritis in fide· ad vos pri
mum mittet Vos interea pro gra
uitate integritateqꝫ veſtra· quod
in rē bohemici regni· pupilliqꝫ
ſit· conſulere admonet· Veriſi
milis oratio viſa· neqꝫ ſine fauo
re accepta: acceptioremqꝫ pro
copius noſter collega reddidit·
qui patrio ſermone· latine ling
ue ignaris· verba noſtra interp̄
tatus eſt Juſſi ſumus ex conuē
tu paululū abire: mox reuoca
tis reſponſum datum· Reddite
imperatori grecie· qui eā lega
tionem miſiſſet: atqꝫ in dimittē
do rege· bohemos preferret cete
ris Accipere ſe bene cōſulta cō
ſilia: miſſuros ex nobilitate ſua
primarios iuuenes· qui ceſarē
ytaliam petentem ſequant· eiqꝫ
miniſtrent· Expectaturos quie
te reditum· quē felicē fauſtumqꝫ
ſuperum benignitate futurum
exoptent·

De morte barbare Imperatricis· vxoris Sigiſmundi·

Capitulum· LIX·

Apud grecium Barba
ra imperatrix ea tem
peſtate decedit· inexhau
ſte libidinis mulier: que īter cō
cubinos illaudatum euū pub
lice agitans· ſepius viros petijt
quē peteret· neqꝫ chriſtiane neqꝫ
alteri cuipiā religioni aſtricta:
quippe que ſuperos inferoſqꝫ vl
los eſſe negabat· Ferunt eā an
cillas ſuas ſepe orantes ieiunā
teſue increpaſſe· que corpus ſu
um fruſtra macerarent: fictūqꝫ
celi numen· placare verbis cre
derent Viuendum ſuauiter dū
vita ſuppetit: fruendumqꝫ volu
ptatibus· Id tantū homini da
tum· cuius anima cum corpo
re ſimul extinguit: ſomniare q
alteram vitā ſibi promittunt Cō
grua moribus ſententia· Nā q

flicto animi cultu voluptati cor
poris ſe dedere: grauati viciorū
ſarcina·non quib' explicent vi
tamqꝫ corrigant· ſed q̄ ceptum
iter approbent·ea dogmata faci
le imbuunt·Neqꝫ ingnatis mē
tib' ſolamen vllum valenci': q̄ꝫ
totum extingui morte hominez
opinenť·Vna ſalus deſperanti
celū: inferos non timere Corp'
Barbare q̄uis infidelis femie·
bohemi pragaz tulere: pactoqꝫ
funere in ſepulchꝛ regum cōdi
dere·Nec defuere ſacerdotes·
q̄ prophanum cadauer eccleſia
ſtico ritu ſepelirent·Nō ſunt re
gibus ſcripte leges: nec in bohe
mia q̄cq̄ꝫ non p̄miſſum·Frede
ricus poſtq̄ꝫ q̄etnros bohemos
intellexit·quoꝝ motus in p̄mis
Vebať·reclamantib' hungaris
ꝛ auſtrialib'·aſſumpto ſecū la
diſlao rege·ytaliā ingreſſus au
guſt alem coronam a Nicolao
q̄nto pōtifice maximo rome ac
cepit·Exin viſitato apud nea
polim rege alphonſo·cuius tuz
opes florentiſſime fuerť·cuiuſqꝫ
neptem in matrimonium duxe
rat·leonoraz·regis portugallie
filiaz·morib' ac forma p̄ſtantē:
domū rediit·In eo itinere La
diſlaus ſepe fugaz molitus eſt·
ꝯſilio pedagogi fretus: cū quo
poſtea captus·vſqꝫ in hunc diē
cuſtoditur in vinculis·

Quomō auſtriales Ladiſlaum
regē ab impatore petētes·nō ex
auditi·bellū mouent·Nouāqꝫ
ciuitatem obſident·

¶ Capitulum· LX·

AVſtriales interea ſuaſo
re Vlrico Eyzinghero·
ſumptis armis·p̄ſides
puīcie a friderico inſtitutos vi
pellunt: gubernatores ex ſeipis
duodecim eligunt·ſummā rerū
Eyzinghero cōmittunt·Incen
torem q̄ꝫ nouitatum alteꝝ Vlri
cum cilie comitez·in ſocietatem
accipiunt·auxilia ex vicinis gē
tibus acceſſiunt: reuerſuz impa
torem·miſſis legatis·aut regez
Ladiſlaum tradere·aut belluz
expectare iubent·Poſtulatis ſi
tam reiectis q̄ꝫ ſuſpenſis: impa
cientes magis more q̄z belli·in
feſtis ſignis nouam ciuitatē pe
tunt·Cōmittitur p̄mo aduētu
atrox pro portis prelium: null'
ſagittis modus·cadunt ſine nu
mero tela·Bombarde ſtragem
hoſtium horrendaz edunt·Mi
ſerabile viſu·diſiecta paſſim mē
bra equorum atqꝫ hominuz cer
nere·cruorez late fluentem aſpi
cere·Qua denſiſſima fuit·vnuſ
p̄fregit aciez lapis emiſſus·idez
alius atqꝫ alius fecit·proſtratis
q̄cunqꝫ occurrere·inermib' atqꝫ
armatis: nec t̄n īntermiſſa pugna
Conglobati hoſtes·magis ac
magis inſiſtere·Vbi res gla
dio geri cepit·ac vir viꝝ manu p̄-

hendit· equus equum impulit:
pugnatum eſt aliquādiu equo
marte Poſtremo ceſarianorum
acies·non tam virtute q̄z multi-
tudine ſupata·terga dedit·atqꝫ
in vrbē trepide ſe recepit:vnius
militi Andree Poumkyrcher·
poſtea a Ceſare ad baronatum
ſuffecti·audacia·ciuitatez tuta
eſt·Qui ne victores cum victis
vno agmine irrumperent·tam-
diu pro porta ſolus impetum te
nuit:donec conuerſi fugientes·
globo facto·ex loco difficili ho-
ſte repulſo·ianuaz clauſere· Fir
mata eſt deinde obſidio: et op-
pugnata machinis menia· Ex
bohemis·ſolus Heinric⁹ roſen
ſis cum ducentis equitibus·pe-
ditibus ferme octingētis·in ca-
ſtris fuit·Vngari nondum ve-
nere· Neqꝫ enim per inducias
bellum inferre ceſari licebat Au
ſtrales·circiter duodecim milia
militūz·expeditos in armis ha-
buere· Georius poggiebraci⁹·
ceſari·cuius erat amicus·opem
laturus·ſedecim milia militum
congregauerat Sed audita cō
cordia·in agruz regulorum ro-
ſenſium·exercituz duxit: villaſqꝫ
late populatus eſt· Imperator
eū̄ interuentu caroli Marchio
nis Badenſis· Sigiſmundiqꝫ
Salczburgenſis archiepiſcopi·
Ladiſlauz e manu ſua dedit:au
ſtrialibus multa promittentib⁹
que mox barbara fide negaue-
runt· Inter cetera conuentū
erat·ad·iij·ydus Nouembris
conuentum wienē habere· in q̄
vocati vtriuſqꝫ partis ꝯſangui-
nei·bohemi quoqꝫ atqꝫ hunga
ri· de tutela regis nondum pu-
beris iudicarent Ladiſlaum in
terea in poteſtate comitis Cilie
extra wiennam degere· nihil ꝓ-
us adminiſtrare ·q̄z conſilij de-
cretum fieret· Uerum puer po-
ſtridie in vrbem ductus· ſūmis
nouiſqꝫ honoribus exceptus· e
ueſtigio magiſtratus in ciuitate
creauit:prefecturas tota proui-
cia inſtituit·Sacerdocia dona-
uit:regio more curiā erexit·Hū
gari ad eum venere· Int̄ quos
Johannes huniades fuit· q̄ tū
comitatum Biſtercenſem regia
beneficencia conſecutus: haut
aliter q̄z principes conſueuere·
noue dignitatis inſignia ſuſce-
pit· Accerſiunt τ regez ſuum bo
hemi·cum Georgio poggiebra
cio:quibus non minora Ladiſ
laus pollicitus·q̄z pater·atqꝫ a-
uus promiſerant· Poſtq̄z dies
affuit cum imperatore conſtitu-
ta: Ludowicus baioarie· τ wil-
helmus Saxonie duces· Alber
tus quoqꝫ Marchio Branden
burgenſis· Carolus Badēſis·
τ multi ex Germania prelati ac
principes aduenere· Frequens
conuentus habitus· In q̄ preci
piente Ladiſlao·oratores impe
ratoris·inter quos τ ipſe fuim⁹

ita auditi ſunt: vt victi apud vi-
ctorem Fruſtra equitas·fruſtra
honeſtas·in medium deducta·
Cuncta ex arbitrio comitis ge-
rebant·Ipſe pro rege verbū fa
cere·ac reſpondere: qui neq3 le
ges neq3 pacta victorez obliga-
re poſſe aiebat·Fridericum ⁊
iure ſimul ⁊ bello excidiſſe: ar-
matis ac fortibus iura fauere·
Poſtremo infectis reb⁹ conuē-
tus diſſolutus·Nicolaus cardi
nalis ſancti petri·doctrina ⁊ vi
te integritate cōſpicuus·ad cō-
ponendam pacē apoſtolico im
perio miſſus·ab auſtrialibus re
iectus eſt·Ladiſla⁹ q̄uis rex ap
pellaret·alieno tamen arbitrio
ductus·in regnis ſuis trium vi-
ratū deduxit·Johannes hunia
des hungariaz rexit: poggiebra
cius bohemiaz Ulricus auſtriā
Penes hunc maior auctoritas:
qui regem in poteſtate habens·
illis quoq3 imperare poſſe vide
batur·Promiſerat Ulric⁹ ⁊ hū
garis ⁊ bohemis regem ad eos
prope diem venturum·Hunga
ris primū ſatiſfacere ſtatuit·diē
illis apud pozonium conſtituit
Conueniunt frequentes hūga
ri: res ibi pro voluntate hunia-
dis ordinant·Potentiori oīa
parent·Ulterius regnuz ingre-
di neq3 regi neq3 comiti viſum·
Fit reditus in wienam· Bo-
hemis dies inſtituit· qua regez
coronandum prage ſuſcipiant·
Erat inter bohemos Johānes
ſmyrichcus·homo nobilis: ⁊ fa
cundie gratia inter primos con
ſtitutus·Is poſtq3 regem bohe
miā ingreſſurum cognouit·lit-
teras huiuſmodi ad eum dedit
Johes ſmyriche⁹ Ladiſlao re-
gi ſalutem·Ventuz te q̄primū
in regnum tuuz probo: ſi modo
imperaturus veneris·non pari
turus·Inermem·inpotētemq3
intrare non laudo ſi non bicipi
tem mater peperit·vt ex duob⁹
capitibus vnū wienne apud a-
micos dimittas: alterum bohe-
morum dubie credas fidei·Ua
le Epiſtola comiti reddita eſt: q̄
cognito tenore Georgio eaz re-
miſit·Ille accerſito proceruz cō
ſilio·inter quos iohānes nō in
poſtremis erat·litterarū ſenſuz
ſuppreſſo ſcribentis nomine·re-
citat: quid mereatur ſcriptor ꝑ-
cunctatur·Dignum morte pri-
mi iudicant: nec johannes ſuo
loco ſentenciā dicere iuſſus·ad-
uerſari audet: proditorem ⁊ ip-
ſum patrie·afficiendumq3 ſum-
mo ſupplicio cenſet·qui ea ſcrip
ſit·Profertur mox epiſtola eius
manu conſcripta: ⁊ impreſſum
annuli ſignum recognoſcit·Dā
natus ore ſuo·comprehenditur
duarum horarum tempus dat·
in quo ſi velit·⁊ anime ſue ſalu-
ti·⁊ domeſticis rebus conſulat·

Nec diucius vite dimiſſus: gla-
dio percutitur. Sic vir magis e-
loquens q̄ cautus. dum alienā
ſeruare vitam ſtudet: perdidit
ſuam.

De eiectione Comitis Cilie. ⁊
priuatione āminiſtrationis ſue

Capitulum. LXI.

Comes iterea. vt q̄ ſplē-
dide regem in bohemi-
am duceret. haut igna-
ue operam dabat. ad eam rem
non parum auri neceſſariū erat
Publicum erarium exhauſtum
qui eam ſummā crederent. neq̄
negociatores neq̄ proceres in-
ueniri. Mos eſt auſtrialibus q̄-
tiens repentina principi neceſſi-
tas congruit. ex ſubditis ꝑ mo-
do facultatum pecuniam exige-
re: q̄ vocant ſteuram. Id tamē
irremiſſu prouincialiū haut ꝑ-
miſſum. Huc ergo reuertit̃. Cō-
uocantur apud nouum tritici-
burgum pro veteri conſuetudi-
ne quatuor ordines: ſacerdotes
barones. nobiles. ciuitates Ibi
comes preſente rege conuocatō-
nis cauſam edicit. Iter in bohe-
miaꝫ regi neceſſarium oſtendit.
qua pecunia ſit opꝰ exponit. ꝑn-
cipi ſuo vt ſubueniāt hortatur:
neq̄ inopem. mendicantiq̄ ſi-
milem. ad coronaꝫ ſuſcipiendā
ire permittant. Conuentus de-
liberandi copiam petit Ibi ey-
zingherus. qui iaꝫ pridem a cō-
mite ſuſpectus. extra regis gra-
ciam eiectus. occaſionem qua
ſe vindicaret expectabat. ydo-
neum nactus tempus. vocatis
ſeorſum primoribus. quos ſibi
fidoſ. comiti infenſos credit. ita
locutus fertur. Quid agimꝰ vi-
ri auſtriales. ſemper ne cilienſis
mancipia erimus? Imperato-
ris iugum excuſſimus. vt comi-
ti ſeruiremꝰ? Moderacius cer-
te illius regnum fuit: tollerabi-
lior duracio. Ille in auſtria na-
tus. noſtrorum principum ſan-
guis erat: ⁊ ſi verum fateri libꝫ.
noſtri domini dominus. Quia
tamen ex re ſua magis q̄ princi-
pis noſtri prouinciam rexerit:
arma ſumpſimus. prefectos e-
ius eiecimus. regem noſtrum
vendicauimus. Hic ille noſtra
demuꝫ etate principatus hono-
re donatus. nos omnes pro ſer-
uis habet. Cui noſtrum de re-
publica conſiliuꝫ creditur? In-
iuſſu noſtro rex in hungariam
ductus eſt: ſuperis gratia qui
remiſerunt incolumem. Nunc
neſcientibꝰ nobis promiſſus bo-
hemis: hungarica bohemicaq̄
negocia. ſolus comes pro libidi-
ne ſua ducit. Neq̄ ꝯtētus duo-
rum regnoruꝫ gubernatores ve-
ctigales ſibi feciſſe: auſtriam ſo-
lus exhaurit. Nam quota por-

cio eſt·quã regius ſumptꝰ acci-
pit: Quicq̃d reliqui eſt·comiti
cedit· Maior ei q̃ȝ regi familia
fuit Tacco concubinam inſtar
regine cultam: cuius virum con
ciuem noſtrum o viennenſes in
terfecit· Plena predonibꝰ ⁊ me
retricibus domus eius: inť hos
regias opes effũdit· Magiſtra
tus·ꝑfecturas ·ſacerdocia ven-
dit: vbi nõ ſufficiũt publica fur-
ta·ad priuatas facultates manꝰ
admouet· Quicq̃d olim pecca-
uere opulẽti·hodie plectiť: nul-
la vetuſtas impunitatẽ criminiſ
habet· Neqȝ tuta innocentia ẽ·
in cõuicta puniũtur ſcelera · Et
offendiſſe maieſtatem conuinci-
tur: quiſquis diues habeť· Ne-
mo ſue ſubſtantie certus domi-
nus· Equi ·ſerui·liberi· coniu-
ges veſtre·pro libidine comitis
auferunť· Quibus in bohemiã
pergat pecunijs fateor non iniq̃
poſtulatio ẽ: ſi fraus abſit· Cau
ciorem me comitis artes ac vſu
cie reddunt· Si hec pecunia nõ
regi queriť: nouum aliqđ bellũ
nouũ argentum pariet· Noſtriſ
alitur malis: ſua quies·pax eiꝰ·
noſtrum bellum eſt· Inſecuruȝ
facit noſtra ſecuritas Pudȝ me
pacientie noſtre: qui ſi viri eſſe-
mus·facile obprobriũ hoc e no-
ſtris oculis eiceremus · Sȝ fuit
hactenꝰ prohibita ꝯuentio: nũc
ſimul congregatis reipublice li-
cet conſulere· Reſumite alacres
ſpiritus·amicos quiſqȝ veſtros
cõmonitos reddite· ad imperi-
um preſto cuȝ armis adſint· Ac
cingimini mecum: aut vobis li-
bertatem·aut mihi mortem pa-
rabo Illud in primis michi ex
vſu videť·multitudo ne regi po
ſtulata đneget: paucos ex ꝓmo
ribus eligat·qui regeȝ adeũtes·
ſe motis arbitris ꝓuincie neceſ-
ſitates exponant· Non dubiuȝ
quin vobis mihiqȝ id numeris
demandetur· Ego·ſi regis allo
quendi facultas detur: excluſu
rum me comitem nequaq̃ȝ am-
bigo· ¶ Placet Eyſingheri cõ-
ſilium·dant inuiceȝ dextras · iu
re iurando ſe aſtringunt alterũ
alteri nõ defuturum : donec co
mes eiciatur· In conuentu pro
uincialium que volunt ex ſentẽ
cia ordinant· Nec morati·regeȝ
adeuntes·daturos argentuȝ ꝓ
uinciales offerunt: eſſe tamẽ q̃
ſoli ſibi mandata perferant· rẽ-
publicam auſtrie concernentia·
Juſſis exire ceteris: ſoli apđ re-
gem manent· Ibi Eizingherus
regem auſtriali ſanguine natuȝ
dicit : nullos ſibi fideliores au-
ſtrialibꝰ eſſe· Impiũ eius·illť na-
turale: cẽteris violentũ · Cõſiliũ
ab hijs recipi oportere q̃ amãt·
Moleſte ferre auſtriales ꝓncipl
ſui negocia nõ bñ adminiſtrari
expilari prouinciam·vexari ſub
ditos·vicinoꝝ odia prouocari·
Comitem dotare ſuos: regẽ ad

ínopiam r̄digere Ladiſlaum re
gem vocari·comitē regnare· bel
lum ab eo cum imꝑatore nutri·
ri·Gubernatorem autem Hun·
garie annuo; quattuor ⁊ viginti
milia nummum regi pēdere· co
miti duodecim milia· Idipm̄ re
liquos ꝓuinciarum preſides fa·
cere·omnes comiti vectigales eſ
ſe· Nichil dubium quin ea mēs
hominis ad r̄gnum quoqꝫ aſpi
ret: amouendum eum priuſquā
meditata ꝑficiat· In atrocibus
delictis etiam cogitatōnes plec·
tendas eſſe· Poſſe haut difficile
comitem eijci: verum taciturni·
tate opus· Aperto conſilio poſt
q̄ꝫ cuncta placent· intromiſſo co
mite deliberatio cōuētus expo·
nitur: promiſſa pecunia dicitur·
Viennam tamen dum exigitur
eſſe petēdam·ordinandam ciui·
tatem·ne quid in abſentia r̄gis
turbarum exoriatur· Ficta pro
veris pleriqꝫ referunt· Cōmen·
dat deliberata comes Eyzin·
gherus viennam precucurrit: ſe
natum de mēte regis edocet· cu
ius reditus ciuitati iocūdiſſim⁹
fuit· Nihil prima die actuꝫ· Po
ſtera ſummo mane Eyzingher⁹
regiam adit: collocatis ī ꝑrimo
diui auguſtini tēplo mille arma
tis· q̄ preſto ad ſignū irrūpant:
alios tectis armis intrare pala·
cium iubet· Conueniunt freq̄n·
tes conſiliarij·regem in cubicu·
lo ſalutant; ꝓceres exiturum in
aulam expectant· Ex familia co
mitis nemo intromittit· Vltim⁹
omniū adeſt ipſe comes: q̇ apud
concubinam dormierat· nec taꝫ
cito veniſſꝫ niſi vocatus ab ami
cis in palacio nouas res parari
accepiſſet· Pulſanti fores nō pa
tuere: donec fures calcibus in·
ſultauit· Vbi ad regem ventum
eſt: ſilētium aliquādiu ſeruatum
Deinde Eyzingherum innuēte
rege ita locutum accepim⁹· Ab
hac hora comes regiam tibi cu·
riam interdictam ſcito: abi quo
libet gentiū· Neqꝫ poſt hac gu·
bernatoris nomen neqꝫ conſilia
rij neqꝫ regij familiaris vſurpes
Hec me tibi dicere rex iuſſit· Ad
ea comes nichil mutato vultu:
forti ⁊ conſtanti animo indignū
ſe cui talia dicerentur r̄ſpondit·
Emulorum ſuorum ea eſſe non
regis· ſolere principes qui de ſe
benemeriti eēnt: his meliora re·
ferre: ſe patri Alberto· ſe matri e
lizabeth· ſe ipō ladiſlao ſumma
fide ſeruiuiſſe· pro eo ṗus fudiſ·
ſe ſanguinem q̄ꝫ naſceretur· Bel
la eius tam difficilima confeciſſe
fuiſſe in carceribus· patrimoniū
fudiſſe· imꝑatoris odiuꝫ incidiſ·
ſe: vt regnum ei conſeruaret· ſci·
re ſe benignum regem habere et
accepti beneficij memorē· Que
dicta eſſent verba: moribus ſuis
non conuenire: eyzingheruꝫ ea

excogitaſſe: qui iam pridem ſibi
fuiſſet infenſus· quoniā ꝑ ſua li-
bidine expilare regis bona non
potuiſſꝫ· Orare ne plus inimico
rum odia ꝙ ſua merita valerent
ne bonitatem regiam aduerſari
orum malignitas vinceret· Fit
ſilētium locuto comite: nō ſatis
certo ſenſitu· an rex in ſententia
perſiſteret· ⁊ mutatum eius ani
mum ratōne comitis verebātur
iclinaturi quo ille ſe verteret: ex
cuius nutu pendere victoriā no
rant· Eyzingherus de ſtatu ſuo
ſollicitus nichil conctādum ra-
tus: priusꝙ rex comiti rńdere-
ret: ita inquit· Ego mandāte re-
ge verba feci· nihil de meo locu-
tus ſum: ipſe adeſt· ipſe me iu di-
cet· Dabo merito penas: ſi meā
tibi comes non regis voluntatē
expoſui Effare tandem rex opti
me: nec nos vltra ſuſpēſos tene-
to· Tum rex placide vt conſue-
uit· ex mea inquit intētiōe ac vo
luntate locutus eſt eyzingherus
atqꝫ his dictis ſubticuit· Vidiſſes
erectas auſtrialium mētes: ⁊ iaꝫ
comiti tanꝙ victo eiectoqꝫ inſul
tantes· Ille ad proceres exiens
quos in aula congregatos dixi
mus: eiectōnis ſue cōtumeliā ex
poſuit: conſilium atqꝫ auxilium
expetēs· Quibus in volūtate re-
gis omnia ſita reſpondentibus
ad ſororem regiam ſe cōtulit: ab
ea preter lachrimas et muliebrē
eiulatum nichil extorquet· Et iā
vndiqꝫ per pallacium ire arma-
tos animaduertit· Cedendum
itaqꝫ potenti inuidie cenſuit: ne
ꝙ parum putauit ex inimica ci-
uitate ſaluum corpus educere·
Clientes eius audita rei nouita
te ſibi quiſqꝫ fuga conſuluerant
Tacitus igitur et confuſo ſimi-
lis cum quatuor tm̄ comitibꝰ ex
aula diſcedens: in patriam ſuaꝫ
conceſſit· Albertus marchio brā
denburgenſis ne populares ſa-
xa in eum iacerent: ad portā vſ-
qꝫ tutum iter fugienti prebuit·
Uerum quis prohibite manꝰ fu
ere: lingue libertate vſi probroſa
in abeūtem maledicta omis ge-
neris congeſſere· Inconſtantis
fortune ſingulare documentum
Nam qui paulo ante tutor regi
et ſecūdum in auſtria caput erat
in quem omnium oculi reſpicie-
bant: qui belli paciſqꝫ mūera ſo-
lus agebat: vnico regis vbo po
teſtate priuatus· inops conſilij·
et animo confuſus abijt

¶ De coronatione regis Ladiſlai ¶ Ca· LXII

Rex paulopoſt magnifi-
centiſſimis apparatibus
bohemiam petijt: atqꝫ i
praga ſummos conſecutus ho-
nores: regni coronam accepit·

bohemi in eius ſumptus ſuoꝝ
quiſqȝ cenſuum tertiam partem
contulere. Ex ea pecunia coro-
nationis ſolennia peracta ſunt:
ſupportata curie onera. ⁊ nōnul
la corone caſtra redempta. que
vel Georgio. poggiebracio vel
amicis eius commiſere Manſit
ibi non paruo tempore ladiſla-
us: nec vnqȝ hereticorum eccleſi
as ꝗuis rogatus intrauit: neqȝ
ſacris eorum interfuit. Preſbyter
quidam ex factione rochezane:
in ſacello arcis rem diuinam fa-
cturus: ſacerdotali veſte ornatꝰ
ad altare conſcenderat. Rex eo
in loca ſacra quibus intereſſȝ ce-
lebrare iuſſerat. At vbi hereticū
id muneris occupaſſe. nec velle
alteri locum facere didicit: miſſo
magiſtro militum: pphanum ſa
cerdotē niſi abiret rapi extra ſa-
cellum: ⁊ de prima rupe precipi
tari iuſſit. Illi carior vita ꝙ con
tumacia fuit. Rochezanā in cele
britate corporis chriſti ſacraȝ eu-
chariſtiam per vrbem deferentē
ex feneſtra conſpicatus: nullum
reuerentie ſignum prebuit. Per
cunctantibus amicis vt quid ſa
cramentum inhoneſtaſſet: Non
me latet inquit diuiniſſimū chri-
ſti corpus dignius eſſe ꝙ per me
ſatis honorari poſſit. nec mea re
uerentia gloriam eius auget. ne
qȝ dehoneſtatio decus imminu-
it. Uerum michi cauendum ne
dum chriſtum honoro: ſacrilegū
preſbiterum rochezanam popu
laribus approbaſſe videar: quo-
rum pleruncqȝ mores ex principe
pendent. Nec illi me deum con
tempſiſſe putabunt: cuius ſacra
tiſſimuȝ corpus catholici preſby
teri manu ſummiſ ſemper hono
ribus proſecutū videre. Gra-
uis heretice factioni: iam mora
regis in bohemia eſſe cepat: cu-
ius ſacra ab eo ⁊ a ceteris princi
pibus dietim confluentibus cō-
temnebant. Et iam qui decep
ti errabant: aliorum contempla
ti mores ſuas ineptias ꝯgnoſcē
tes. relicta huſſitarum perfidia:
ad eccleſiam reuertebātur. Ob
quam rem cupientem in auſtriā
reuerti regem. nullus heretico-
rum eſt aduerſatus. Prius ta-
men ꝙ rediret Uratiſlauiā no-
bilem vrbem reuiſit ſleſitarum
caput Ibi cum diuinis intereſſȝ
in ede pontificali frequēteſqȝ p̄n
cipes conueniſſent: poggiebraci
us quoqȝ proximus regi aſtaret
fama eſt. eaqȝ vulgata chilianū
quendam paraſitum ex his qui
ſtulticiam ſimulantes alios ſtul
tos faciant. poggiebracium his
verbis compellaſſe. Quo vultu
ſacra noſtra reſpicias plane ad-
uerto: animum nō intueor. Fa-
re obſecro. nonne ſatis nitida ti
bi vidꝛ noſtra ꝛligio? Uides ne
ꝙ multi ⁊ magni p̄ncipes. et ipſe

rex noſter vnum ritum ſequant
Cur non his potius q̃ rocheza
ne conſentis? An plus ſape pau
cos bohemos q̃ reliquam xp̄i ec
cleſiam cenſes? Quin relicta in-
condita plebe: nobilitati te iun-
gas nobiliter. At poggiebraciuſ
Si tua hec ſunt verba inquit: nō
es quem ſimulas. tibi tanq̃ pru
denti reſpōdeo Sin aliena. ſatiſ
facere me illis optet. Audi ergo
Eccleſiaſticas ceremonias ſua
quiſq; pro fide gerit. Sacrificia
ca facimus: que credimus deo
grata. Neq; noſtri arbitrij ē cre
dere quod velimus. Victa mag
nis ra[illegible]onibus mens humana:
volēs nolenſq; capitur. vtq; na-
tura inſtituta ē: altera facile tra-
hitur. altera elabitur. Mihi per
ſuaſa eſt meorum ſacerdotuʒ re
ligio. Si tuam ſequor: homines
fortaſſe fallam anime mee cōtra
rius. deum qui corda inſpicit ne
queo fallere. Neq; me tui ſimilē
ſe decet. Aliud hiſtrioni. aliud ve
ro nobili conuenit. Hec vel tibi
habeto ſi ſapis. vel his referto. q̃
te ſubmiſere. Comes cilie dū
hec agunt fractus aīo et omni
ſpe reliqua deſtitutus. ab eo pe
tere ſalutē coactus eſt. cui9 ſalu-
ti fuerat inſidiatus. Ad frideri-
cū igitur cōfugiēs: malo ſe vſuʒ
conſilio dicit. qui dn̄m ſuum re-
liquerit atq; impugnauerit: rece
piſſe ſe patrati ſceleris penam re
gia curia deiectū. ⁊ in alienis ho-
ſpitijs auxilia mēdicare coactū.
Penitere q̃uis ſero prioris vite
dignus tamē cuius ceſar miſere
atur. qui non tam nocuiſſe q̃ p
deſſe poſſit. Reſtiturū auſtriam
ſi ſuo conſilio fides ſit: nam ſecū
primores puincie ſentirent. Pe
tit errati veniam. ⁊ in poſterum
magna pollicetur: ſi priſtinaʒ in
gratiam recipiatur. Ceſar cui v̄-
ba dare difficilimum eſſet: mul-
ta ſe comitis defectōe paſſim dā-
na tuliſſe commemorat. eaq; re-
ſartiri expoſtulat. Neq; auſtriaʒ
ſibi pmitti ſufficere. que non eēt
in comitis poteſtate. ſi ſua q̄ poſ
ſideret comes traderet: poſſe re
conciliatōem ſequi. Sin minus
non placere penitētiam: que nō
ſentiret penam. Diu res agitata
eſt. Poſtremo cum fridericus fa
cta cuperet: comes verba offer-
ret: infecto negocio diſceſſum ē.
Erat per idem tempus inter
Frācīſcum forciā mediolani du-
cem ⁊ rempublicam venetorum
graue atq; atrox belluʒ. Alphō-
ſus Sycilie rex venetos adiuua
bat. atq; ob eam cauſam Flo-
rentinos frācīſci amicos armis
p̄mebat. eumq; ſenēſes ſequebā
tur. Nec dubiū erat qn Frācīſci
ꝯditio multo inferior videretur.
Quod cum ipſe aduerteret: ex-
terna ex Gallis auxilia accerſi-
uit: ꝯducto grandi ſtipēdio. al

funſi emulo · renato lothoringie
duce q̄ pauloante ex regno ſici
lie fuerat expulſus· Hui⁹ aduē
tu magna fortune inclinatio fa
cta ē: ⁊ venetorum exercit⁹ loco
pulſi· debiliores viſi ſūt· Senſit
hec cilie comes· atq̧ hinc ſue mi
ſerie finem ſꝑare cepit· Miſſiſq̧
ad venetos legatis· venturum ſe
cū ingentib⁹ bohemorū copijs
auxilio pollicitus eſt· ⁊ finem bel
lo impoſiturum: ſi ſtipendia daren
tur· Neq̧ id erat difficile Nam
bohemi nouarum rerum cupidi· ⁊ in
armis educati· nullo modo do
mi teneri queunt· ſi quis militā
tib⁹ mercedem offerat· Adhibue
runt aures veneti· Sed cū lon
ginq̄ milicia multum auri expo
ſceret: oblatam potius cum ho
ſte pacem accipere· q̄ dubiū eme
re bellum voluerunt· Fruſtrat⁹
hijs comes· poſtq̧ foris nullum
exilij ſui p̄ſidium reperit: p ami
cos reconciliari Ladiſlao q̄rit·
Neq̧ amplius aduerſata fortu
na eſt· Inuiſus baronibus Ey
zingerus· quorum auaricie atq̧
rapine obſiſtebat · ꝯſeruare gra
tiam regis neqbat: cū illi modo
p ſeipſos· modo p filios qui re
gi diu noctuq̧ aſtabant· eyzin
gerum criminarentur· ⁊ indig
ne pulſum comitem dicerent· re
gi propinquū · ⁊ qui ſibi regnū
reſtituiſſet· Libuit igitur ab exi
lio reuocare comitem·

De reductione Vlrici comitis
Cilie ⁊ reſtitutione amminiſtra
tionis ſibi facte·

Capitulum· LXIII·

Comes hijs geſtis · per
amicos clam regi recō
ciliatur · reuerſuruſq̧·
viennā magno ⁊ ſplendido ap
paratu· mille duces eqtes expe
ditos in armis· adit: venienti rex
obuiā ex vrbem fact⁹ eſt· Primo
res· nobiles· ꝑplures· oēs ſecuti
ſalutare· āplecti· laudare comi
tem: certare inuicē ꝯtumelioſi⁹
eiecerint an magnificenti⁹ reuo
cauerint· Mira rerum mutatio
Qui pauloante meſtus in exili
um ierat · in triumphantis mo
dum reuertit̄· Eyzingherus · q̄
culmen potentie conſecutus eū
deiecerat: qđ in aliū ſtatuit · in
ſeipſum pati cogitur· Intrante
namq̧ vrbem comite · ipſe cum
amicis egreditur: ſpontaneam
exilium eligens· Lubric⁹ apud
reges prim⁹ eſt locus· ſolida po
teſtas· vnius voluntate ſubnixa
Fuerunt comitem· Eyzingheri
cognito receſſu· laudaſſe homi
nem· qui fortune ludibrio ſe ſb
traxerit: paratam ei turpiſſimā
fuiſſe mortem· ſi iudicium expe
ctaſſet· Vſurum optimo concilio
ſi curiales procellas ꝑpetuo de
clinauerit· Nec tamē ſibiipſi cu
rie mores placere· fluxa ĩcerta q̧
omnia eſſe· omnib⁹ horis inſta-

re piculā acceptam ſupiori an-
no ignominiam menti ſue ſem-
per herere: ſemꝑ ante oculos eſ
ſe turpem electionē ꝯtumelio
ſum exilium ꝓbroſa verba: mi-
rari ꝙ nō peyora ꝑtulerit. Deo
gratias agere qui ſibi priſtinū
ſtatum reddiderit: ſatiſfactū ho
nori ſuo eſſe: nec plura cupere.
Manſurū tamdiu apud regē
donec electiōis infamiam glo-
rioſi reditus rumor extinguat
potentiam deinde ⁊ regis ami-
ciciam ⁊ populares aures mal
le ſe dimittere ꝙ̄ perdere. Non
tam fortiter ea fecit: ꝙ̄ dixit ſapi
enter. Potentiam qui conſecu-
tus fuerit nemo tam facile dēpo
nit ꝙ̄ damnat. Retinent amici
implicat glorie cupido: obſtat ini
micorum metus: ſemper eſt qđ
craſtinare cōpellit. Facilius gor
dij famoſum in aſia nodum ꝗs
ſoluerit ꝙ̄ potentie regniꝗ blā
dicijs ſeſe explicauerit.

De dolo comitis Cilie Johan
nem huniadem ab amminiſtra
tione Regni hungarie cupien
tis amouere.

Capitulum. LXIIII.

Hungari poſtꝙ̄ regē in
auſtriam rediſſe accipi
unt legatos ad eū e ve
ſtigio mittunt: vtꝗ in hungari-
am veniat ſuum regnum viſita
tum petunt. Johannes hunia-
des ꝑ id tempus hungariā fe
re vniuerſā in poteſtate habuit
regie arces in manu eius fuere
equeſtres pedeſtreſꝗ copie vni
ei paruere. Id nonnullis regni
baronibus inuidioſum ac mo-
leſtum erat: atꝗ in primis comi
ti cilie qui locum eius optabat:
nec poſt electionem ab eo ꝓmiſ-
ſum acceperat auꝝ. Criminari
ergo iohēm regi odioſum effice-
re illum regē eſſe nō Ladiſla-
um: vectigalia ad eū cuncta de
ferri munitiſſima regni opidā
arces eqs arma in ptāte eius
eſſe. Nihil dubiū quin regni co
ronā querat: ſi nequeat ꝑ xp̄ia-
nos conatuꝝ ꝑ thurcos quibꝰ
bis magnos hūgarorū exercitꝰ
prodiderit. Palam thurcis infe
ſtum videri: clanculū eſſe ami-
cū. Bis fidē ab eo violatā re-
ginā Elizabeth introducto re-
ge polonie ꝯ ius phaſꝗ repul-
ſam: polonū quē accerſierat in
bello deſertū. Si pgat in hūga-
riam Ladiſlaus: in eius manu
aut vi aut veneno piturꝝ. Id ſo
lum queri: dum regis in hūga-
riā tranſitꝰ petit. Qui ꝓuinciaſ
ex arbitrio ſuo regunt eos ſiue
fraude doliſue ſupioris preſen
tiā expetere: inſidias proculdu
bio in caput regis paratas eſſe
Preueniendū facinus: ⁊ in au-
ctorem vertendum ſcelus. Pro
mittendum in hungariā iter. ꝑ
us tamen iohannem ſub ſpecie

pacandi regni ad curiaꝫ euocã-
tum· venientem capiendũ atq̃
retrudendum: ſic Ladiſlaum pat-
na regna perfrui poſſe· Tutiſſi-
mum illud conſilium ac ſalubre
viſum: compoſitis inſidijs· Jo-
hannes ad regem vocatur· Il-
le ab amicis ꝺ fraude certior fa
ctus· difficulter enim res magne
ſilentur· paritururũ ſe regi in hũ-
garia reſpondit· iturumq̃ quo
cunq̃ iuſſerit: extra regni fines
non eſſe obnoxium· Mittũtur
igitur ad euꝫ primores curie cũ
comite cilie· qui ſecum in finib᷒
hungarie cõueniant ad opiduꝫ
cotze· conuentumq̃ wiennam
abducere: ſi nequeãt· intra opi-
dum arte tractum interficiant·
Johẽs ad iactum teli cum duo
bus milibus equitum conſtitit
colloquium in campis offerẽs·
Comes cilie ſe regis viceꝫ gere
re ait· gubernatori eos adire q̃
regis mandata perferant· haut
indecorũ eſſe: neq̃ ſe ita ignobi-
lem vt cedere johanni debeat·
colloquium intra opidum ⁊ ꝗe
tius ⁊ honeſtius habere poſſe·
Johannes legationeꝫ ad ſe miſ
ſam dicere· legatos ei cedere ad
quem mittantur: de nobilitate
non eſſe in preſentia certanduꝫ
Ceterum in hungaria· comites
cilie· regni gubernatores ſequi
ſolitos: poſtremo munita ſe op
pida minime ingreſſurum· niſi
preſidiuꝫ intus habeat· eque vt
comes Ita rebus infectis diſceſ
ſum· Noua deinde fraus ex-
cogitata· Dixerunt iohannẽ cõ
munes amici: aduent᷒ in wien
nã promiſſus: ſi modo rex· prin
cipeſq̃ nominati· ſuis litteris ſe
curitatem facerent· Oblata ſũt
omnia que optauit· Ille ad oc-
to milia paſſuum wienne appro
pinquauit· Ad queꝫ lambergi᷒
nobilis eques· iuſſu comitis e-
greſſus: properare eum feſtine
iuſſit· Jam enim rex magno co
mitatu obuiaꝫ exiſſet· ⁊ cum eo
comes: q̃ litteras publice fidei
afferret· Motus eo nũcio iohã
nes· triginta ferme ſtadia verſus
vrbem ꝓfect᷒ eſt: inſpicienſq̃ la
te campos· cum neminem exire
obuiam cerneret· in ꝓpinq̃ vil-
la conſedit· Tantiſper moratuꝫ
comes cum quadraginta tantũ
equitibus adijt: et ne regem oc-
currentem moraret· equũ repẽ-
te aſcendere· feſtinareq̃ iuſſit·
Johannes· late inquit cãpi patẽt:
neq̃ ego vel regeꝫ vel aliũ quẽ-
piã video venientẽ· Tũ comes
eſtũ cauſatus· regẽ intra vineas
⁊ arbores expectare i vmbra di-
xit· Interrogat᷒ de lr̃is· apd̓ re
gẽ eas eẽ rñdit· Intellexit frau
dem ineſſe iohannes: ſeq̃ vrbis
incaſſum duci· Cõuerſus ad lã-
bergium: recte inquit mentitus
es mihi· Cui lambergi᷒· Que
iuſſit comes ea dixi· Si quis er
ror ineſt· eum argue· Ipſe ſuam

cauſam agat· ꝙ mandauit: mihi
ꝑere neceſſarium fuit· Rurſꝰ io
hannes comitem intuens· ſicci
ne ludificare homines pergis?
Fraude me appeti· ego te vi poſ
ſem ꝑdere· Jnciderasin foueā
quaꝫ fodiſti ſi vellez· Quis ꝓhi
bere poteſt· quin de te hodie vl
cionē accipiaꝫ· dignaqꝫ tuis fa
ctis p̄mia reddaꝫ? Reuerentia
regis te ſaluum facit: illi tuā vi
tā dono nō tibi caue pꝰ hac· ne
meos ante oculos venerꝭ· Atqꝫ
ita rurſum ꝯueniendi ſpes ad
empta· Multa poſt hec int̄ hun
garos ⁊ regē agitata ſunt: ⁊ cū
ip̄o iohanne pactiones habite·
Arces nōnulle regi reddite: rex
ipſe budam profectus·

De cruce ſignatis· ⁊ pugna co
rundē ꝯtra thurcos· victoriaqꝫ
apud albā in hungaria habitꝭ·
Capitulum LVI

Pterea mortuo Rome
Nicolao q̄nto· pontifi
ce maximo· ꝗ eugenio
q̄rto ſucceſſerat· caliꝑtus tercīꝰ
petri cathedrā eſt adeptꝰ· Qui
cognita machumetis thurcoruꝫ
imꝑatoris voluntate· hūgariaꝫ
ſibi armis ſubicere cupientis· iā
eīn ꝯſtantinopolim grecie cul
men expugnauerat· Johēz car
dinalē ſancti angeli· viruꝫ indu
ſtrium ac magnanimū· cū lega
tione in germaniaꝫ miſit: ſeptē
trionis vires in thurcos ꝯcitu
rū· Coactꝰ eſt exercitꝰ nō tā ar
matus ꝙ̄ fidelis· Vulgꝰ in com
ptū· ꝓ̄lares· inopes· arma ſum
pſere q̄s eterne vite p̄mia ꝯmo
uerunt: opulenti hoīes· p̄nti re
rū ſtatu ꝯtenti· domi manſere·
Odioſus plerūqꝫ potentibꝰ ſer
mo diuinꝰ: quibꝰ deſunt facul
tates leuis in celū volatꝰ· Ma
chimetes aūt ꝯſtātinopolitana
victoria ſuꝑbꝰ· ꝯgregatis ingē
tibus copijs· in thracia ꝑ tribu
los in hungariā ꝓperans: cen
tū quinquaginta milia pugna
torū ducere ferebat̄· Et inflatus
opinione ſui· tantoqꝫ tumēs ex
ercitu· nil dubitare· q̄n deuicta
hungaria· illiricos penetrare ſi
nus· atqꝫ intima rura liburnoꝝ
⁊ fonteꝫ ſuꝑare tymani· rerūqꝫ
caput ytaliā atqꝫ romā vno im
petu ſubigere poſſet· Vetꝫ ꝑua
vrbs· ⁊ alioquin nobilis· tātos
eiꝰ conatꝰ retinuit: thaurinū ap
pellauere maiores· nr̄a etas ali
am vocat albā· ad ꝯfluētes da
nubij ſauiqꝫ ſitā· Hanc primam
oppugnare ſtatuit: ꝓpt̄ opor
tunitatē tranſeundi fluminis· Jo
hānes capiſtranꝰ ordinis mino
rū ꝓfeſſor: vite ſanctimonia cla
rus· ea tēpeſtate hūgaros in ar
ma publicis ſmonibꝰ excitabat
Qui vbi appropinq̄re thurcos
accepit: nihil moratꝰ· in albā ſe
ꝯtulit· haut ꝑuaꝫ cruce ſignato
rū manum adducēs· Johēs q̄ꝫ
huniades ꝯ̄ctis raptim copijs·
eo profectꝰ ē· Cardinalis bude

remanſit: auxilia vndiqꝫ ciens.
Rex vbi adueniſſe thurcos co-
gnouit. nec vires hungaris eē
que tantam vim ferre poſſent.
mobiles gentis animos verit⁹
neqꝫ ſatis tutam bude morā ar-
bitratus: ſub ſpecie venationis
vrbem egreſſus. in auſtriam ꝓ-
pere ſe recepit Thurcus inte
rim apud albam caſtra metat⁹.
ſummis viribus eam vrbis par
tem oppugnare adoritur. q̄ pla-
nus patuit aditus: diſpoſitiſqꝫ
tormentis rare atqꝫ inſolite ma
gnitudinis. priores muros ape
ruit. Vacuum haut paruū ſpa-
cium intus erat. vſqꝫ ad muruz
alterum Hic cruce ſignati ſtatō
nes habuerunt Paruz tecta ar
mis acies. gladijs haſtiſqꝫ tan
tum hiſpida. veruz ſerioſitate a-
nimi ⁊ celeſti auxilio tuta. In-
greſſi per muri ruinas thurci. a-
trox cum hijs prelium cōmiſere
Capiſtranus ex turri clamitās
chriſtianos hortari. vexillū cru-
cis oſtendere. opez de celo pro-
mittere. maledicere hoſtib⁹. dei
preſentiā implorare Huniades
modo huc modo illuc cum glo
bo militum currere. inſtaurare
ordines. pro feſſis validos. pro
ſaucijs integros ſufficere: impe
ratoris ac militis officium exeq̄
Pugnatum eſt ſumma vtrimqꝫ
vi: modo nr̄i. modo thurci pe-
dem referre. Hinc viuentiuz cla
mor. inde morientium exaudiri
gemitus. Audaciores. primiqꝫ
bellatores confoſſi gladijs cade
re. ſuper cadauera paſſim ſtra-
ta belligerari: pulſi extra menia
hoſtes. Inſtante ſuo imperato-
re. vrgente. caſtigante. thurci ite
rum irrumpere. iterum pugna-
re: acriter chriſtianos in vltimū
diſcrimen adducere. Poſtremo
chriſtiana ꝟtute repulſi. denuo
periculi magis q̄ pudoris anxij.
opidū feda fuga reliquere Rur
ſus ſequentibus cruceſignatis.
extra muros pugnaz inſtaura-
re: mox ex propoſito fugere. ⁊qꝫ
remotiſſime ab opido chriſtia-
nos protrahere. Interim aciez
a latere immittere. que redituz
in vrbem egreſſis intercipiat: fu-
rentes noſtri ac victoria exultā-
tes. in qd̄ precipitarentur diſcri
men non aduertere. paululum
proceſſuris ⁊ a fronte ⁊ a tergo
periculum imminere. Vidit ex
muris capiſtranus tranſuerſaz
hoſtium aciez: inſidiaſqꝫ cogno
ſcens. reuocare ſuos cepit. Cuz
parum exaudiretur. tympanis
ac tubis confundentibus vocē.
preceps in pugnam dilabitur:
atqꝫ inter duas acies. inter tela
volantia percurrens. clamori-
bus ac ſignis cruceſignatos re-
dire coegit: apud quos nulla e-
rat huniadis vel fides vel auc-
toritas. quoruz magna pars theu
tonica fuit. hungarico infenſiſſi
ma generi Fraudati magna ſpe.

thurci in caſtra redierunt: cum
quatuor τ viginti horis int̃ diu
noctuqꝫ · nunc muros quatien-
tes · nunc manu pugnãtes ꝓliũ
protraxiſſent · Multi ex vtraqꝫ
parte cecidere: plurimi ex thur-
cis · τ hij quidem preſtantiores ·
De ceſis hoſtibus varia ſenten
cia eſt · Quidam ſuꝑ quadragi
ta milia perijſſe tradiderũt: nõ-
nulli viginti milia ceſa fuiſſe af-
firmant · Alij ad ſummum qua
tuor milia ceſa fuiſſe dicunt: qđ
nobis infra verum eſſe videtur
Neqꝫ enim in tanto exercitu vi-
deri clades ea occidio potuiſſet
Maior profecto iactura tantuꝫ
imperatoreꝫ fugere compulit: q̃
ſequenti nocte in cẽſis caſtris ac
machinis · cum toto exercitu tre
pidus abijt · Nec tam audax ſu
perbuſqꝫ venerat: q̄ꝫ timid⁹ de-
miſſuſqꝫ fugam arripuit · Tra-
ditum eſt ſub pupilla confoſſuꝫ
ſaluteꝫ deſperaſſe · vulnus eius
obſidioni fineꝫ dediſſe: inter fu
giendꝫ plures q̄ꝫ in acie ꝑijſſe ·
Victoribus ea tantuꝫ preda re-
licta eſt · que nõ potuit ignis ab
ſumere: tormẽta ſcꝫ enea · τ arie
tos ferro graues · machinarũqꝫ
ingens vis · Huniades et ca-
piſtranus huic bello interfuere
vt̃qꝫ rem geſtaꝫ ſcripſit · neqꝫ al
terius mentionem fecit: alteru-
trũ ſolidam ſibi rei geſte laudẽ
vſurpauit · Ingẽs dulcedo glo-
rie: facilius contemnenda dicit̃
qm̃ contemnitur · Spreuerat ca
piſtranus ſeculi pompas · fuge-
rat delicias · calcauerat auarici-
am · libidinem ſubegerat: contẽ
nere gloriam non potuit · Qui
ſummo pontifici belluꝫ · atqꝫ exi
tum belli deſcribens · nulla hu-
niadis · nulla cardinalis facta
mentione · totum ſuuꝫ eſſe dixit
qđ geſtum erat: q̄ꝫuis deuꝫ in ꝓ
mis victorie confeſſus fuerit au
ctorẽ · Nemo eſt tam ſanctus · q̃
dulcedine glorie non capiatur ·
Facilius regna viri excellentes
q̄ꝫ gloriam contemnunt · Verũ
paulopoſt τ huniades τ capi-
ſtranus alter morbo alter ſenio
obiere · Felices anime · quib⁹ tã
claro pacto prelio · tanto popu-
lorum fauore queſito · egra reli-
quere corpora datum eſt ·

De interfectione comitis Cilie per Ladiſlaum huniadis filiuꝫ patrata ·

¶ Capitulum: LXVI ·

Ladiſla⁹ audita hunia
dis morte · ſuadente ci-
lie comite in hungariã
redijt · duob⁹ ſibi vt videbatur
emulis liberatus: altero q̃ frau-
de · altero qui vi ſuum regnũ ap
peteret · Non minus huniadis
obitus · q̄ꝫ thurcorum afflictus ·
cordi fuit: q̃ ſublato aduerſario
hungariã iam ſibi ꝑere non du
bitat · Ceca hũane mentis iudi-
cia · ſepe leta ꝓ triſtib⁹ · ꝓ leti tri-

ſtia ducunt: futuri nulla hoī cer
titudo · Nemo nouit q̄d veſper
vehat: nemo tam ſupis amicus
eſt · vt craſtinā ſibi lucem ꝓmit-
tere poſſit · Multi dum ſe credi-
dere deiectos · in ſublime rapti
ſūt: multos exilia claros fecere
⁊ optata ꝯſecutis ſepe numero
exicio turpitudiniq; fuerī · Co-
miti multo ſalubrius fuerat hu-
niadē vixiſſe: q̄ hungariā ſue ne
ci deſtinatā clauſiſſet · Nūc me-
tu vacu⁹ · regē in albā ducit · ho-
ſtiū ſpolia recognituꝝ: ⁊ cāpos
viſuꝝ vbi p̄lia geſta · vbi barba
ra caſtra fuere · Eam vrbē · La-
diſlaus huniadis filius · valido
p̄ſidio retinebat · Qui venienti
regi · purpuratis · togatiſq; · por-
tas aperuit: armatoꝝ circit q̄-
tuor milia ab ingreſſu ꝓhibuit ·
Hic dū mora trahit · rē diuinaꝫ
ſpectante rege · ꝯſilium de mor-
te comitis in abdito ꝯclaui ꝓce-
res ineunt Vocatus eo comes
an iret · aliq̄n diu heſitauit Exin
diploide vir penetrāda ferro in
dutus · ꝓficiſcit: venientem La-
diſlaus ꝓditorē ꝯpellat · qui pa-
tri ſepe necē ꝑauerat · inſenſūq;
ſibi regē reddiderit · nunc dieꝫ
veniſſe q̄ ſceleꝝ penas luat Sūt
qui comitem prius arguiſſe La
diſlaum dicant tanq; regi rebel-
lem: qui eius armatos intrare
opidum vetuiſſet · Illud ꝯſtat ·
comiteꝫ arrepto ex manu armi-
geri gladio ladiſlai caput petē-
tem · nonnullos interieciſſe ma-
nus · digitos amputaſſe: exorto
clamore hungaros irrupiſſe · de
fendentemq; ſe magno animo
comitem · multis confoſſuꝫ vul-
nerib⁹ obtruncaſſe · Nec mora-
tos · ea nouitate regem ꝑculſum
adeuntes · occiſum regni hoſteꝫ
dicere: digna meritis p̄mia red-
dita · Regi nihil timenduꝫ eſſe ·
cuncta ei⁹ imperio patere · nūc
regnuꝫ eius incipe · prius apud
comiteꝫ fuiſſe · Rex quāq; vehe-
menter ꝯmotus erat tam atro-
ci facinore · ſupra tū q̄ eius fere-
bat etas dolorem atq; vim com
preſſit: nec dubitauit vi ceſuꝫ co
mitem ꝓfiteri Amicis vo circū-
ſtantib⁹ · ferendumq; q̄d cunq;
id eſſet dicentib⁹: at q̄ ſic neceſſi
tas inquit exigit Ferenduꝫ eſt ·
quicq̄d vitari non poteſt · Ade-
ptam comiti vitaꝫ reddere non
poſſum⁹ · Ille ſuo fato funct⁹ ē ·
nob nunc nr̄a manent · q̄ de⁹ op
tim⁹ maximū meliora faxit Juſ
ſitq; defuncti cadauer plauſtro
impoſitū ciliā deferri: atq; in ſe-
pulchris maioꝝ ꝯdi ·

De laude Johannis huniadis
per regem Ladiſlaū ꝓnunciata ·
Capitulum · LXVII ·

Ipſe aūt Rex · alba reli-
cta comitāte Ladiſlao
Budā repetere ſtatuit
inter equitanduꝫ ad opidū hu-
niadū ꝑuenit · Ibi coniunx hu-
niadi obuiā facta ē · ob mortem

mariti lugubri veſte induta: pu
elleqꝫ que circa eaꝫ erant deiec-
tis in terrā vultibꝰ pullis amic-
tibus merorem pre ſe ferebant.
Rex matronaꝫ complexus: idi-
gna ſunt inquit hec veſtimenta
que ob mortem viri tui deferas
Johannes huniades de morte
tranſiuit ad vitā Jlle hungariā
xp̄o mihi regnum ſeruauit. chri
ſtiani nominis hoſtes fudit. fu-
gauit. ꝑterruit. paceꝫ hungaris
peperit. ſaluteꝫ cunctis fidelibꝰ
aperuit. Forcia eius facta etiaꝫ
hoſtes admirati ſunt; ⁊ vitaꝫ ⁊
mortem poſteritas conſecrabit.
Jn prelio ſtrenuꝰ. domi mitꝭ:
in bello vicit hoſtes. in egritudie
ſeipſum ſuꝑauit. Cōſilio ac ma
nu ſuas acies ſuſtentauit: ꝓfre-
git hoſtiles. Ubi adeē extremū
vite tempus agnouit. ⁊ vrgere
vim morbi. nō eſt paſſus domi
nicū corpus ad ſe deferri. neqꝫ
eñ dignum exiſtimauit ſeruū a
domino viſitari. ſurrexit e lectu
lo ꝗuis labentibus membris: ⁊
cum deficiente v̄tute ſuis pedi-
bus ire non poſſet. in edeꝫ ſe ve
hi ſacram iuſſit. Jbiqꝫ de more
chriſtiano. ſi qua extabant rerū
humanarum veſtigia ſordium.
confeſſione deterſit: ⁊ ſacroſanc
tam accipiens euchariſtiam: in
ter ſacerdotum manus terrena
faſtidientem animam exalauit.
Et quo illuꝫ migraſſe credimꝰ
niſi ad eum pro quo tot bella ꝺ-
pugnauit? Ad impatorem ſuuꝫ
perrexit fortis miles: cū chriſto
regnat. qui pro chriſto tot peri-
culis ſe obiecit. Jam pridem de
bitum ſibi celum tenet: non eſt
cur diuinitate; fruentem lugere
oporteat. Congaudere gauden
ti equius cenſeo. Faceſcant in-
tempeſtiue lacrime. ſuperuaca-
neiqꝫ luctus. abſit omis meror
atqꝫ in primis lugubres habitꝰ.
pullaſqꝫ veſtes exuite. Atqꝫ hijſ
dictis. purpureas tunicas au-
ro diſtinctas afferri iuſſit: eaſqꝫ
vidue ac filijs dono dedit. Pu-
ellas quoqꝫ ſua dignitate dona
tas. mutare habituꝫ increpauit
totumqꝫ diem leticie dari. Con
uiuia demum ſplendide appa-
ta: inter epulas ⁊ vina ſaltatuꝫ
cantatumqꝫ. quaſi celebres nu-
ptie per luſum ⁊ iocum acte.

De captiuitate filiorum iohan-
nis huniadis ⁊ decapitatione
Ladiſlai filij eiuſdē ſenioris
Capitulum. LXVIII.

His blandimētis allecti
huniadis filij: nihil iaꝫ
odiū ex cede comitꝭ in
caput ſuū v̄ti poſſe cōfidebant.
Jtaqꝫ poſito metu. regē vſqꝫ ad
budā ſecuti ſūt: aulaqꝫ in ꝑmis
eſtimati cultiqꝫ frequētabāt Cle
rū amici comitis regias aures
dietim pulſare. illuſtrē ꝑncipeꝫ
auunculū regiū ſine cā necatuꝫ
ꝯqueri: maieſtatē grauiſſime le

ſam dicere· Inultū taz atrox ſce
lus relinquendū non eſſe: corri-
gendū audacem iuuenez· ac te-
merariam audaciā niſi mature
coherceaꝫ· in furorez verti· Nul
lū inueniri clementez viꝝ· q iu-
uentutem crudelitate inſigniue
rit· Arma ĩ man⁹ nepharij ado
leſcentis periculoſa eſſe: auſurū
proculdubio etiam in regem· q
regi ꝑrimuz obtruncauerit· Iā
illi regnandi ſpem factam· pr̄ez
ei⁹ idē ꝯcupiuiſſe: animuz ſeni·
non voluntatem defuiſſe· gra-
uiorez etatem diſcrimina queqꝫ
metiri· iuuenez qͦcunqꝫ libuit
factu facilimū credere· ꝑ equa ꝛ
iniqua ad regnum tēdere· Oc-
currendum priuſqꝫ malum am-
plius ſerpat: in Ladiſlao ꝛ fac-
ta ꝛ meditata inueniri facinora
vltio ſupplicio digna· Rex ſiue
hijs motus· ſiue ſuapte natura
incenſus· deſignata hō qua filij
huniadis ambo in regiam con
ceſſiſſent· armata iuuenum ma
nu portas claudi iubet: adole
ſcenteſqꝫ captos in carcerez ra-
pi· Cū quibus ꝛ iohannes epi-
ſcopus varadinen̄ꝭ rare virtut
ac facundie· ꝛ pleriqꝫ alij com-
prehenſi ſunt· tanqꝫ cedis comi-
tis· ꝛ inſidiarum que regi para
rentur conſcij· Ladiſlaus qua-
tuor ꝛ viginti nat⁹ annos· egre
gio corpore adoleſcens· flauis
de more crinibus ſuper hume-
ros paſſis· reuinctis poſt tergū
manib⁹· talari atqꝫ aurea veſte
indutus· ꝛ eadem fortaſſe qꝫ ſi-
bi pauloante rex donauerat· in
publicum produciꝫ· Erecta cer-
uice· oculos hinc ꝛ illinc ſpectā-
tib⁹· inpauidus atqꝫ intrepid⁹
ad ſupplicium pergit· Ubi ad lo
cum ventum eſt quo ceruix am
putanda erat: iuſſus genua fle
ctere· pauca prius pro ſua excu
ſatione locutus· carnifici paruit
Preco cui damnatorum crimia
publicare mos eſt· impetrato ſi-
lencio· nihil aliud dixit: niſi eo
modo corrigi· qui domino ſuo
infideles eſſent· Carnifex religa
ta Ladiſlai coma ne collum im
pediret· iuſſus ꝑcutere· nutans
libanſqꝫ vix tandez quatuor ic-
tibus candidam ceruicem abſci
dit: atqꝫ ita nobilis adoleſcens
occiſo comite parentauit ei⁹ in
vinculis retentus eſt· Epiſcop⁹
varadinen̄ꝭ· multuz inſtāte car
dinale ſancti angeli· qui tum le-
gatum apoſtolicū agebat· dyo-
niſio epiſcopo ſtrigonienſi· eiꝰ
quoqꝫ cardinali ꝛ pari legatio-
ne fruenti· ſcḋm canones iudicā-
dus traditur: ꝯ ceteris captiuis
ſuſpenſum iudicium· qui tamē
paulopoſt fractis carcerib⁹ eua
ſere· Rex bude non diu morat⁹
in auſtriam ſe recepit· Mathiā
huniadis filiuz ſecum· captiuū
ducens· Cum per ſtrigoniuz it
faceret· vocatum ad ſe iohannē
varadinenſez preſulē· bono aio

eſſe iuſſit: hijs verbis vſus Cuz eſſez bude· feci qd voluere barones: neqꝫ enim mei iuris eram Qd te cepi illoꝛuz fuit: q̄ te ſupplicio culpaqꝫ libero· meum eſt Spectata mihi tua virtus: nihil de te ſiniſtrum credi ſinit· Abi: ꝛ quem geſſiſti hacten⁹ epiſcopatum gere·

De coniuge Regi tradenda· Capitulum· LXIX·

In auſtria de coniuge regi tradenda diu cogitatū· multe virgines offerebantur· tantum coniugium expetentes· Uerum nobiliſſimo regi que coire merito poſſz· nulla dignioꝛ viſa ē magdalena · caroli regis francie filia· tum propter etatem conuenientez· egregiam formam· pudicos mores· tum propter ſanguinis excellentiam · raramqꝫ nobilitatem et maioꝛum eius late gloꝛiaz· Placet legatos mittere qui ſponſaz petant: de loco nuptijs eligēdo contētio exoꝛitur· Hungari budam· auſtriales wiennaz· bohemi pragā tante celebritati deputandaz aiunt· Diu res trahitur nutante rege· Ob eaz cām geoꝛgius poggiebracius cum octingētis expeditis eq̄tib⁹ in auſtriam vſqꝫ ad danubiuz proficiſcitur: magna ſe habere dictitans que regi pādat· Tranare iuſſus atqꝫ vrbem ingredi: wiennaz ſibi ſuſpectam ait · Rogatus per nuncios que velit pandere: negat ſe alteri q̄ꝫ regi archana dicturum· non eſſe ab re trans fluuium regem pergere· Eundum ne fuerit aliquantiſper heſitatū Senatui nō placebat tantuz licencie dare ſubditis · inſolentes eo modo fieri· ꝛ maieſtatem vileſcere · Ladiſlaum gubernatoris mouebat auctoꝛitas: ꝛ aliqd ſub eē arduū exiſtimabat Neqꝫ latebat eum honeſtatem vtilitati cedere: ac tempoꝛi ſeruienduz eſſe· Perrexit igitur inermis ad armatum: tria milia equitum ſecuta· togatus magis q̄ꝫ loꝛicat⁹ exercitus · Tentoꝛia in vlterioꝛe danubij ripa protenſa· dimiſſo ſpacio inter bina caſtra: ꝛ tabernaculum in medio collocatum· in quo rex cuz gubernatoꝛe conueniret · Quatuoꝛ dieb⁹ colloquium productum eſt: rex per noctem in vrbem redijt Primus congreſſus publicus fuit: in quo ſalutatio de more facta· ꝛ honos regi habitus· In altero atqꝫ idez altero· duo tantum ſermonis teſtes adhibiti In q̄rto· ſemotis arbitris · ſolus cū rege geoꝛgius tabernaculū introiuit: verba inter eos habita nō ſunt ꝑdita · Ex hijs tñ q̄ poſtea ſecuta ſunt: manifeſtū· de tranſitu regis in bohemiam fuiſſe tractatū· Ubi ſmone ſepi⁹ habito nō coiere voluntates: indignabund⁹ poggiebracius minabū-

duſqꝫ· retro in morauiaꝫ iter fle-
xit· Regi haut ſalubre ꝯſiliū vi-
ſum eſt· dimiſiſſe hominē male
pacatū quem penes regni pote
ſtas eſſet: q̄ nocere pariter ac mi-
ri poſſet Miſit ꝗ ꝑmores ex cu-
ria pceres· q̄ placatum retrahe
rent· ſin min⁹· factuꝝ poſtulata
regem pmitterent· Inuent⁹ in
itinere nec de reditu verbū fieri
paſſus eſt: nec de ſnīa ſua q̄tq̄ꝫ
detraxit· Promiſſus itaqꝫ in bo
hemiam regis tranſitus: ⁊ nup
ciaꝝ ſollēnitas prage deſtinata·
Nec dicto fides defuit· Ordina-
tis auſtrie rebus· etiam añ dieꝫ
dictam ingenti rex apparatu bo
hemiā peciȷt· Intranti pragaꝫ·
rochezana cum ſacrilego pſbyte
roꝝ ꝯmitatu pompaꝫ ducens·
obuiam venit: ⁊ habita oratio-
ne· fauſto feliciqꝫ reditu ꝯgratu
latus eſt· vix admonēte poggie
bracio rex grās egit· hereticū ac
peſtiferū toruis oculis clerū inſpi
ciens· Ubi vero maioris eccl'ie ſa
cerdotes ſacra ferentes occurre
rant· hos inq̄t dei miniſtros ag-
noſco: atqꝫ ab equo pſiliens· cōſa-
lutatis oīb⁹· ſacraꝫ crucē oſcu
latus eſt· Erant eñ Romane fi
dei ſectatores· qui p teſtamēto
dei exiliū longo tp̄e paſſi· Sigiſ
mundi tandē vocatione ſua lo-
ca recupauerāt· Hec ladiſlai pie
tas multoꝝ offendit aīos: q̄ ro-
chezane ſtudebāt inepcȷis Sup
preſſum tñ ac diſſimulatū odiū
Inde due legationes miſſe alte
ra· ad impatorē Fridericum de
pace actura· in q̄ pnceps fuit ex
zingherus: altera ad Carolum
francie regē· ei⁹ filiam petitura·
In hac ꝑmas ptes geſſit vlricuſ
patauienſiū pſes· morib⁹ ac do
ctrina pditus: quem tradūt oc-
toginta eq̄s albicantes duxiſſe·
In ea legatione ſeptingenti eq̄-
tes profecti ſunt· q̄drige aurate
matrone ac virgines ſplendido
apparatu q̄ ſponſam ducerēt: ve
ſtes preterea· donaqꝫ· tanto ma
trimonio miſſa· Tercia qꝫ lega-
cio ad Calixtum pontificē ma-
ximū decreta erat· q̄ cōtrouſias
de religione dirimeret: regnūqꝫ
bohemoꝝ Romane eccl'ie ꝯiū-
geret Sup hȷs q̄rta cura regis
vrgebat aīm· ꝯpandi ꝯtra thur
cos validi exercit⁹: q̄ tandeꝫ no
ſtra etate ſcelerata machumetis
ſupſticio pelli ab europa poſſet·
Iā de ꝯcordie formula cuꝫ Fri-
derico cōuenerat· iſtruebant re-
gie nupcie maxio ſūptu· ſplendi
diſſimo appatu: impator ⁊ au-
guſta vocati· ābe regl ſorores cū
viri eā celebritatē acceſſure fere-
bant· Saxonie· Baioarie· Sle
ſie· Frāconie· Rheni pncipes·
mlti qꝫ ex gallia reguli· vēturos
ſe pmiſerāt: nō ſolū nupcias or-
naturos ſua pñtia· vm ec̄ tuēda
republica xpiana ꝯ thurcos ac-
turos Sꝫ hos tāt⁹ cogitat⁹· hos
pulcerrimas iſtitutōes· tñ rerū

ordiez imatura mors ac repētīa
regni interrupit. Incerte vaneqꝫ
cogitationes hominum: futurū
quicquid ceca caligine deus occu
luit. ipſe ſibi gubernacula retinz
vniuerſi. Nihil ſine ſuo nutu mor
tales agitant. Sapienter ab eo
iuſteqꝫ cuncta reguntur: ſepe in
conſpectu eius equiſſima ſunt.
que nobis videntur iniqua. Ni
hil perperam. nihil temere di-
uina maieſtas agit: nos ceci ver
ſamur in tenebris minimumz eſt
quod cernim⁹. Ad regimē ani-
me noſtre liberū nacti ſum⁹ ar-
bitrium: ad ſaluandas animas
lux reddita chriſtianis. De regi
mine ciuitatum. de mutatione
regnorum. de orbis imperio. mi
nimum eſt quod homines poſ-
ſunt. magna magnus diſponit
deus.

De infirmitate et morte Ladiſlai
Regis.

Capitulum. LXX.

Ladiſlaus igitur .x. kal.
decembris hora circiter
duodecima noctis egro
tare cepit Sunt qui vlcere peſti
fero percuſſum inguine dicunt:
pleriqꝫ nullum peſtilentie ſignū
appuiſſe. Verum mihi ita res cō
ſcripta ē ab hijs q̄ diligēter. tum
medicos. tum cubicularios. au
diuere. Sederat in iudicio rex.
qō de nobilitate int' poggiebra-
cium et cernhaoram morauum
magnis contentionibus agebā
tur: ita vt alter alterum ad duel
lum prouocarit. Neqꝫ de more
ſuo indutus prodierat. lintea tm̄
indumenta ſuſceperat: et deſup
perſicum habitum. quā vocant
ſchubam. Neqꝫ toto auditorio
redire viſus. triſtem vultum no
tauere omnes. Id ſignum p̄ſa-
gientis egritudinis iudicatum
Dimiſſo tribunali. cenauit inter
purpuratos: cōpoſito ac graui
ſermone viſus. Poſt multaz no-
ctē in cubiculum ductus. obla-
tas rapulas. q̄ apud bohemos
dulciſſime ſunt. auide cōmedit.
ſiceramqꝫ bibit: ſermones haut
quaqꝫ triſtes inter cubiculari-
os miſcuit Priuſqꝫ lecto decum
beret. orationē de more apud
ſuperos habuit: qua finita. gra-
uatum ſe dixit. et ſtomachuz ve
hementer dolere. Cui vnus ex
cubicularijs natione bohemus
Aſcende inquit ſtratum: dolorē
ſomn⁹ excludet. Paruit rex: qe
tiqꝫ ſe tradidit. Cumqꝫ ad horaz
dormiuiſſet: vocato iterum cubi
culario. vim doloris qui ſenſim
creſceret. intollerabilem eſſe ait
Ille de ſe iudicium faciens. ni-
hil ſomno melius affirmare: ſic
dolorem ceſſurum dicere. Iam
noctis hora .xiij. ferme effluxe-
rat: regi nulla quies dabatur.
Ne tamen cubicularijs moleſt⁹
eſſet: dolorem in diem tacitus
pertulit. Tum medici accerſiti

quod ſuarũ partiũ erat deſpata
ſalute feceꝛit. Georgius ꝛ ipẽ vo
catus ꝑcunctari ex rege cur do-
leret: quid moꝛbi eſſet. ſpem bo
nam pꝛebere. ne ſibiipſi deeſſet
hoꝛtari: peteret quecunqꝫ vellet
oĩa in arbitrio ſuo poſita: mã
daret parere cupientibus. Ad
quem rex. Tua michi Georgi iã
pꝛidem ꝯgnita fides: ſpectataqꝫ
virtus eſt. ꝑ te bohemus vſqꝫ in
hanc diem me regem appellauit
Speraui potiturum regno. qd
ipẽ parauerãs. nunc cõtra ſupe-
ri iubent. Michi moꝛiendũ eſt:
regnum in tua manu erit. Duo
ex te peto Alterum. vt prouinci-
ales iuſte regas. pupillis. vidu-
is. imbecilliſqꝫ rectum iudicium
patrociniumqꝫ ne ſbtrahas. Al-
terũ: vt qui me ſecuti ſunt ex au
ſtria ceteriſqꝫ prouincijs in patri
am ſuam inuiolatos remittas.
Hoc michi ſupremum beneficiũ
ne deneges. Prematuras regis
cogitatões Georgius eſſe reſpõ
det. Futurum breui ſoſpitem: ex
ſuo arbitrio regnaturum: ꝺſine
ret ea pꝛoloqui que ꝛ ſibi incom
moda ꝛ alijs foꝛẽt moleſta. Tũ
rex appꝛehenſa manu. Hec inqt.
pꝛomitte quod cupio: nam me
moꝛi certum eſt. Si feceris que
iubeo. deum pꝛopicium tibi red
dam. Neqꝫ eñ ita vixi vt celum
mihi negari putem. pꝛo celeſtibꝰ
terrena relinquo: tu caue poſtu-
latis aduerſari. Non potuit te-
nere lacrimas poggiebꝛaciꝰ. de-
ditqꝫ fidem facturum quod rex
imperaſſet. Finito ſermone itro
miſſis ſacerdotibus de curatiõe
aĩme actum: xpiano moꝛe ſacra-
menta exhibita Rex oꝛnamenta
ſua pꝛagenſi eccleſie legauit. iuſ-
ſitqꝫ crines in auri modum ful-
gentes: ne qua ſupereſſet vani-
tas. ãputari. Id miniſtri cauſas
moꝛe nectẽtes neglexere Vbi a-
nima egra amplius dimoꝛari ñ
potuit ſacram candelam petijt.
eamqꝫ manu pꝛehendit: et intu
ens ſaluatoꝛis ymaginem cruci
fixi oꝛationem dominicam dice-
re oꝛſus ad finem vſqꝫ perduxit
Pꝛonunciatiſqꝫ vltimis verbis
Sed libã nos a malo. nihil am-
plius locutus: non extrema pa-
ti: ſed quietẽ arripere viſus moꝛ
talis vite lumen reliquit. O im-
becillem humane nature condi-
tionem. O inanẽ moꝛtaliũ glo-
riam. O cecas hominum mẽtes
quid iactamur quid extollimur
Quid eſt qꝫ dignitates opes po
tentiã tãtope flagitamus? Per-
petuo his frui. cui datum? ladiſ-
laus nobiliſſimus adoleſẽs duo
de viginti natus annos: in ipſo
etatis floꝛe. in ipſo gloꝛie culmi-
ne tot regnis tot gẽtibꝰ impans
tot delicijs atqꝫ opibus afflues
inter tot auxiliãtium manus. in-
tra ſex ꝛ triginta hoꝛas poſtqꝫ e-
grotare cepit extinctus eſt

¶ De opinione ⁊ cauſa infirmi
tatis ⁊ mortis regie LXXI

Mortem eius alij morbo
alij veneno imputauere
Medici theutões quo-
rum potiſſima corporis cura fu
it: in auſtriam reuerſi palam di-
xere · q̃ꝫ primum egrotare rex ce-
piſſet ſe vocatos: manifeſta mor
tis ac veneni ſigna comprehẽdiſ
ſe · neq̃ꝫ auſos in aliẽa terra ma-
nifeſtare que viderant · timuiſſe
potentiam eorum quorum ſcele-
re rex periſſet · regi clam aperuiſ
ſe omnia · reſpondiſſe illum non
ignorare toxicum datum · ſilenti
um imperaſſe · ne regie morti ſu
am adijcerent · Senatus wienẽ-
ſis vbi vulgari eam famã anim-
aduertit medicorum · verbuz in
de fieri prohibuit · ne bohemorũ
aduerſus ſe ferociam prouoca-
rent · Qui violentam mortem di
cunt: poggiebracium ⁊ rocheza-
nam criminantur · Poggiebraci
um tum regi fuiſſe infenſum: cũ
ad danubium vſq̃ꝫ profect⁹ wiẽ
nam ingredi noluit · nõ ſine cau-
ſa ſuſpectum ei regẽ fuiſſe · Con
ſcias mali mẽtes metum imple-
re · quis integer eſt animus · his
om̃ia tuta videri · Ab eo tempo-
re regie vite ꝑatas inſidias Ro
chezanam nunq̃ꝫ regi placuiſſe:
idq̃ꝫ palam factuz · cum ſicut an-
tediximus ſacra ferẽtem ꝯtẽpſit ·
Nec me latet famã vulgatũ eſſe:
idcirco regem apud pragam nu
ptiarũ celebratõem decreuiſſe · vt
concurrẽtibus eo katholicis pͥn
cipibus potenti manu hereticos
ꝯprehẽderet · finemq̃ꝫ tandẽ huſ
ſitarum inſanie daret · Id preſen
ſiſſe rochezanam ⁊ poggiebraci
um · necẽq̃ꝫ regi ꝓ ſua ſalute ma-
chinatos · Michi quid horũ ve-
rius videatur nõ facile dixerim ·
neq̃ꝫ certa pro incertis auſim af-
firmare · Aliorum dicta recẽſeo:
et plura ſcribo q̃ꝫ credo · Illud cõ
ſtat · preter rochezanã · cui regiã
mortem nemo non acceptiſſimã
iudicauit · ⁊ Georgiuz · reliquos
regni ꝓceres extincto rege ĩ ma
gno merore fuiſſe · ⁊ publicuz to
to regno luctum · qui ad · vij · kal̃
decembris continuatus eſt · Tũc
r̃gia pompa ꝑactis exequijs · de
functi corpus ĩ ſinu patris ſui di
ui karoli romanorum imꝑatoris
ſepultũ: circũuectio per vrbẽ mo
re maiorũ neglecta · Duz hec ſcri
bo Alfonſi regis aragonuz · cui
pñtem hiſtoriam dedicaueram:
multis formidatus pluribus ex
precatus · michi q̃dem acerbiſſi-
mus nunciatus eſt obitus · v · ka
len · julij clauſiſſe oculos tradit̃ ·
hyſpanie atq̃ꝫ ytalie reb⁹ aliam
formã ꝓbiturus · lugendũq̃ꝫ ca-
menis fatũ: ⁊ ingens diſertis ia
ctura viris · Utinã ſucceſſori cu-
ra virtutis ſit · minorq̃ꝫ ſeclo no-
ſtro calamitas ingruat q̃ꝫ time⁹
Nos opi qd iam reqrit ſummã

admouemus manū. Georgi⁹ ea
die que iter mortem Ladiſlai et
funeris eductōem media inceſ
ſit. accerſitis ꝓceribus guberna
tionē ſuā nō expiraſſe regis obi
tu dixit: ꝓuinciā vſqꝫ ad penthe
choſten ꝓmiſſam ſibi fuiſſe affir
mās. Arma tenēti nemo finitū
morte mādātis imperiū obijcere
auſus. Pragēſes gubernationi
ſue nihil morati ſe commiſere.
Mathias huniadis fili⁹ ex wie
na ductus qua die rex obijt pra
gam applicuit. atqꝫ in ꝑtāte Ge
orgij factus eſt. Nec diu poſtea
rex hungarie deſignat⁹: magnis
ſpōſionibus dimiſſus e carcere
volauit ad regnū. Aduene q̄ la
diſlaum ſecuti fuerant: ſuam q̄ſ
qꝫ domum petiere.

De georgio poggiebracio: rege bohemorꝝ ſextodecio LXXII

Deinde ꝯſtituta die qua
nouus rex eligeret mul
ti tractat⁹ habiti. karol⁹
rex frācie q̄ filiam ladiſlao dſpō
derat: regnū alteri ex filijs ſuis
petere. aut ei ꝯmitti. cui filiā tra
dere nō dedignaret. Caſmirus
rex polonie ſororē defuncti rgis
ſibi nuptā eſſe aiebat. eiqꝫ regnū
deberi. Pari ratōe wilhelm⁹ ſa
xonie dux vtebat. cui ſoror natu
maior nupſiſſet. Fridericus īpe
rator eiuſdē regni ordinatōz ſu
am eſſe affirmabat. in qua feudi
ſolēnia neglecta fuiſſent. Nec ſi
ne ſpe Sigiſmūdus ꝛ Albertus
auſtrie duces fuere q̄ deficiēte rge
bohemie ſine virili ſobole ex au
ſtria vocādū veteri federe princi
pem norāt. Rochezanā veneno
rum fator crebris ſermōib⁹ vſur
pare. aut regem ſue ꝓfeſſiōis eli
gendū eſſe. aut ſi nemo tanto fa
ſtigio dignus videret: hebraico
more iudices aſſumendos. vete
riſqꝫ legis exēpla memorans. Vbi
dies cōſtituta illuxit: auditis lega
tionib⁹ in ꝯuentu ꝓcerū. vtilita
te regni diſcuſſa. Georgi⁹ poggi
ebraci⁹ rex ꝓnunciat. militie do
miqꝫ apprime clar⁹. cui ad res ge
rēdas nec ꝯſiliū nec etas deeſſz.
Ea res necati regis maxime ſu
ſpitōem auxit. Ipſe ex ꝑtorio pri
mum in edem beate Marie vbi
rochezana ꝑſidet ſolēni pompa
deductus dō grās egit. ibiqꝫ no
uello regi publica ſalutatō exhi
bita. Mira rex mutatio: ꝛ nou⁹
ſiderꝝ influxus. Duo potentiſſi
ma regna eodē tpe rege orbata:
ex nobiliſſimo atqꝫ altiſſimo ſā
guine ad mediocris generis ho
mines ꝑuenere. Sic deo placuit
ludere fortunā dixiſſet ātiqtas.
Nos diuine ꝓuidēcie cūcta tribui
mus. Vtriuſqꝫ regis electōnem
nōnulli calūniant: vim adhibi
tam dicunt. neqꝫ iure valere qđ
metus extorſerit. Nobis pſuaſū
eſt. armis acquiri regna: non le
gibus.

Preſentis opis cōpilator eſt dñs Eneas Siluius: poeta laureatus· natōne ⁊ eps Senenſis ſancte Sabine cardialis·poſtea ad apoſtolatū ꝑmotus: ⁊ Pius papa ſcđs appellatus· Cōpilauerat aūt circa annū dñi Milleſimūquadringētesimūquinquageſimūſeptimū·quo adhuc ſupꝑerat ⁊ regnabat Georgius poggiebracius: rex ſextuſdecimus ⁊ dux bohemie·ab initio gentis q̄dragesimuſquartus· Aduerſus quē crucem p̄dicari ꝑpter huſſitarū inſaniā· qua īfectus fuerat Pij ſucceſſor Paulus papa ſcđs paterna ſollicitudine decreuat

Preſentē hyſtoriā lecturi: nouerint frequētius poſitū quis ꝓ quib⁹· nonnunq̄ qui ꝓ quo in ablatō· ⁊ que ꝓ qua: meminerit qꝫ illius donati· vbi in declinationibus ꝓnominū caſus hmōi indifferent' ponunt· Itē infinitiuus verborū frequēter ponit̄ ꝓ p̄terito ⁊c· Nec facile q̄s niſi bene expertus dñi Enee ſiluij opuſcula corrigat: qm̄ non ꝯmunis ſtili ſunt

Sequitur Regiſtrum

De ſitu regiōis bohēice·de fluībus eiuſdē ⁊ ciuitatib⁹·ac bohemoꝝ morib⁹ Capitl'm·I·
De origīe gētis bohēoꝝ ij
De zechio ꝑmo duce bohēie iij
De Croco ſcđo bohemorū duce Capitulum·iiij·
De Libuſſa filia Croci·q̄ pluribus ānis rexit bohemiam v
De Pimiſlao tertio bohemoꝝ duce vj
De puella valaſca que ꝑncipatū bohemie more amazonū ſeptennio potēter obtinuit vij
De puella ſarca quō doloſe nobilem Stiradum decepit·morti qꝫ tradiderit viij·
De nimiſlao q̄rto' ac mnato q̄nto·vorcioqꝫ ſexto·necnō vinſlao ſeptīo bohēoꝝ ducibus ix·
De grezomiſlao q̄ ⁊ neclam dc̄s eſt octauo bohēoꝝ duce· ⁊ graui bello quod geſſit cum patruo ſuo Vratiſlao x
De infidelitate duringi q̄ vratiſlai filiū ſibi ꝯmiſſum interfec·penamqꝫ cōdignā recepit xj
De noſtirico nono ⁊ borſiuoio decimo bohēoꝝ ducib⁹·q̄ ⁊ vltimus paganoꝝ ducū fuit· ⁊ tādē cum vxore ſua fidem xp̄i ſuſcipiens baptiſatus eſt xij
De ſitu morauie ⁊ Suatocopio penultio rege eiuſdē· q̄ et prim⁹ xp̄ianus inter reges morauie fuit xiij
De Spitigneo vndecimo ac Vradiſlao duodecimo bohemoꝝ ducibus xiiij
De ſancto venceſlao martire tertiodecimo·et fratre ſuo boleſlao quartodecimo bohemorum ducibus xv

De Boleſlao quītodecimo bohemoꝝ duce Capł'm· xvj
De boleſlao ſextodecimo bohemoꝝ duce · xvij·
De Udalrico ſeptimodecīo bohemoꝝ duce · xviij·
De biſetiſlao decimooctauo bohemoꝝ duce · xix·
De ſpitigneo decimonono bohemoꝝ duce · xx
De vratiſlao viceſimo bohemorum duce · xxj·
Vratiſlaus dux magūtie in regē creat̄ ꝑ Heinricū īpatorē q̄rtū regnoq; bohemie poloniā ſleſiā luſaciā morauiāq; adieat · xxij·
De conrado viceſimoꝑmo· Biſetiſlao viceſimoſcd̄o· ac Boleſlao viceſimotertio· necnō Borziuiſlao viceſimoquarto bohēorū ducibus · xxiij
De vladiſlao viceſimoq̄nto bohemoꝝ duce ⁊ rege t̄cio· xxiiij·
De ſobieſlao viceſimoſexto ⁊ friderico viceſimoſeptīo necnō cōrado viceſimooctauo· ac bizetiſlao viceſimonono· atq; venceſlao triceſimo bohemorum ducibus · xxv·
De primiſlao triceſimopr̄io bohemoꝝ duce ⁊ rege ſcd̄o · xxvj
De venceſlao bohēorū rege q̄rto· et de othokaro bohēoꝝ rege quinto · xxvij
De ſancto venceſlao bohemorū rege ſexto · xxviij
De venceſlao bohemoꝝ rege ſeptimo · xxix
De Rudulpho bohemoꝝ rege octauo · xxx
De heinrico bohemorū r̄ge nono · xxxj
De iohanne bohemoꝝ rege decimo · xxxij
De karolo bohemoꝝ r̄ge vndecimo· qui ⁊ poſtea romanorum imperator factus karolus quartus dictus eſt · xxxiij·
De venceſlao bohēoꝝ rege duodecimo· qui ⁊ rex romanoꝝ extitit · xxxiiij
De perfida ſecta huſſitaꝝ ⁊ dānatis articul' ꝓfeſſiōis illi⁹ xxxv
De iohāne hus ⁊ hieronimo heresiarchis· in conſtanti cōſilio igni traditis · xxxvj·
De morte vēceſlai regis xxxvij
De iohanne ziſcha hereticorum huſſitaꝝ capitaneo ī armis ſtrēnuiſſimo ac victorioſiſſimo Capłm· · xxviij
De Sigiſmūdo bohemoꝝ rege tertiodecimo ⁊ romanorum imperatore · xxxix
De ciuitate thabor ⁊ extructiōe eius: fratribuſq; thaboritis · xl
De adamitis hereticis · xlj·
Q̄uō Sigiſmundus bohemiaꝝ ingreſſus Coronā regni acceperit· minuſq; feliciter pugnauerit Capitulū · xlij·
De orebitis hereticis · xliij
De multis prelijs ⁊ victorijs iohannis ziſche · xliiij
De iohanne rochezana preſbo heretico · xlv·

De morte johānis zische . xlvj
De orphanis hereticis q̄ se post mortē zische separauerūt a thaboritis . xlvij.
De expeditiōe in bohemiā ꝯ hereticos ⁊ rebelles ꝑ martinū papā q̄ntū instituta. ⁊ de īfelici pugna cōtra eosdē . xlviij
De inchoatiōe Basiliēsis ꝯcilij et vocatōe bohēoꝝ ad ipm̄ ꝯcilium: vt fidei sue rōnē redderēt Capitulū . xlix
Oratō juliani cardinal' ad bohemoꝝ legatos. Responsiuaqꝫ eorundē . l
De victoria bohemoꝝ fidelium et debellatōe morteqꝫ ꝓcopij ac alioꝝ hereticoꝝ . lj.
Quō Sigismundus rome coronatus post multas dissensiones et bella cuz pace ⁊ gaudio a bohemis suscipit' . lij
De morte Sigismūdi impatoris et quē reliquerit in testamēto heredem . liij.
De sepultura Sigismūdi imperatoris . liiij
De alberto bohemoꝝ rege quartodecimo. et etiā romanorum rege . lv.
De morte Alberti incliti regis Capitulū . lvj
Quō bohemi post mortē alberti eligūt in regē Albertū baioarie ducē. sed electōni consentire noluit . lvij
De Ladislao infante bohemoꝝ rege q̄ntodecimo . lviij.
De morte barbare impatricis vxoris Sigismūdi . lix
Quō austriales Ladislaū regē ab impatore petētes: nō exauditi bellū mouēt. nouāqꝫ ciuitatez obsident . lx.
De eiectōe comitis cilie ⁊ ꝑuatione āministratōis sue . lxj
De coronatōe regis ladislai . lxij.
De reductōe vlrici comitis cilie et restitutōe amministratōnis sibi facte . lxiij
De dolo comitis cilie johānē huniadē ab admistratōe regni hūgarie cupiētis amouere . lxiiij
De cruce signatis ⁊ pugna corūdē ꝯ thurcos. victoriaqꝫ apō albam in hūgaria habitis . lxv.
De interfectōe comitis cilie per ladislaū huniadis filium patrata . lxvj
De laude johānis huniadis per regem ladislaū ꝓnūciata lxvij.
De captiuitate filioꝝ johīs huniadis. ⁊ decapitatōe ladislai filij senioris . lxviij
De ꝯiuge regi tradēda . lxix
De infirmitate ⁊ mōte Ladislai regis . lxx
De opiniōe ⁊ causa infirmitatis et mortis regie . lxxj
De Georgio poggiebracio rege bohemorum sextodecīo . lxxij.

Explicit Registrum

BIBLIOTH. UNIVERSIT. VINDOBONENSIS

UB WIEN
+AM411101800

Hoffelner 1862. XX.